Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 542

Poznań, piątek dnia 22 listopada 1929

Rok XXIV

O Związku Obrony Kresów Zachodnich

Z powodu pierwszego naszego artykułu o Związku Obrony Kresów Zachodnich, ogłoszonego jeszcze przed wystąpieniem Związku z oświadczeniem w sprawie polsko - niemieckiej umowy likwidacyjnej, otrzymujemy od zarządu głównego Z. O. K. Z. następujące pismo:

1) Nieprawdą jest, że Związek Obrony Kresów Zachodnich „urządził poufną konferencję" pod pozorem „wyjaśnienia", a w gruncie rzeczy celem „zamazywania sprawy", lecz prawdą jest, że Związek celem wszechstronnego wyjaśnienia sprawy umożliwił wypowiedzenie się stronie miarodajnej.

2) Nieprawdą jest, że kierownictwo Związku O. K. Z. w Poznaniu zmierzało do zasłaniania „zrzeczenia się dalszej u nas likwidacji mienia niemieckiego oraz utrwalenia u nas osadników pruskiej Komisji Kolonizacyjnej", lecz prawdą jest, że — po ogłoszeniu pierwszych wiadomości o t. zw. umowie likwidacyjnej przedstawiciele Związku, przed ostatecznem wypowiedzeniem się organizacji odbyli kilka interwencyj oraz szereg konferencyj dla pełnego i objektywnego zorjentowania się w sytuacji, poczem dopiero naczelne kierownictwo Związku wypowiedziało się w swej deklaracji z dnia 15. 11. br.

3) Nieprawdą jest, że centrala Związku O. K. Z. znajduje się w zależności, „która jej uniemożliwia swobodę ruchu", lecz prawdą jest, że centrala realizuje program Związku w pełnej zgodzie i harmonji z szeregami swych członków, obejmujących wszelkie ugrupowania polskie, czego dowodem jest m. in. stanowisko, zajęte w stosunku do t. zw. umowy likwidacyjnej w deklaracji z dnia 15. 11. br.

4) Nieprawdą jest, że kierownictwo Związku O. K. Z. „nie jest skłonne robić rzeczy, które mogą być niezgodne z dzisiejszą oficjalną linją polityczną", natomiast prawdą jest, że centrala Związku zajmuje w zgodzie ze swoim programem stanowisko swobodne, czego daje dowód w ostatnim wypadku w swej deklaracji, przeciwstawiającej się nawet niektórym punktom t. zw. umowy likwidacyjnej.

5) Nieprawdą jest, że centrala Związku w sprawie t. zw. „Beiratów" zajęła stanowisko, mogące społeczeństwu dać powód do nieufności wobec niej — natomiast prawdą jest, że centrala Związku poufny projekt rozporządzenia wydobyła na światło dzienne, w związku zaś z tendencjami projektu odbyła kilka interwencyj u kół oficjalnych, poruszyła opinję społeczeństwa zbieraniem podpisów pod swój protest, dała inicjatywę do zorganizowania protestu kół poselskich i senatorskich ziem zachodnich w Poznaniu, a na skutek uchwały zebrania posłów i senatorów ziem zachodnich w Poznaniu przedstawiciel Związku z delegacją zebrania wziął udział w interwencji u prezesa Rady Ministrów. Prawdą jest wreszcie, że centrala w dalszym ciągu śledziła losy wspomnianego projektu i bądź to na terenie zainteresowanych województw, bądź też w stosunku do czynników rządowych paraliżowała realizację projektu.

Za zarząd główny
Związku Obrony Kres. Zach.
Zenkteler.

Tyle sprostowanie zarządu głównego Związku Obrony Kresów Zachodnich. Na to odpowiadamy:

1) Jeżeli chodzi o intencję, a więc o motyw wewnętrzny w sprawie owej poufnej konferencji, możemy tylko przyjąć do wiadomości słowa zarządu głównego Z. O. K. Z.; natomiast stwierdzamy na podstawie informacyj uczestników tej konferencji, że przebieg jej zrobił na nich bardzo przykre wrażenie.

2) Długie milczenie Z. O. K. Z. w sprawie umowy likwidacyjnej zostało nietylko przez nas, ale, niemniej przez bardzo szerokie koła społeczeństwa zrozumiane jako zasłanianie tego, co się stało. Powtarzamy to, cośmy już raz zaznaczyli, a mianowicie, że Z. O. K. Z. był powinien pierwszy w tej kwestji wystąpić, że miał on bez porównania łatwiejszą od prasy naszej możność dowiedzenia się prawdy, zważywszy charakter organizacji oraz stosunki, łączące jej kierowników z obozem rządowym. Prasa niemiecka, a my za nią zwróciliśmy uwagę na wielkie niebezpieczeństwo już w ostatnim tygodniu października, komunikat oficjalny pojawił się 2 listopada, opinja publiczna protestowała bezzwłocznie i przypierała do muru Z. O. K. Z., aż ostatecznie oświadczenie jego pojawiło się 15. listopada. Tej prawdy nic zmienić nie zdoła.

3) i 4) W kwestji „zależności" czy „swobody ruchu" Z. O. K. Z., w kwestji unikania czy nieunikania przezeń „rzeczy, które mogą być niezgodne z dzisiejszą oficjalną linją polityczną", nie chcemy na tem miejscu pytać o źródła subwencyj Z. O. K. Z., natomiast stwierdzamy raz jeszcze, że skład kierowniczych czynników w centrali ma zbyt jednostronny koloryt polityczny. Prosimy nie powoływać się na członków Z. O. K. Z., bo wszyscy wiedzą, co o tem sądzić. Mówiliśmy i mówimy o czynnikach kierowniczych w centrali.

Zarząd główny Z. O. K. Z. powołuje się dwukrotnie na swoje oświadczenie w sprawie umowy likwidacyjnej. Odpowiadamy na to: gdyby Z. O. K. Z. był kontynuował swoje milczenie i nie wystąpił ostatecznie z deklaracją, przeciwną umowie likwidacyjnej, mógłby dzisiaj — likwidować swoje agendy; opinja publiczna nie ścierpiałaby go.

Jeżeli zaś chodzi o treść oświadczenia, to zaznaczyliśmy już, że postulaty same w sobie są zgodne z ujawnioną już wolą społeczeństwa, natomiast skierowanie tych postulatów pod adresem rządu z wnioskiem, aby „w razie nieprzyjęcia planu Younga w Niemczech czy u nas umowa uważana była za nieistniejącą", jest uderzeniem w próżnię i sprowadzeniem sprawy na bezdroża. Wiadomo bowiem, że plan Younga będzie przyjęty zarówno przez Niemcy, jak przez Polskę, więc jakżeż może Z. O. K. Z. uzależniać przekreślenie umowy likwidacyjnej od nieprzyjęcia planu Younga? Dlaczego zarząd główny Z. O. K. Z. tak stawia sprawę?

Umowa likwidacyjna idzie bez porównania dalej, aniżeli plan Younga, szczególnie sprawa kolonistów nie stoi z nim w żadnym związku, ale rząd podpisał umowę i jest podpisem ministra spraw zagranicznych związany, także w kwestji kolonistów. Jedynym czynnikiem, mogącym sprawę uratować, jest parlament polski, który powinien odmówić zgody na ratyfikację. Dlatego, kto nie chce w próżnię uderzać i kontentować się gestem, musi wywrzeć nacisk na stronnictwa polskie, by się na terenie Sejmu i Senatu umowie przeciwstawiły.

Nacisk ten jest tembardziej niezbędny, że szanse w parlamencie nie są dla obalania umowy bardzo korzystne: mniejszości narodowe pójdą razem z B. B. i B. B. S., a „Wyzwolenie", choć opozycyjne, stoi pod wyraźnym wpływem międzynarodowej masonerji; międzynarodowym wpływom może też ulec P. P. S. Dlatego — powtarzamy — musi opinja publiczna koniecznie wywrzeć silną presję na ugrupowania parlamentarne.

To jest jedynie realne postawienie sprawy. Dobrze się też w sytuacji zorjentowały odnośne czynniki w Warszawie. Gdy na wiecu manifestacyjnym poseł poznańskiego B. B. p. dr. Surzyński usiłował przeprowadzić, zgodnie z oświadczeniem Z. O. K. Z., ów apel do rządu, by sprawę umowy likwidacyjnej uzależnił od przyjęcia planu Younga w Niemczech i w Polsce, wniosek ten został przez zgromadzonych wśród protestów odrzucony. Widzimy, że w Warszawie nie brak ludzi, którzy dążenie do unieważnienia umowy likwidacyjnej na realniejszym stawiają gruncie, aniżeli władza centralna Z. O. K. Z. w Poznaniu.

5) Ostatecznie sprawa t. zw. „Beiratów". Sprawa przedstawiała się tak: konferencja posłów ziem zachodnich w prezydjum Rady Ministrów postawiła wówczas kwestję stanowczo i uzyskała pewne oświadczenia rządu. Po konferencji uzgodniony został komunikat do prasy. Przedstawiciel Z. O. K. Z., obecny na konferencji i bardzo z wszystkiego zadowolony, podjął się rozesłania komunikatu do całej prasy. Gdy następnego dnia komunikat nigdzie się nie pojawił, zainterpelowano redakcje, które odpowiedziały, że wspomnianego komunikatu nie otrzymały. Trzeba było komunikat podać do publicznej wiadomości poza aparatem Z. O. K. Z. Nie mogło to pod względem zaufania wpłynąć dodatnio na stosunek do kierownictwa Z. O. K. Z.

Likwidacja mienia niemieckiego w Anglji

Londyn, 21. 11. (PAT.) Kanclerz skarbu Snowden zabrał na dzisiejszem posiedzeniu Izby Gmin głos w sprawie likwidacji niemieckiej własności prywatnej. Minister oświadczył, że w sprawie tej rząd odbył naradę z ekspertami angielskimi w komisji Younga, którzy badali tę sprawę szczegółowo łącznie z ekspertami innych państw na posiedzeniach komisji w Paryżu. Rzeczoznawcy angielscy, jak również rzeczoznawcy wszystkich państw wierzycielskich stoją na stanowisku dalszego postępowania likwidacyjnego z tem zastrzeżeniem, że ewentualne nadwyżki z rozrachunku na korzyść Niemiec nie zostaną wypłacone Niemcom, natomiast zaliczone będą na poczet odszkodowań niemieckich, o czem rząd niemiecki został już we właściwej formie poinformowany.

Od redakcji: Pomimo planu Younga socjalistyczny i pacyfistyczny rząd angielski nie wyrzekł się likwidacji mienia niemieckiego. Dlaczego u nas postępuje się inaczej?

Kongres nacjonalistów niemieckich

Berlin, 22. 11. (PAT). W Kassel rozpoczął się wczoraj kongres stronnictwa niemiecko-narodowego. Przewodniczący stronnictwa pos. Huggenberg przedłożył zarządowi partji sprawozdanie o sytuacji politycznej, omawiając szczegółowo akcję plebiscytową przeciw planowi Younga. Obradowała również komisja agrarna stronnictwa niemiecko - narodowego, na której przemówienie wygłosił przywódca Landbundu Schiele. Obradował również t. zw. „Ostmarkenausschuss".

Nie będzie rozłamu

Berlin, 22. 11. (Tel. wł.) Wbrew zapowiedziom prasy republikańskiej nie zanosi się na rozłam w stronnictwie niemiecko - narodowem, ani nawet na poważniejsze tarcia wewnętrzne. Nawet przeciwnicy Huggenberga uważają, że pora nie jest odpowiednia na wszczynanie akcji przeciw niemu.

W sprawie stosunki do hitlerowców oświadczył przywódca „Deutschnationale" von Freytagh - Loringhoven, że niejasne są poglądy hitlerowców na zagadnienie monarchji, federalizmu i własności prywatnej. Z tego powodu, stosunek „Deutschnationale" do hitlerowców musi być pełen rezerwy — natomiast należy się od hitlerowców uczyć fanatyzmu i bojowości.

Zaufanie do Huggenberga

Berlin, 22. 11. (PAT). Zarząd stronnictwa niemiecko - narodowego na kongresie w Kassel przyjął program polityczny, przedstawiony przez przewodniczącego stronnictwa posła Huggenberga. W programie tym m. in. p. Huggenberg wypowiada się za polityką koalicyjną, pod warunkiem, że socjaliści zostaną usunięci od rządu. Po dłuższej dyskusji zarząd przeważającą większością głosów przyjął w niezmienionej formie projekt ustawy plebiscytowej. Paragraf 4-ty żądający zastosowania sankcyj karnych wobec członków rządu, utrzymano. Stanowisko to, jak podkreślają w kołach niemiecko-narodowych, oznacza udzielenie votum zaufania posłowi Huggenbergowi.

Deklaracja kongresu

Kassel, 22. 11. (Radjo wł.). Deklaracja kongresu partji „Deutsch-Nationale" zawiera m. in. ustęp, dotyczący niemieckiej polityki zagranicznej. Zdaniem kongresu, powinien nastąpić zasadniczy zwrot. Konsekwencje traktatów pokojowych i planu Younga doprowadziły według deklaracji do nieszczęsnego zamieszania w finansach całego świata i grożą zapanowaniem bolszewizmu. Przyjęcie planu Younga — głosi deklaracja — byłoby dalszem utrwalaniem bezładu w Niemczech, nędzy i nieznośnego obciążenia podatkowego. Od 11 lat rządzi w Niemczech marksizm; partje burżuazyjne niestety wchodzą z nim w kompromisy i podtrzymują go. Należy wydać walną bitwę temu szkodliwemu kierunkowi. Marksizm doprowadził do ruiny przedewszystkiem stan chłopski, czego dowodem ma być dotychczasowy stan rokowań o traktat handlowy z Polską, zagrażający interesom niemieckiego wschodu, a przedewszystkiem rolnictwu i górnictwu. Żywioły umiarkowane i burżuazyjne powinny stanowczo zerwać z dotychczasową chwiejną polityką i odwrócić się od socjalizmu. W tym kierunku powinna pójść przedewszystkiem młodzież niemiecka.

Każdy odłam obozu rządowego tłumaczy inaczej mowę p. Świtalskiego

Odgłosy mowy prezesa Rady Ministrów Świtalskiego są najbardziej zajmujące oczywiście od strony obozu rządowego. Więc oto „Przedświt", pismo ministra Moraczewskiego i B. B. S., pisze:

„Mowa premjera Świtalskiego wyjaśniła jeszcze jedną bardzo ważną sprawę w sposób, który przez polskich socjalistów patrjotów winien być przyjęty z zadowoleniem

Zaświadczyła ona, że rząd bynajmniej nie stoi na stanowisku, jakoby projekt rewizji konstytucji, zredagowany przez B. B., był jedynem możliwem rozwiązaniem zagadnienia zmiany ustroju.

Premjer przez całą swą mowę powiedział najwyraźniej, że tezy, które rząd stawia i które muszą zwyciężyć, to postulaty wzmocnienia władzy wykonawczej, tak, aby państwu zagwarantowana była moc i odporność, oraz sprowadzenia parlamentu do właściwej jego roli ciała ustawodawczego i kontrolującego. Kategoryczne, silne wypowiedzenie się za demokratycznym ustrojem było również dość wyraźnem postawieniem przez premjera sprawy ustrojowej w taki sposób, który w każdym razie wskazuje na konieczność wielu zmian w razie, gdyby podstawą rewizji miał być projekt B. B., w poszczególnych sprawach znacznie odchylający się od nakazów demokratyzmu".

Jednem słowem ustrój będzie zmieniony w duchu demokratycznym (dotychczas zatem było tego za mało), i socjaliści są zadowoleni. Zadowolony jest także konserwatywny „Dzień Polski":

„P. premjer Świtalski ma sposób mówienia prosty, rzeczowy, nie boi się zagadnień, jakiegokolwiek dotknie zagadnienia, atakuje je z frontu... Cechą mowy był przedewszystkiem realizm... Z mowy tej widać było, że umysł p. premjera wyzwolony jest od dogmatyzmu co do form konstytucyjnych, doniedawna jeszcze będącego wyrazem modnej nowoczesności. Dziś z niebywałą szybkością zostaje on przez polityków i myślicieli wyrzucany z rupieciami do lamusa... W ogólnych linjach stanowisko premjera idzie w kierunku zarysowanym przez projekt konstytucji B. B., nie przesądzając szczegółowego ujęcia."

Tutaj zatem okazuje się, że dogmatyzm nowoczesny, który jest ostoją socjalistów, także z B. B. S., idzie do lamusa, że realizm realistów konserwatywnych górą, że właśnie projekt B. B., który tamci uważają za niemożliwy, pozostaje podstawą, że p. Świtalski mówił bez niedomówień. Cóż, kiedy znowuż innego zdania jest w tym względzie „Czas", także konserwatywny:

„Mówca zbija też zarzut, jakoby przy silnej władzy Prezydenta musieli rządzić państwem biurokraci. Zbiłby to jeszcze lepiej, gdyby podniósł, czego w mowie brakuje, że od tego należy rozwinąć samorząd w różnych jego formach oraz kontrolę nad organami administracyjnemi (sądownictwo administracyjne), aby wszelka samowola była wykluczoną. A wreszcie, że i parlament, o czem w mowie nie czytamy, nie powinien być pozbawiony nawet przy silnej władzy wykonawczej prawa kontroli nad rządem."

Tu zatem owa śmiałość i brak obawy zagadnień jakoś inaczej jest oceniana i wszystko rozprasza się w mgle, chyba nie — realizmu. Jednem słowem nic się nie zmieniło, dalej każdy widzi co chce, bo, jak było ciemno, tak i pozostało.

Teatr świetlny „SŁOŃCE"
Od piątku, dnia 22 listopada r. b. codziennie
„OGRÓD ALLAHA"
wspaniały film wschodni. W rolach głównych:
ALICE TERRY — IWAN PETROWICZ.
Reżyser: Rex Ingram.
Początek seansów 5, 7, 9. Miejsca numerowane.
Przedsprzedaż biletów od 12—2 w poł. Pw 7228-47,194

Żydowska „współpraca z rządem"

Jak żydowsko-„sanacyjne" magistraty na kresach wymierzały podatki państwowe

Jak wiadomo, wymiarem państwowego podatku od nieruchomości miejskich zajmują się władze komunalne.

Otóż Nacz. Izba Kontroli Państwa wykryła na terenie izb skarbowych w Łucku i Brześciu nad Bugiem szerokie nadużycia magistratów na niekorzyść skarbu państwa, a na korzyść płatników. O rozmiarach tych nadużyć świadczy następujące zestawienie, w którem w pierwszej kolumnie podajemy ilość nieruchomości według spisu z r. 1921, w drugiej ilość opodatkowanych (Sprawozdanie N. I. K. P. str. 125).

	spis	opodatkowano
Łabiszyn	372	24
Kamieniec litewski	322	39
Łuniniec	1066	624
Wysokie Litewskie	236	188

A zatem w czterech tylko małych miastach zwolniono samowolnie od podatku 1121 domów. Nie dość tego! Wysokość wymierzonego pozostałym domom podatku była rażąco niska. Magistrat w Kamieńcu Litewskim określił przedwojenne komorne, stanowiące podstawę do wymierzania podatku, na 30 do 90 kopiejek od pokoju miesięcznie, pomimo, że sami właściciele domów zeznali to komorne znacznie wyżej.

We wszystkich tych miastach rządzą Żydzi i zależni od nich „sanatorzy".

Możeby posłowie wołyńscy pp. Janusz Radziwiłł i Żyd Wiślicki z Bloku Bezp. Współpracy z Rządem pouczyli swoich wyborców, że tak się nie współpracuje z rządem.

Starosta i Żydzi

„Gazeta Warszawska" donosi, co następuje:

„Podczas odbytych w ubiegłą niedzielę wyborów do rady miejskiej w Zamościu główną rolę organizatora i agitatora listy „sanacyjnej" objął p. starosta płk. Prysiński. Utworzył on dwie listy „sanacyjne", z których polska nazywała się „Komitet Pracy Gospodarczej", a żydowska — „Żydowska Lista Współpracy z Rządem".

„P. starosta wygłosił do Żydów przemówienie w bożnicy. Treścią tego przemówienia, jak obecnie nas informują, było to, że Żydzi nie powinni jechać do Palestyny, gdzie ich prześladują Arabowie, ale pozostać w Polsce i współpracować z rządem, a będzie im dobrze. Pomagała p. staroście rzetelnie policja, która rozlepiała „sanacyjne" odezwy i rozdawała numerki.

„Tak to wybierano radę miejską w staropolskim Zamościu".

Echa zebrania narodowego w Toruniu

W uzupełnieniu telefonicznego sprawozdania z wczorajszego wielkiego zgromadzenia Stronnictwa Narodowego w Toruniu stwierdzamy, że niezależnie od bojówki, która, gdy się zaczęła awanturować, została w pół minuty przez wprawne ręce wyekspedjowana na sień, brało w zebraniu udział dość dużo inteligencji t. zw. bezpartyjnej, a nawet skłaniającej się ku „sanacji".

W toku wywodów senatora Seydy uzupełnionych przez posła Sachę, zgromadzenie przybrało charakter wielkiej manifestacji, a rezolucja w sprawie obrony ziemi i grożącego nam prawa osiedlania się u nas Niemców z Rzeszy przyjęta została jednomyślnie wśród entuzjazmu.

Z Torunia telefonują nam, że streszczenie przemówienia senatora Seydy zostało w „Słowie Pomorskiem" w znacznej części skonfiskowane.

W obronie ziemi

Rezolucja Młodych w Uniejowie

Uniejów, 20 listopada.

Na zebraniu Wydziału Powiatowego Młodych O. W P. w Uniejowie (woj. łódzkie), odbytego dnia 17 listopada 1929 roku, jednogłośnie uchwalono następujące rezolucje:

„1 Wzywamy całe społeczeństwo polskie, a w szczególności województwa łódzkiego do zorganizowania się za przykładem Wielkopolski i Pomorza pod sztandarem narodowym dla obrony ideałów katolickich i narodowych i dla wywalczenia ich zwycięstwa.

„2) Wzywamy Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, aby nie ratyfikował szkodliwej dla narodu i Państwa Polskiego umowy likwidacyjnej polsko-niemieckiej, mocą której Polska zrzygnowała z przyznanego jej Traktatem Wersalskim prawa likwidacji mienia niemieckiego na ziemiach byłego zaboru pruskiego, a nadto by zdecydowanie przeciwstawił się osłabieniu, a nawet niszczeniu przez „sanację" żywiołu polskiego na kresach wschodnich, co wychodzi na szkodę szkolnictwu, rolnikowi i robotnikowi polskiemu i podkopuje byt całego państwa.

„3) Domagamy się od rządu zaniechania zamiaru przyznania obywatelom Rzeszy Niemieckiej prawa osiedlania się w Polsce, biorąc pod uwagę następujące wypadki: 1) wystąpienie Schachta w komisji reparacyjnej w Paryżu, 2) katowanie artystów polskich w Opolu, 3) skargę Polaków ze Śląska Niemieckiego do komisji mieszanej w Katowicach i t. p."

Na zakończenie odśpiewano „Rotę" Konopnickiej.

Proszek i Mydło Regera najlepsze!

Przed wyborami na VI Zjazd ogólno-akademicki

Akademicka Okręgowa Komisja Wyborcza w Poznaniu komunikuje:

Uchwałą Naczelnego Komitetu Akademickiego w Warszawie z dnia 3-go października 1929, na podstawie § 17 Statutu Związku Narodowego Polskiej Młodzieży Akademickiej, termin wyborów na zwyczajny VI Zjazd Ogólny P. M. A. i termin wyborów członków Miejscowych Komitetów Akademickich, został wyznaczony na dzień 26 listopada 1929.

Wybory delegatów na Zjazd Ogólny P. M. A. i członków M. K. A. są powszechne, równe, bezpośrednie, tajne i proporcjonalne. (§ 8 Ord. Wyb.) i przeprowadzane są w Poznaniu przez Okręgową Komisję Wyborczą za pośrednictwem czterech Obwodowych Komisyj Wyborczych. (§ 13 Ord. Wyb.)

Prawo czynnego udziału w wyborach przysługuje wszystkim studjującym studentom Uniwersytetu Poznańskiego i wszystkim studjującym studentom Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu oraz absolwentom nieexmatrykulowanym tych uczelni, nie będącym wyznania mojżeszowego, względnie bezwyznaniowcami, którzy porzucili wyznanie mojżeszowe. (§ 10 Ord. Wyb. oraz § 7 Statutu Z. N. P. M. A.)

Swe uprawnienie do głosowania należy wykazać. Uprawnienie do głosowania wykazuja:

I. Studenci U. P. a) imatrykulowani — dowodem akademickim ważnym na bieżący rok studjów lub indeksem, stwierdzającym zapis na bieżący rok studjów,

b) studenci nieimmatrykulowani — dowodem kasowym kwestury U. P. z uiszczenia opłat na bieżący rok studjów (przynajmniej za I. trymestr),

c) studenci nieimmatrykulowani, którzy uzyskali odroczenie opłat — odpowiednim dowodem odroczenia z podaniem numeru swego indeksu,

d) absolwenci U. P. — indeksem, zaopatrzonym wizą dziekańską na znak wysłuchania ostatniego roku studjów na danym wydziale.

Uwaga: Studentom immatrykulowanym wydziału prawno-ekonomicznego U. P., których indeksy nie będą ostatecznie załatwione przez sekretarjat dziekanatu do dnia 24. 11. br. sekretarjat dziekanatu wydz. prawno-ekonomicznego wyda na żądanie indeksy w dniu 25-ym i 26-ym listopada. Po oddaniu głosu zwrócić należy indeksy niezwłocznie do Sekretarjatu Wydziału.

II. Studenci W. S. H. — legitymują się dowodem akademickim ważnym na bieżący rok studjów lub indeksem, stwierdzającym zapis na bieżący rok studjów, a w wypadkach odroczenia opłat — dowodem akademickim z ubiegłego roku studjów łącznie z dowodem odroczenia opłat.

Absolwenci W. S. H. — indeksem, stwierdzającym wysłuchanie ostatniego roku studjów.

Głosowanie w okręgu Poznań odbywać się będzie w dniu 26-ym listopada 1929 od godz. 9-tej do godz. 21-ej w czterech obwodach głosowania, w następujących lokalach wyborczych:

Obwód I. U. P. — salka Klubu Akademickiego, św. Marcin 40, w podwórzu dla głosujących z liczbą indeksu 1—9 000.

Obwód II. U. P. — czytelnia w Nowym Domu Akademickim, Wały Leszczyńskiego dla głosujących z l. ind. 9 001—12 000,

Obwód III. — lokal A. Z. S., Zamek (przyziemie) dla głosujących z l. ind. 12 000—14 000.

Obwód IV. — W. S. H. — Salka Wyższej Szkoły Handlowej, Al. Marcinkowskiego 3 dla wszystkich głosujących z W. S. H.

Głosuje się na jedną z zatwierdzonych i ogłoszonych list, po okazaniu przepisanych dowodów i po zapisaniu nazwiska i imienia oraz liczby ind. wyborcy przez członka Obwodowej Komisji Wyborczej. (§ 18 Ord. Wyb.)

Głosuje się kartką z numerem odpowiedniej listy, wypisanym atramentem, ołówkiem chemicznym lub wydrukowanym, przyczem głos oddany na listę kandydatów na delegatów na Zjazd uważa się jako oddany równocześnie na listę kandydatów do Miejscowego Komitetu Akademickiego, noszącą ten sam numer (§ 18 Ord. Wyb. na Zjazd i § 7 Ord. Wyb. do M. K. A.)

Listy wyborcze ogłoszone będą po ich uprawomocnieniu się, w terminie przewidzianym w kalendarzu wyborczym.

Za Okręgową Komisję Wyborczą w Poznaniu:

(—) Roman Dankowski, przewodniczący.

(—) Marja Krzymuska, sekretarz.

Stronnictwo Narodowe w Żninie

We wtorek, 19. bm. odbyło się plenarne zebranie Stronnictwa Narodowego, któremu przewodniczył prezes miejscowego Koła p. E. Bykowski. Po przyjęciu, przez licznie zebranych członków, porządku obrad wygłosili referaty 1) Ignacy Derech p. t. „Samorządy miejskie" i 2) E. Bykowski p. t. „Układ likwidacyjny z Niemcami". W ożywionej dyskusji nad powyższemi referatami zabierali głos m. in. pp. Bartusz, Heliński, Bykowski, Węclewicz, Jurkiewicz St. i Krużyński.

Poczem zgromadzenie przyjęło jednomyślnie następującą rezolucję:

„Zebrani na dniu 19 listopada 1929 r. na posiedzeniu Stronnictwa Narodowego w Żninie, w liczbie 120 po wysłuchaniu referatu o zawarciu traktatu likwidacyjnego z Niemcami, zanoszą przeciw niemu jaknajgorętszy protest i zwracają się do pp. posłów Stronnictwa Narodowego, aby pod żadnym warunkiem na ratyfikację powyższego traktatu się nie godzili".

Poza tem uchwalono w najbliższym czasie urządzić w sprawie umowy likwidacyjnej z Niemcami, ogólny wielki wiec protestujący z współudziałem posłów.

POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIĄ WSZYSTKICH GŁODNYCH!

Millerand o francuskiej polityce zagranicznej

Odkąd Francja podjęła rokowania z Niemcami, wykluczając z nich sprawę granic polsko-niemieckich — odtąd ulega programowi Niemiec

Paryż, 22. 11. (PAT.) Wczoraj odbyło się pod przewodnictwem senatora Ratier zebranie grupy senatorów, należących do związku republikańskiego.

M. in. przemawiał b. prezydent republiki Millerand na temat polityki zagranicznej Francji. W dłuższem przemówieniu, które wywarło na zebranych silne wrażenie, zaznaczył, że w obecnej polityce zagranicznej Francji jest pewna data, która z czasem nabierze wielkiego znaczenia historycznego. Datą tą jest dzień 9 lutego 1925, w którym Francja zgodziła się podjąć z Niemcami rokowania, wykluczając z nich sprawę wschodnich granic Rzeszy niemieckiej.

W tym dniu — oświadczył Millerand — polityka Francji zmieniła zasadniczo swe oblicze. Do tego czasu opierała się ona na sojuszach. Francja od tej chwili z francusko-sojuszniczej, jak było poprzednio- stała się — nie chcę powiedzieć — francusko-niemiecką, ale raczej niemiecko-francuską. Od tej chwili Francja służy sprawie wprowadzenia w życie programu niemieckiego.

Pierwszym punktem tego programu była ewakuacja Nadrenji. Jesteśmy w przededniu jej urzeczywistnienia. Jednakże są jeszcze inne punkty, jak „Anschluss" i sprawa „korytarza pomorskiego", które w odpowiedniej chwili nie omieszkają wypłynąć na porządek dzienny. Kto nie aprobuje polityki w sprawach wewnętrznych lub zewnętrznych, tego obwołuje się natychmiast wrogiem pokoju.

„Wielki czas — oświadczył na koniec Millerand — aby narodowi republikanie skupili się i zorganizowali systematyczny opór przeciw tego rodzaju polityce, którą określić można następującemi wyrazami: „Idziemy ku wojnie pod sztandarem pokoju".

W sprawie zagłębia Saary

Rząd 244 głosami przeciw 226 otrzymał votum zaufania

Paryż, 22. 11. (PAT). Na wczorajszem posiedzeniu Izby rząd wystąpił z propozycją, aby interpelacje w sprawach, dotyczących Zagłębia Saary były omawiane łącznie z budżetem ministerjum spraw zagr. Deputowany Franklin Bouillon wyraził ubolewanie z tego powodu, że rokowania w sprawie Zagłębia Saary zostały rozpoczęte, zanim Francja przez wejście w życie planu Younga miała możność przekonać się o dobrej woli Niemiec.

Briand, odpowiadając deputowanemu, przypomniał, że Francja nie chciała omawiać w czasie konferencji haskiej sprawy Zagłębia Saary, uważając ją za dotyczącą wyłącznie Francji i Niemiec. Jakkolwiek rząd gotów jest wysłuchać propozycyj niemieckich — mówił Briand — to jednak zachowuje całkowitą swobodę decyzji. Wobec twierdzenia Franklin Bouillon, że w sprawie Zagłębia Saary kryje się coś niejasnego i niedopuszczalnego, Briand zarzuca Franklin Bouillonowi manewr polityczny, mający na celu rozbicie większości. Socjalista Grumbach domagał się jaknajprędszego przeprowadzenia debaty w sprawie Zagłębia Saary.

Premjer Tardieu wyraził pogląd, że wszelkie debaty w tej sprawie są w obecnej chwili szkodliwe i domagał się odroczenia interpelacji, stawiając przytem kwestję zaufania. Izba 244 głosami przeciw 226 odroczyła interpelację w sprawie Zagłębia Saary.

O zabójstwo sąsiadki

Żona robotnika polskiego przed sądem w Paryżu

Paryż, 22. 11. (PAT). Przed paryskim sądem przysięgłych stanęła wczoraj Juljanna Misiek, żona przebywającego od 6-u lat we Francji robotnika Polaka, oskarżona o zabójstwo swej sąsiadki-Francuzki. W r. 1920 między dziećmi Juljanny Misiek i późniejszej jej ofiary wybuchła sprzeczka. Matki ujęły się za swemi dziećmi. Od słów przeszło prędko do czynów i napadnięta przez sąsiadkę Juljanna Misiek, pchnęła ją kuchennym nożem w serce, co spowodowało śmierć natychmiastową.

Sprawa nabrała specjalnej doniosłości wobec wystąpienia adwokata Bombain, przystawiciela powództwa cywilnego. Napadł on w ostrych słowach na Polskę, twierdząc, że wysyła do Francji samych bandytów. Przewodniczący przerwał mu oświadczając, że nie pozwala w taki sposób odzywać się o kraju z Francją sprzymierzonym. Prokurator Caous wziął w obronę wychodztwo polskie. Zaznaczył on, że polska emigracja robotnicza oddała ogromne usługi Francji, której po wojnie groziła katastrofa gospodarcza z powodu braku rąk roboczych.

Sąd skazał Juljannę Misiek na 18 miesięcy więzienia.

Sprawa „Deutschtumsbundu"

Bydgoszcz, 21. 11. (Tel. wł.) Śledztwo wstępne przeciw 37 członkom rozwiązanego w Bydgoszczy „Deutschtumsbundu" oskarżonym o zdradę stanu — umorzono. Śledztwo wobec 5 członków „Deutschtumsbundu", oskarżonych o występek § z 129 k. k. oraz wobec dalszych 8 członków — trwa nadal.

Emigracja z Polski

Warszawa, 22. 11. (PAT.) Według danych urzędu Emigracyjnego w I-em półroczu 1929 r. wyjechało z Polski 152.917 emigrantów, z czego do Francji 33.090 osób, do Niemiec 81.949 (emigracja sezonowa, powrót emigr. nastąpi w końcu listopada lub na początku grudnia rb.), do Belgji 2.388, do Danji 487, do Stanów Zjednoczonych A. P. 4.352 osoby, do Kanady 13.629, Argentyny 10.712, Brazylji 3.793, Palestyny 483, Urugwaju 399.

Powróciło do kraju 12.442 osoby, z czego z Francji 4.461 osób, z Niemiec 2.928, ze Stanów Zjednoczonych A. P. 423, z Kanady 380, z Argentyny 915, z Palestyny 376.

Inspekcja kolei Bydgoszcz—Gdynia

Gdańsk, 22. 11. (AW.) Wczoraj rano min. Kühn dokonał inspekcji nowobudującej się linji Bydgoszcz—Gdynia. Ponadto dokonał lustracji bieżących prac w obrębie Małego Kacka i nowobudującego się mostu pod Żukowem. Prace nad magistralą posuwają się w przyspieszonem tempie naprzód, tak, że otwarcie tej linji może nastąpić w r. 1930. Pozostała część może być zakończona mniejwięcej za 1½ roku, w zależności od kredytu.

Zgon Ludwika Birkenmajera

Kraków, 22. 11. (Tel. wł.) W środę rano zmarł, przeżywszy lat 74, dr. Ludwik Antoni Birkenmajer, profesor zwyczajny historji nauk ścisłych, członek czynny Polskiej Akademji Umiejętności, komandor orderu „Polonia Restituta".

Był on jednym z najwybitniejszych uczonych w swym zakresie. Wsławił się najpierw badaniami hydrotermicznemi jezior tatrzańskich, główną jego zasługą było jednak badanie życia Kopernika i wszystkich problemów kopernikowskich.

Badania śp. Birkenmajera wykazały z niezbitą ścisłością naukową polskość Kopernika. Jego prace na ten temat przełożone zostały na język niemiecki i spotkały się z atakami uczonych niemieckich, którzy jednak nie zdołali zachwiać twierdzeniami uczonego polskiego.

Śp. Birkenmajer zmarł w bursie akademickiej, której był kuratorem.

Nocna rewizja w „Akademiku Polskim"

Warszawa, 22. 11. (Tel. wł.) O północy dokonano w redakcji „Akademika Polskiego" przy ul. Złotej poszukiwania nadzwyczajnego wydania numeru z opisem ostatnich wypadków i starć z policją. Dzisiejszej nocy przeprowadzono rewizję w mieszkaniu prywatnem redaktora „Akademika Polskiego" Jana Mosdorfa. Wczoarj o 10-tej wieczorem dokonano ponownej rewizji w redakcji. (w.)

Węgierko, Malicka i Sawan ranni

Warszawa, 22. 11. (Tel. wł.) Jak wiadomo, Malicka, Węgierko i Sawan objeżdżają w tourné artystycznem prowincję. Wczoraj byli oni w Łucku. Tourné odbywają oni samochodem Sawana., Ponieważ samochód się zepsuł, przeto wczoraj wyjechali z Łucka do Równego autobusem pasażerskim, na który około godz. 14 w pobliżu stacji Zwirów najechał pociąg osobowy. Autobus rozbity. Artyści Węgierko, Malicka, Sawan i towarzyszący im dyrektor teatru łuckiego Garłowski zostali lekko ranni, odwieziono ich do szpitala w Równem. (w.)

S. p. Leon Czarliński

Inowrocław, 22. 11. (Tel. wł.). Dzisiaj w południe zmarł tutaj powszechnie znany obywatel, właściciel fabryki maszyn śp. Leon Czarliński. Nieboszczyk brał czynny udział w pracy społecznej jako prezes rady nadzorczej „Dziennika Kujawskiego", członek magistratu i t. d. Przedwczesny jego zgon budzi żal powszechny.

Zdenerwowanie organów niemieckich

Artykuły p. K. Kierskiego na temat umowy likwidacyjnej z Niemcami wytrąciły zupełnie z równowagi miejscowy organ niemiecki, który, podając wywody p. Kierskiego, pozwala sobie na niesłychane napaści osobiste. Zwalnia nas to od wszelkiej polemiki z tem pismem. Artykuł p. Kierskiego musiał jednak trafić w sedno rzeczy, skoro do tego stopnia zirytował „Posener Tageblatt". Zirytowanie to podziela zresztą „Deutsche Rundschau" z Bydgoszczy.

W sprawie Polsk. Banku Handlowego

Polski Bank Handlowy przesłał nam oświadczenie, w którem zaprzecza stanowczo, jakoby nieruchomość swoją przy pl. Wolności sprzedał komukolwiek, a w szczególności firmie „Bata". Również twierdzenie o zlikwidowaniu Polskiego Banku Handlowego okazuje się bezpostawnem. Natomiast Bank zamierza, jak nam donosi, zrealizować szereg swych nieruchomości w Poznaniu oraz poza Poznaniem celem uzyskania płynnej gotówki.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,89¾ zł, w Gdańsku na Warszawę 8,90 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,76 zł, gotówką 212,39 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173,43 zł, gotówką 178,08 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 22 listopada 1929.

Dzisiejsza giełda nie wykazała żadnej większej zmiany.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych kształtowały się słabiej 8 proc. listy dolarowe ziemskie, które notowały 87,50—87,25 proc. w płaceniu (przy dew. 8,90) oraz płacono za 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie 41 proc. — 6 proc. listy żytnie były w transakcjach po 20,— (za 1 ctr. mtr.), zaś 5 proc. poż. konwers. oddawano po 49,50 proc.

Z akcyj bankowych robiono obroty Bk. Polskim po 167,— i Bk. Związku po 78,50.

Z akcyj przemysłowych zanotowano jedynie Cukr. Zduny 35,— w płaceniu.

Ceduła urzędowa z dnia 22 listopada 1929.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 49,50% O.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 87,50—87,25% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 41% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 20,— +

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 167,— +
Bank Zw. Spółek Zarob. I em. zł. 78,50 +

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cukrownia Zduny I em. zł. 35,— P.

Tendencja: Bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 22 listopada 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. St. Zjedn. tr. 8.89½ sp. 8,91½ kup. 8,87½

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup
Budapeszt	156,00	156,40	155,60
Belgja	124,69	125,00	124,38
Londyn	043,47½	043.58	043.36½
Nowy Jork	008,89¾	008,91¾	008,87¾
Paryż	035,10	035,19	035,01
Praga	026,43	026,49	026,37
Szwajcarja	173,00	173,43	172,57
Wiedeń	125,40	125,71	125,09
Włochy	046.67½	046,79	046.56

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż. inwest.	119.00	119.75	119,50
5% poż. premj. dol.	000,00	000.00	065,50
5% poż. konw.	000,00	000,00	050.00
6% poż. dol.	000,00	000,00	080,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	167,00—166,50
Bank Zw. Sp. Zarob.	000,00—078,50
W. T. F. Cukru	000,00—027.00
W. T. Węgla	000,00—072,50
Lilpop	034.75—035.00
Modrzejów	000,00—018,50
Haberbusch	101,00—100,00

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin. dnia 22 listopada 1929.

Pszenica march. od st. zał. 76-77 kg. przeciętn. jakości	241,00—242,00
Tendencja zwyżkowa.	
Żyto march. od stacji załad. 72 kg. przeciętnej jakości	175,00—177,00
Tendencja tęga.	
Owies march. do stacji załad.	160,00—168,00
Tendencja bardzo mocna.	
Jęczmień browarny	187,00—208,00
Tendencja mocniejsza	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—179,00
Tendencja mocniejsza.	
Kukurydza loco Berlin	191,00—192,00
Tendencja mocniejsza.	
Kukurydza Rumunja fr. wag. Berlin	169
Tendencja mocna.	
Mąka pszenna	28,75—34,50
Tendencja zwyżkowa.	
Mąka żytnia	24,50—27,25
Tendencja zwyżkowa.	
Ospa pszenna	10,25—10,75
Tendencja mocna.	
Ospa żytnia	9.25—9.75
Tendencja mocna.	
Groch Victoria	30,00—38,00
Groch dr. jad.	24,00—28,00
Groch pastewny	21,00—22,00
Peluszka	20,50—22,00
Bób polny	19,00—21,00
Wyka	23,00—26,00
Łubin niebieski	13,50—14,50
Łubin żółty	16,50—17,25
Makuch rzepakowy	18,50—19.00
Makuch lniany	23,40—23,60
Wytłoki suszone	09,00—09,40
Śrót Soya	18,70—18,80
Płatki ziemniaczane	15,20—15,70

Ogólna tendencja bardzo mocna.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 22 listopada 1929.

Wypłaty na Warszawę: 46,75—46,95
Noty wielkie: 46,70—47,10

Stronnictwo Narodowe

Koło Chwaliszewo-Śródka

W piątek, dnia 22 b. m. odbędzie się o godzinie 8. wieczorem w lokalu p. Pohla, Chwaliszewo 37/38 zebranie Koła.

Ciekawy referat na temat „Sprawa polska w Genewie" wygłosi p. red. Piestrzyński.

Udział wszystkich członków pożądany. Zarząd.

Koło Jeżyce

W piątek, dnia 22. b. m. odbędzie się zebranie Koła o godz. 8. wieczorem w lokalu p. Kasperkowej przy ulicy Kraszewskiego 16.

Ciekawy referat na temat „Zagadnienie Konstytucji" wygłosi p. red. Jerzy Herniczek.

Udział wszystkich członków oraz sympatyków pożądany. Zarząd

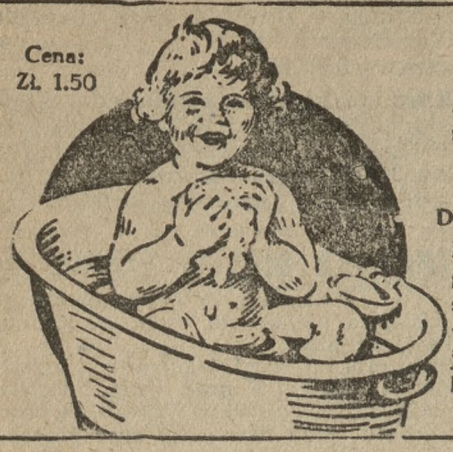

Cena: Zł. 1.50

W pierwszych 10-ciu latach

winna każda matka dziecko swe myć i kąpać tylko za użyciem czystego i łagodnego

MYDŁA DLA DZIECI **NIVEA**

Dziecko będzie jej za to wdzięczne, gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości wiele kłopotów o zachowanie dobrej cery. Mydło Nivea jest wyrabiane według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej skóry dzieci.

Przyjemne golenie, oszczędność w brzytewkach przy używaniu

KREMU NIVEA

Tępa brzytewka, mydło nie zmiękczające zarostu, twarz ogolona nieporządnie — wszystko to wywołuje irytacje. Zapobiegniesz temu, wcierając dobrze w skórę nieco Kremu Nivea na minutę lub dwie przed namydlaniem. Zadziwisz się jak gładko wtedy brzytewka ciąć będzie, jak szybko i sprawnie ogolisz się bez najmniejszego bólu lub podrażnienia skóry. Zrób próbę już jutro z rana, lecz tylko Kremem Nivea, zawierającym pokrewny składnikom skóry euceryt, który wywołuje ten niebywały skutek!

Cena za opakowania w pudełkach gr. 4 i 75, zł. 1.40 i 2.60 w tubach czysto cynowych zł. 1.35 i 2.25

Wyrób krajowy firmy PEBECO sp. z o. odp. w Katowicach

Tw 6/8

Stronnictwo Narodowe do włościan

„Orędownik Wielkopolski" zamieszcza w swym „Dziale rolnika" następującą odezwę Stronnitcwa Narodowego do włościan:

Twierdzą niektórzy, jakoby rolnicy mniej żywo odczuwali dolę i niedolę narodu i państwa polskiego, aniżeli mieszkańcy miasta. Ci, którzy tak mówią, mówią nieprawdę. Warunki życia na wsi są inne, aniżeli w mieście i w następstwie tego ludność wiejska ma inny, niż ludność miejska, obyczaj i inny sposób wyrażania swych uczuć i myśli, ale uczucia i myśli, jako takie, są w istocie swej te same.

Jak to? To włościanin nie miałby świętem oburzeniem pałać na widok tego, co się od trzech i pół lat dzieje w Polsce? Przed majem 1926 r. było u nas także niedobrze, ale nie w tym stopniu, jak obecnie: przedewszystkiem zaś łączono się coraz bardziej w parlamencie i w kraju, by wspólnemi siłami stopniowo zło usuwać i ulepszać i umacniać nasze życie państwowe. — Temu rewolucja majowa położyła kres i obwieściła całemu społeczeństwu, że to ona niesie mu zbawienie, niesie „sanację moralną".

A co się dzisiaj dzieje? Niemal codziennie gazety przynoszą nowe dowody niesłychanych wielkich nadużyć materjalnych ludzi obozu „sanacyjnego" kosztem skarbu państwa. Nadużycia polityczne są znane, począwszy od zbiorowego, bandyckiego napadu na b. ministra skarbu Zdziechowskiego, aż do wypadków ostatnich czasów.

W życiu zaś gospodarczem, czy nastąpiła „sanacja"? Przeciwnie, po zmarnowaniu dobrej konjunktury w pierwszych latach pomajowych wskutek życia państwa ponad stan — przeżywamy teraz okres najcięższego przesilenia i nie widzimy perspektywy rychłej naprawy stosunków.

Ustawodawstwo społeczne, które tak obciąża nasze życie gospodarcze, czy zelżało? Ani o odrobinę. Śruba podatkowa, czy złagodniała? Wręcz odwrotnie. System podatkowy, czy uległ uproszczeniu? Mowy o tem niema.

Życie moralne i religijne? Rozpasanie się zwiększa i nie doznaje ukrócenia. Przeciwko Kościołowi Katolickiemu prowadzi zuchwale walkę podjazdową masonerja, kierując tajnie różnemi ciemnemi elementami.

Naprawa konstytucji? 3 i pół lata zmarnowano i nic nie zrobiono.

Ostatecznie, narodowe podstawy naszego państwa doznają osłabienia przez czynniki, które przedewszystkiem powinny pracować nad ich umocnieniem. Niemcom, Żydom i Ukraińcom dzieje się w Polsce coraz lepiej, a Polakom?

Odpowiedź na to daje ostatnia polsko-niemiecka umowa likwidacyjna, w której rząd polski zrzekł się wypływającego z traktatu wersalskiego prawa likwidacji mienia niemieckiego i ponadto, zupełnie niespodziewanie i zupełnie dobrowolnie, zrezygnował z prawa pierwokupu w stosunku do 12.000 osad, stworzonych przez pruską Komisję Kolonizacyjną, a na których siedzi około 70 000 kolonistów, czyli 20 proc. ogółu ludności niemieckiej w Poznańskiem i na Pomorzu. Na osadach, będących w ręku Polaków, prawo pierwokupu ciąży w dalszym ciągu.

To wszystko, włącznie walki o ziemię polską, ma być włościaninowi polskiemu obojętne? To wszystko ma on mniej odczuwać — niż mieszczanin? Nigdy! Przenigdy! Ludność wiejska ma tych stosunków tak samo dosyć, jak miejska; tak samo, jak tamta, chce, by naszym bogatym z natury krajem i dzielnym narodem rządzono w sposób należyty ku pożytkowi i szczęściu państwa i jego obywateli.

Skoro ludność miejska w wyborach do rad miejskich objawiła swoją wolę katolicką i narodową, a przeciwną „sanacji" i masonerji, socjalizmowi i komunizmowi, to i ludność wiejska dopilnuje w wyborach do Sejmików Powiatowych, by do nich weszli ludzie z zasadami i z odwagą, a w sprawach gospodarczych wyrobieni, rozważni, oszczędni.

Gdzie w powiecie względnie okręgu istnieje lista Narodowego Koła Gospodarczego lub pod podobną nazwą, tam na nią głosujcie! A gdzie takiej odrębnej listy niema, a są tylko kompromisowe, rzućcie głosy tam, gdzie to jest lista kandydatów uczciwych, z charakterem, z odwagą, nie czapkujących, o zasadach katolickich i narodowych.

Tak postępujcie i tak radźcie sąsiadom!

Cześć zasadom katolickim!
Cześć idei narodowej!

Stronnictwo Narodowe.

Kwiatki „kultury"

„Słowo Pomorskie" podaje w nr. 269 charakterystyczne szczegóły zajść, które miały miejsce podczas odczytu Kaden-Bandrowskiego w Toruniu w d. 15 bm. Jak wiadomo, obecni na odczycie „sanatorzy" zaczęli wznosić wrogie okrzyki pod adresem obecnego na sali ks. Marcinkowskiego, (który zresztą zachowywał się zupełnie spokojnie), wołając „precz z klerem", „wyrzucić tego księdza z tonzurą" itp.

Kiedy większa część publiczności wzięła w obronę ks. Marcinkowskiego, zaciekłość „sanatorów" zwróciła się przeciw tym właśnie osobom. Pewna pani z obozu „sanacyjnego", uderzając pięścią w poręcz krzeseł wołała pod adresem tych, którzy wzięli w obronę znieważoną suknię kapłańską: „Powywieszać tą hołotę pomorską". Inna dama wołała: „To hołota pomorska! Kiszki tylko żreć umieją, nie warto dla nich odczytów wygłaszać". Pewien pan, stojący obok pani, odezwał się do niej: „To jest kołtuństwo poznańsko-pomorskie' Jakaś para małżeńska (?) wołała: „To ten ksiądz! Ten cham!" Rozległy się okrzyki „Do Berlina!"

Tyle relacja „Słowa Pomorskiego", która chyba nie wymaga komentarzy.

Jeszcze jeden „sanator"

W „Kurjerze Zachodnim" z dnia 17 bm. czytamy:

„Sprawa lutowych wyborów w Czeladzi do rady miejskiej jest ciągle jeszcze aktualna... w sądzie. Oto w ub piątek w sądzie okręgowym w Sosnowcu odbyła się sprawa przeciw jednemu z czołowych kandydatów listy zjednoczenia mieszczańsko-robotniczego, a obecnie ławnikowi p. J. Nobisowi, występującemu jako przedstawiciel zjednoczenia, które wydało swego czasu odezwę przedwyborczą. W odezwie tej powiedziano, że jeden z kandydatów B. B. (listy nr. 1), p. Piotr Spyt „był w czasie okupacji szpiclem niemieckim".

„Na rozprawie wyszły na jaw interesujące wypadki. Oto według zeznań św. Szurmanowej w r. 1916 mąż jej, choć urodzony w Czeladzi, jednak poddany niemiecki, nie chciał służyć w wojsku niemieckiem i ukrył się na okupacji austrjackiej. Spyt, wiedząc o ukrywaniu się Szurmana, napisał do świadka list anonimowy, domagając się w nim złożenia w oznaczonem miejscu 100 rb., w przeciwnym bowiem razie mąż jej będzie rozstrzelany.

„Zrozpaczona Szurmanowa udała się do ówczesnej polskiej milicji z prośbą o pomoc. Milicja poradziła jej, aby w umówionem miejscu złożyła kawałek papieru, zamiast 100 rb. Milicja w tym czasie urządziła zasadzkę i okazało się, że autorem anonimu i chcącym zdradzić Szurmana władzom niemieckim jest właśnie Piotr Spyt.

„Wobec takich zeznań świadków sąd ogłosił wyrok uniewinniający p. J. Nobisa. Kosztami sądowemi w wysokości 50 zł. sąd obłożył Spyta".

Zabawa „Strzelca"

na której lała się krew

Pobiedziska, 20 listopada.

W niedzielę 17 bm odbyła się tutaj ku uczczeniu święta Młodzieży Katolickiej wieczornica na sali p. Wojtkowiaka. Pod kierownictwem ks. Pękackiego odegrano sztukę teatralną p. t. „Obrona Częstochowy". Nastrój był podniosły i uroczysty, sala zapełniona po brzegi.

W tym samym dniu odbywała się na innej sali zabawa tutejszego „Strzelca". — Do godziny 2 w nocy, jak długo policja była na sali, zabawa odbywała się dość spokojnie, lecz potem wywiązała się awantura i straszliwa bójka, przyczem krew lała się obficie. W rezultacie kilka osób odniosło rany, a wśród nich dwie tak poważne obrażenia, że musiano je zanieść do lekarza.

Zajście to niewątpliwie będzie miało dalszy epilog przed sądem.

Odkładamy

P. dr. Wiktor Raczek przedstawił nam przebieg zajścia z nowym komendantem policji na m. Poznań, podinspektorem Greffnerem. Według p. dr. Raczka komendant policji obraził go ciężko a nawet zelżył. P. Greffner temu przeczy i twierdzi, że został pierwszy obrażony przez p. dr. Raczka.

Sprawę wyjaśni sąd, do którego podobno zaapelowały obiedwie strony a przed którym zeznawać będą świadkowie pod przysięgą. Do tej pory odkładamy sprawę, w której głos zabierzemy następnie na podstawie faktów, przez sąd ustalonych.

Pw 4261

Informacyj o przystankach i odjeździe autobusów udziela sekretarjat Związku Przedsiębiorstw Autobusowych przy ulicy Kantaka nr. 1 w godzinach od 9 do 1 i od 15 do 18 (Telefon 33-39).

Sprostowanie doniesienia Polskiej Agencji Telegr.

Pan Augustyn Krause, prezydent m. Gdyni, o którym niedawno Polska Agencja Telegr. podała wiadomość, że został aresztowany pod zarzutem pewnych nadużyć, donosi nam, co następuje:

„Nieprawdą jest, że byłem aresztowany w związku z zarzutem o popełnienie przestępstw w Magistracie m. Gdyni. Prawdą natomiast jest, że byłem przez krótki czas przytrzymany w celu przesłuchania przez sędziego śledczego. Natychmiast po przesłuchaniu zostałem zwolniony, gdyż sędzia śledczy nie miał żadnej podstawy do wydania nakazu aresztowania mnie.

„Nieprawdą jest, że moje przytrzymanie i przesłuchanie stoi w jakimkolwiek związku z aresztowaniem p. Frankowskiego i innych urzędników miejskich, którzy posądzeni są o popełnienie nadużyć, dokonanych już po mojem zawieszeniu w urzędowaniu wzgl. za czasów urzędowania obecnego kom. wiceprezydenta miasta Gdyni p. Mieczysława Bileka. Prawdą natomiast jest, że przedmiotem mego przesłuchania były zupełnie odrębne sprawy z czasów mego urzędowania na stanowisku burmistrza m. Gdyni".

Z poważaniem
Augustyn Krause
prezydent miasta

Koniec marazmu

Krakowski „Głos Narodu" pisze pod powyższym nagłówkiem:

„Po 3 i pół latach „sanacji" stwierdzamy z radością jeden bardzo korzystny skutek jej rządów. Oto budzi się nareszcie w kraju duch publiczny, ożywia się myśl polityczna.

„Reakcja myśli i sumienia obywatelskiego staje się powszechną i nikt z większym — niż my — nie wita jej entuzjazmem. Już prawie niema śladu z tej „fatige des volentées" z tego znużenia woli, jakie owładnęło przed trzema laty narodem, gdy kładł swą utrudzoną głowę na miękkie poduszki, podsunięte mu przez sprytnych usypiaczy. Śpiewano mu kołysankę, w której stale słyszał miły refren, że jest niedojrzałym do demokracji i winien dać się ocalić przed największym swym wrogiem: przed Sejmem... Tak było jeszcze przed rokiem. Dziś usypiacze obserwują z przerażeniem ruchy, nieco nawet gwałtowne, swego pacjenta i nadaremnie wołają: uspokój się! Pacjent zaczyna brać swoje losy we własne ręce. Nie chce zbawców, nie entuzjazmuje się więcej do przekroczeń budżetowych, nie uważa „Dna oka" za mądrość stanu, a życiorysu p. Miedzińskiego — o którym pisze Izba Kontroli, że „udzielał (z państwowych funduszów) zapomóg niewiadomym osobom z niewiadomego powodu, bez podania nazwiska obdarowanych" — nie zalicza już do polskiego Plutarcha. Naturalnie, ogólna nędza nie sprzyja okazywaniu odwagi; krytycyzm, o którym mówimy, jest więc przeważnie anonimowy, masowy, wiecowy, lub cichy i szeptany. Wyraża się w tłumnych zebraniach, w oklaskach, w pilniejszem czytelnictwie gazet, w okolicznościowych głosowaniach. Brak mu jeszcze śmiałości i aktywności. Brak mu ducha ofensywnego.

„I on jednak przyjdzie, starają się o to sami „sanatorzy". Napady ich bojówek są najlepszym, jeśli nie jedynym sposobem zastrzyknięcia spokojnym i trochę nieruchawym opozycjonistom dawek energji i odwagi. Jeśli „sanacja" chce dokończyć „edukacji" charakteru narodowego przez rozbudzenie w nim dawnej wiecowej „bitności" to — niech dalej wysyła bojówki na wiece".

Konferencja lekarzy Kas Chorych.

Warszawa, 22. 11. (AW.) Dnia 24 i 25. bm. z inicjatywy ministra Prystora odbędzie się w Warszawie konferencja lekarzy w sprawie uspranwienia lecznictwa w kasach chorych.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Plaga domokrążnictwa

W najbliższym czasie władze przemysłowe przystąpią do wydawania licencyj na przemysł okrężny, czyli t. zw. domokrążnictwo. Ponieważ niepozorny ten sposób handlowania w rzeczywistości stanowi plagę, z którą w imię dobra już nietylko kupiectwa osiadłego, lecz dobra społecznego walczyć należy — poświęcamy dzisiejszy feljeton streszczeniu motywów, dla których w tak mało uprzejmy sposób o domokrążnictwie się wyrażamy, oraz wskazaniu środków zaradczych, zdolnych do usunięcia bolączek.

Jeśli w polskiej ustawie przemysłowej, acz z daleko idącemi zastrzeżeniami, usankcjonowano istnienie handlu domokrążnego, to stało się to z uwagi na potrzeby ludności, osiadłej na kresach wschodnich, gdzie prymitywny ten sposób pokrywania potrzeb niestety do tej pory powszechnie jest przyjęty. Natomiast, jeśli chodzi o kresy zachodnie niema potrzeby gospodarczej, którejby domokrążnictwo odpowiadało. Mimo to ilość domokrążców stale wzrasta, a metody handlu okrężnego „uszlachetnia się", co znajduje swój wyraz m. in. w często obserwowanym fakcie podróżowania domokrążców samochodami. Zmieniły się czasy! Dawniej pieszo, z tłomokiem na plecach, a dzisiaj samochodem! Świadczy to, jakich obrotów muszą dokonywać ci handlarze, nie opłacając żadnych podatków. Abstrahując, że zazwyczaj sprzedają tandetę, przywileje podatkowe i brak kosztów utrzymania składu umożliwia domokrążcom skuteczne konkurowanie z kupiectwem osiadłem. Na tem polega gospodarcza szkodliwość domokrążnictwa.

Handlarze okrężni nadto są szkodliwi dla dobra socjalnego, sprzedając bowiem na raty skłaniają ludność wiejską do lekkomyślnych zakupów. Z punktu widzenia zaś narodowego wysoce niepożądanym jest coraz częściej dający się zauważyć objaw infiltracji Żydów i Niemców do naszej dzielnicy i to właśnie przy pomocy domokrążców. Jest faktem stwierdzonym, że Żydzi pozbawieni możności łatwego osiedlania się w naszej dzielnicy, a to dzięki samoobronie wszystkich sfer społeczeństwa, dążą planowo do opanowania Wielkopolski, Śląska i Pomorza na drodze handlu domokrążnego, przyczem niestety posługują się w wielu wypadkach chrześcijaninami. Wreszcie na jedno jeszcze zwrócić należy uwagę, na to mianowicie, że pod płaszczykiem handlu domokrążnego najłatwiej uprawiać szpiegostwo i agitację komunistyczną.

Sądzimy, że litanja powodów naszej antypatji do domokrążnictwa uzasadnia wystarczająco podstawowy postulat: aby handel domokrążny zredukowano do minimalnych granic ustawowych.

A więc: władze przemysłowe nie powinny wydać ani jednej nowej licencji na wykonywanie handlu okrężnego, poza wydanemi na rok bieżący. Wszystkie bez wyjątku miasta winny zaprowadzić przymus wizowania licencyj. W pasie granicznym — Dyrekcja Ceł, opierając się na § 124 związkowej ustawy celnej — powinna wstrzymać udzielanie dalszych zezwoleń. Wreszcie władze policyjne winny najsurowiej tępić wszystkie przekroczenia odnośnych przepisów, których ilość — chwała Bogu! — jest tak znaczna, że łacno można plagę domokrążnictwa zredukować do granic ostatecznych.

Wyjdzie to na dobre państwu, skarbowi, kupiectwu i całemu społeczeństwu.

Krótkie informacje gospodarcze

— Bank angielski obniżył stopę dyskontową z 6 proc. na 5 i pół proc.

— Wielki budynek syndykatu hut żelaznych w Katowicach, który ostatnio wybudowano kosztem 3 miljonów złotych, ma być sprzedany jednemu z przedsiębiorstw zagranicznych. Jako nowonabywcę wymieniają m. i. koncern Harrimana.

— Prezes syndykatu hut żelaznych na G. Śląsku inż. Balcer ustąpił z zajmowanego stanowiska. Jak słychać, stanowisko po prezesie Balcerze nie będzie obsadzone.

— Na ostatniem posiedzeniu litewskiej rady ministrów przyjęto projekt, dotyczący zmiany statutu emisyjnego Banku litewskiego.

— Tegoroczny połów śledzi na wodach niemieckich przewyższył wszystkie oczekiwania Spodziewają się tu, iż będzie on wynosił znacznie więcej niż w r ub 1928, w którym złowiono 93 milj. funtów śledzi.

Nowelizacja ustawy o podatku przemysłowym

I. Ulgi dla instytucyj kredytu krótkoterminowego

Stawka podatku przemysłowego od obrotu, osiągniętego przez instytucje kredytu krótkoterminowego, jako też domy bankowe i kantory wymiany, ma być z dniem 1 kwietnia 1930 r. zniżona do 1 proc. Dotyczyć to ma jednak tylko niektórych obrotów, a mianowicie zysków bankowych z tytułu procentów, prowizyj, komisowego, tudzież innych tym podobnych wynagrodzeń za świadczenia. Natomiast zyski pochodzące z operacyj obcemi walutami, dewizami, czekami zagranicznemi oraz wszelkiego rodzaju papierami procentowemi nie będą mogły korzystać z powyższej ulgowej stawki podatkowej, lecz nadal mają być opodatkowane według 2-procentowej stawki.

Przyczyny, jakie skłoniły ministerstwo skarbu do tego rodzaju posunięcia są następujące:

Podatek obrotowy, pobierany w wysokości 2 proc. od przychodu brutto instytucyj kredytu krótkoterminowego jest bardzo uciążliwy, w szczególności, o ile chodzi o procenty i prowizje. To wysokie obciążenie operacyj kredytu krótkoterminowego zmusza instytucje bankowe do stosowania nawet przy najpewniejszych kredytach poważnych klientów maksymalnie dozwolonej stawki procentowej, gdyż przy niższych stawkach dochód brutto nie zapewniałby pokrycia wszystkich kosztów handlowych instytucji. Obecnie stosowana stawka podatku obrotowego podwyższa koszt i tak już bardzo drogich u nas środków obrotowych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych. Obniżenie podatku obrotowego do 1 proc. przychodu brutto z procentów, prowizyj i innych podobnych wynagrodzeń za świadczenia nie będzie według ministerstwa skarbu miało wprawdzie bezpośredniego wpływu na ogólne obniżenie stopy procentowej, umożliwi jednak instytucjom bankowym stosowanie niższych stawek w stosunku do klienteli pewnej, tam gdzie pobieranie delcredere jest zbędne.

Operacje bankowe, polegające na tranzakcjach obcemi walutami, dewizami, czekami zagranicznemi oraz wszelkiego rodzaju papierami wartościowemi noszą charakter czysto spekulacyjny i jako takie zdaniem ministerstwa nie zasługują na korzystanie z ulgowej stawki podatkowej.

Z powyższem rozumowaniem zgodzić się można z tem jednak zastrzeżeniem, że tranzakcje papierami wartościowemi nie zawsze noszą charakter „czysto spekulacyjny" i że omawiane ulgi winny obejmować także operacje papierami wartościowemi, w szczególności papierami krajowemi.

II. Obostrzenie przepisów podatkowych wobec komisantów i pośredników handlowych

Następnie projekt w art. 2 przewiduje zamiast spodziewanego złagodzenia ciężaru podatkowego, obostrzenie przepisów obecnej ustawy o podatku przemysłowym w stosunku do komisantów i pośredników handlowych. Za komisowe uważa projekt tylko takie przedsiębiorstwa, które prowadzą prawidłowe księgi handlowe i udowodnią stosunek komisu, w przeciwnym bowiem razie będą traktowane, jako działające na rachunek własny. Również w wypadku, gdy komisant otrzymuje niezależnie od umówionego wynagrodzenia komisowego lub zamiast tego wynagrodzenia jakąś różnicę między ceną istotnie osiągniętą, a ceną zastrzeżoną w drodze umowy na rzecz komitenta, wówczas nie może być traktowany jako komisant, lecz jako zwykły handlujący, który obowiązany jest opłacać podatek przemysłowy od całkowitej sumy przychodu brutto za sprzedane towary.

W przepisie powyższym nowością jest wprowadzenie obowiązku utrzymywania przez komisantów prawidłowych ksiąg handloych — jest to poważne uszczuplenie praw tej kategorji podatników. Dotychczasowa bowiem ustawa o podatku przemysłowym nie wymagała od komisantów prowadzenia ksiąg handlowych, przepis zaś par. 16 rozporządzenia wykonawczego do wymienionej ustawy stanowiący, że suma wynagrodzenia komisowego otrzymanego przez komisanta winna być wykazana prawidłowo prowadzonemi księgami handlowemi, został przez Najwyższy Trybunał Administracyjny (wyrok z dnia 20. 12. 1927 L. Rej. 2553/25) obalony orzeczeniem: „ustawa o podatku przemysłowym nie wymaga wykazania stosunku komisowego zapomocą ksiąg handlowych i nie wyłącza innych dowodów na tę okoliczność".

Z chwilą wejścia w życie omawianego projektu zwycięży stanowisko najbardziej fiskalnych interpretatorów ustawy o podatku przemysłowym według których, w razie nieprowadzenia przez komisanta ksiąg handlowych, istnienie komisu nie może być uznane, chociażby komisant ofiarowywał jako dowód księgi handlowe komitenta, otrzymane od tegoż wyciągi prowizyjne, zaświadczenia o komisie itp.

Nadzwyczaj dotkliwem i naszem zdaniem niesłusznem jest postanowienie projektu o opadkowaniu komisantów, a nawet pośredników handlowych, działających na rachunek osób, nieopłacających podatku przemysłowego w Polsce, od pełnego obrotu towarowego. Według uzasadnienia ministerstwa ma to na celu wyrównanie obciążenia podatkowego tranzakcyj, dokonywanych przez powyższych pośredników, z obciążeniem tranzakcyj dokonywanych przez komisantów i pośredników, działających na rachunek osób, opłacających podatek przemysłowy. W rzeczywistości zaś przepis ten nie będzie „wyrównaniem obciążenia podatkowego", lecz podcięciem i wręcz uniemożliwieniem działalności komisantów i pośredników handlowych — obywateli polskich — na rachunek firm zagranicznych. Zastąpi ich oddawna już czynna falanga komisantów lub pośredników handlowych — obcokrajowców, którzy rozwijają swe sieci w Polsce coraz szerzej, nie płacąc absolutnie żadnych podatków na rzecz skarbu polskiego. Ci obcokrajowcy chronią się przed opodatkowaniem w Polsce albo traktatami handlowemi, albo wprost unikają zetknięcia się z władzami podatkowemi, co im w zupełności się udaje. W szczególności dotyczy to pośredników handlowych. Z racji wykonywania swoich czynności pomiędzy przypadkowymi kontrahentami pośrednik handlowy zbyt często zmienia miejsce pobytu, aby mógł być uchwycony przez urząd podatkowy. Pośredników zaś utrzymujących biura jest znikoma ilość, są to prawie wyłącznie Polacy. Prowadzenie konkurencji pośredników handlowych Polaków z obcokrajowcami już z tytułu nierównego obciążenia podatkowego jest bardzo ciężkie. Gdy zaś wprowadzone zostanie opodatkowanie krajowych pośredników handlowych w wysokości 2 proc. od całkowitej sumy tranzakcyj, przy których pośredniczył omawiany płatnik, przestanie od tej chwili istnieć pośrednictwo Polaków na rachunek firm zagranicznych. Otwarte zostanie szerokie pole do bezkonkurencyjnego działania dla pośredników obywateli niemieckich, a zwłaszcza gdańskich. Widzimy więc, że art. 2 projektu uznany być musi za niefortunny. Spodziewać się należy, że zrzeszenia gospodarcze, reprezentujące interesy komisantów i pośredników handlowych poczynią u miarodajnych władz odpowiednie starania, by nie dopuścić do wyłuszczonej wyżej, krzyczącej niesprawiedliwości.

III. Ilość robotników, jaką może zatrudniać przedsiębiorstwo VIII. kat. przemysłowców

Wielkie przedsiębiorstwa przemysłowe, niewymienione w pierwszych 18-tu rozdziałach części II. lit. c, załącznika do art. 23 ustawy o podatku przemysłowym, tudzież zajęcia rzemieślnicze, rękodzielnicze, dorożkarstwo i furmaństwo, o ile zatrudniają od 1 do 4 robotników i to zarówno przy fabrykacji ręcznej, jak i przy zastosowaniu silników mechanicznych obowiązane są nabywać świadectwa przemysłowe VIII. kategorji przemysłowej. Według projektu noweli do liczby robotników ma być wliczony również właściciel przedsiębiorstwa oraz członkowie jego rodziny, zatrudnieni w przedsiębiorstwie. Dotychczas właściciel przedsiębiorstwa nie był brany pod uwagę, a więc przedsiębiorstwo VIII. kat. przem. nie będzie mogło odtąd zatrudniać powyżej 3-ech robotników.

IV. Przedawnienie obowiązku podatkowego

W obowiązującej obecnie ustawie o podatku przemysłowym brak było wyraźnego przepisu, dotyczącego przedawnienia obowiązku podatkowego przy świadectwach przemysłowych. Brak ten uzupełnia projekt (w art. 5), wprowadzając 5-letni okres przedawnienia, analogicznie do przedawnienia przy podatku od obrotu.

V. Zabezpieczenie podatku na majątku przedsiębiorstwa

Zachodzą wypadki, że poszczególne przedsiębiorstwa likwidują się przed uskutecznieniem wymiaru podatku przemysłowego dla tych przedsiębiorstw. Powoduje to często niemożność ściągnięcia należnego podatku. W celu zapobieżenia takim wypadkom wprowadza projekt przepis, że podatek przemysłowy może być zabezpieczony na majątku przedsiębiorstwa nawet przed ustawowym terminem płatności. W tych wypadkach atoli wymiar podatku będzie dokonany najpóźniej w okresie 60 dni, aby w ten sposób stan wyjątkowy tymczasowego zabezpieczenia był z góry ograniczony.

Szczegółowe przepisy w tym względzie, a w szczególności o składaniu zeznań i udzielaniu wyjaśnień przez płatników, oraz o postępowaniu wymiarowem ma wydać minister skarbu w drodze rozporządzenia. M. S.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Po utworzeniu Zw. Eksporterów Zboża.** Po kilkodniowych pracach przygotowawczych zostały w środę otwarte biura Zw. Eksporterów Zboża, które mieszczą się w Poznaniu przy Al. Marcinkowskiego 13. Władze Zw. Eksporterów zajmują się w chwili obecnej pertraktacjami z poważnymi odbiorcami na rynku niemieckim, gdzie istnieją najrozleglejsze możliwości zbytu, oraz podziałem kontyngentów wywozów pomiędzy poszczególnych członków Związku. Wysokość kontyngentów wywozowych do końca br. wynosi dla żyta około 30 tys. t., owsa 15 tys. t. oraz 35 tys. t. jęczmienia. Jak dotąd producenci rolni wstrzymują się z dowozem ziemiopłodów, licząc na dalsze podniesienie się cen. Zwracają przy tem uwagę, że koniec listopada oraz początek grudnia przy sprzyjających warunkach żeglugi nastręczają najkorzystniejszą porę dla eksportu.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 22. 11. 1929.

Spędzono wołów 1, buhajów 8, krów 26, bydła 35, świń 304, cieląt 81, owiec —, kóz —, prosiąt —. Razem zwierząt 420.

Z powodu małego spędu notowań nie przeprowadzono.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 22. 11. 1929.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr (118,5 f. w hol.); b) pszenicy 753 gr (128,0 f. w. hol.)

„Ceny orjentacyjne"

parytet Poznań

Żyto	27,25–27,75
Usposobienie stałe.	
Pszenica	38,75—40,75
Usposobienie stałe.	
Jęczmień przemiałowy	26,00–27,00
Jęczmień browarowy	26,00–29,00
Usposobienie stałe.	
Owies	23,00–25,00
Usposobienie stałe.	
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	40,50
Usposobienie stałe.	
Mąka pszenna 65% wł. worka	59,00—63,00
Usposobienie stałe.	
Otręby żytnie	16,00—17,00
Otręby pszenne	18,00— 9, 0
Rzepak	70,00—74,00
Groch polny	38,00—42,00
Groch Victoria	45,00—55,00
Groch Folgera	42,00—47,00
Ziemniaki fabryczne franco fabryka za kg. % mączki	19,00
Ogólne usposobienie stałe.	

Uwagi: Ziemniaki jadalne bez handlu. Jęczmień, pojawiający się na rynku, w większości wypadkach nie odpowiada normom jęczmienia browarowego.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Nowa elektrownia w Poznaniu

Z dziejów realizacji doniosłego projektu — W sobotę nastąpi uroczyste poświęcenie i uruchomienie

Na terenach pofortecznych dawniejszej warowni Czecha, w trójkącie rzecznym między odnogami starego i nowego koryta Warty oraz toru kolejowego w stronę Gniezna wyrósł w ostatnich dwu latach wielki budynek, uderzający już zdala swą nowoczesną architekturą. Gmach, w prostych harmonijnych linjach bryły, zdala widoczny, zwłaszcza w początkach budowy, prowadzonej przy użyciu nowoczesnych środków technicznych, jest przedmiotem podziwu przejezdnych i przechodniów. Jest to budynek nowej elektrowni miejskiej, której uruchomienie nastąpi w sobotę. Użyto doń betonu i żelaza, które to materjały w nowoczesnem budownictwie znajdują coraz więcej zastosowania.

Nowa elektrownia miejska świadczy o olbrzymim wysiłku naszego miasta. Przewidując zwiększenie się zapotrzebowania energji elektrycznej w przyszłości, przy projekcie budowy źródła tej energji wzięto pod uwagę racjonalny rozrost miasta, stwarzając nowy ośrodek wytwórczości przedsiębiorstw miejskiej użyteczności publicznej.

Jak pisze dyrektor elektrowni miejskiej p. inż. Józef Koźniewski w „Księdze Pamiątkowej m. Poznania", już przed wojną światową dyskutowano nad projektem budowy nowej centrali, przyczem wzięto pod uwagę rozszerzony jej zakres działania na większą część powiatów województwa poznańskiego. Zmiana warunków politycznych wstrzymała jednak realizację ówczesnego projektu. W okresie polskiej administracji już w roku 1920 były usiłowania przekształcenia elektrowni miejskiej na okręgową; w tym celu miasto nawiązało pertraktacje z przedsiębiorstwem elektryfikacyjnem „Siła i Światło" Sp. Akc. w Warszawie. Jednak okazało się, że najcelowszem rozwiązaniem była budowa nowej elektrowni kosztem miasta z funduszów uzyskanych w formie długoterminowej pożyczki na dogodnych warunkach. Stwierdzono, że sumy przybywającej z corocznych dotacyj na fundusz odnowienia były za nikłe i można było rozpocząć tylko przygotowawcze prace.

Za budową na terenie warowni Czecha przemawiała bliskość wody, możność otrzymywania tą drogą węgla, niewielka odległość od głównego węzła miejskiej sieci elektrycznej i mniejszy koszt robót ziemnych, niż na terenach branych pierwotnie pod uwagę. W kwietniu 1927 r. deputacja zakładów miejskich poleciła wygotowanie ogólnego projektu w sp. akc. „Siła i Światło"; otrzymano go już we wrześniu, poczem przystąpiono do szczegółowego opracowania. W tym celu utworzono w czerwcu 1927 r. specjalne biuro budowy.

Prace wykończono już do tego stopnia, że w dniu jutrzejszym nastąpi uruchomienie nowej stacji. Jest to doniosły moment w realizacji projektów elektryfikacyjnyhc w naszem mieście, stanowiący niejako pierwszy etap całego planu. Koszt budowy nowej elektrowni wynosi około 13 miljonów złotych. (k)

Terminarz kalendarzowy

na rok 1930

otrzymają bezpłatnie wszyscy abonenci na początku grudnia bieżącego roku.

Miła uroczystość

W gimnazjum matematyczno-przyrodniczem im. Bergera

Gimnazjum to obchodziło wczoraj, jak już pokrótce donieśliśmy, bardzo miłą uroczystość, dobrze świadczącą o kierownictwie zakładu i o wzorowych stosunkach, panujących między rodzicami uczniów a gronem nauczycielskiem. Wymownym tego dowodem jest budowa doskonale urządzonych pracowni uczniowskich dla ćwiczeń fizykalnych i robót ręcznych.

Obchód zagaił dyrektor gimnazjum p. dr. Drężepolski, witając gości i przedstawicieli władz. Przybyli m. in. pp.: wizytator dr. Orłowski jako przedstawiciel Kuratorjum szkolnego, proboszcz miejscowy ks. dziekan Rankowski, rodzice uczniów z przedstawicielami komitetu rodzicielskiego dyr. Bogajskim i b. prezesem komitetu p. Andrzejewskim, dyrektorowie zakładów szkolnych, grono nauczycielskie i uczniowie.

Podkreślając znaczenie prac ręcznych jako środka rozwoju władz umysłowych, zalecanego już w wiekach średnich przez wybitnych pedagogów, zagranicy i polskich oraz polskich filozofów, streścił p. dyr. Drężepolski genezę powstania pracowni. Inicjatorem jest prof. Kotecki; po zwiedzeniu wzorowo urządzonych pracowni w różnych środowiskach doprowadził on sprawę do pomyślnego końca, dzięki pomocy Koła Rodzicielskiego, którego członkowie w myśl jednomyślnej uchwały we wrześniu ub. roku złożyli sumę przeszło 8 tys. złotych. Koszt ogólny wynosił przeszło 20 tys. zł; 10 tys. zł subwencji dało Ministerstwo Wyznań Rel. i Ośw. Wyrażając podziękowanie członkom Koła Rodzicielskiego oraz pp.: prof. Koteckiemu i prof. Rudawskiemu, zwrócił się dyr. Drężepolski w gorących słowach do uczniów, zebranych w innej sali, które to przemówienie transmitowano przy pomocy własnej stacji nadawczej.

Następnie zabrał głos p. prof. Koteckiego, który scharakteryzował szczegółowo postępy prac organizacyjnych i wyposażenie pracowni, poczem przemówił p. prof. Rudawski, określiwszy rolę i znaczenie robót ręcznych w wychowaniu szkolnem. Jako ostatni przemówił uczeń 8 klasy Słuszkiewicz; wyraził on podziękowanie im. młodzieży gronu nauczycielskiemu i komitetowi Rodzicielskiemu.

Na zakończenie ks. prof. dr. Kozłowski dokonał poświęcenia, poczem obecni zwiedzili sale nowych pracowni i urządzenia. (k)

Dzieje Casanowy

na scenie operowej w Poznaniu

Zapowiedź premjery głośnej opery Ludomira Różyckiego „Casanova" wywołała ogromne zainteresowanie w kołach naszych melomanów. Różycki ma ustaloną opinję jako wybitny kompozytor, piszący w stylu nowoczesnym, lecz nie zarzucający melodyjności w swej muzyce. Znamy w Poznaniu szereg jego dzieł symfonicznych, dalej jego „Twardowskiego" i „Erosa". Wnioskując chociażby i na tej podstawie możemy też w „Casanovie" oczekiwać tych samych wybitnych zalet talentu kompozytorskiego Różyckiego. Nie zawiedzie się też nikt na tej efektownej operze, której muzyka obfituje w niezwykle piękne melodje, a przytem łatwo uchwytne; zarazem dodaje im szczególnego uroku nowoczesna harmonika i świetna instrumentacja.

Niemniejsze zainteresowanie budzi akcja, której bohaterem jest sławny uwodziciel Casanova. Juljan Krzewiński autor libreta w niezwykle zręczny sposób przedstawia szereg epizodów z życia głośnego awanturnika, które wiodą nas na dwór wschodniego satrapy, następnie do pałacu Łazienkowskiego w Warszawie, wreszcie widzimy Casanovę w Wenecji.

Na naszej scenie ukaże się „Casanova" w pieczołowitej oprawie pomysłu p. Jarockiego w reżyserji p. Urbanowicza i pod osobistem kierownictwem muzycznem dyr. Wojciechowskiego. W licznej obsadzie partyj wystąpi cały zespół Teatru Wielkiego.

KALENDARZYK

Piątek, 22 listopada 1929.

Słońce: wschód 7,26; — zachód 15,52; — długość dnia 8 godz. 26 min.

Księżyc: wschód 21,00; — zachód 13,05; — przed ost. kw.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powierza umiarkowana plus 2 st. C., pogodnie, wiatr wschodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 757 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 10 st. C., najniższa plus 2 st. C.

Kal. rz.-kat.: Cecylja; jutro Klemens.

Kal. słow.: Wszemiła; jutro Miływoj.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ulica Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka Łazarska, ulica Małeckiego 26.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.

W innych dzielnicach służbę pełnią apteki miejscowe.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

WYKŁADY

— * **Wykład naczelnego lekarza Warszawy.** Dnia 23 bm. o godz. 18 wygłosi p. dr. Wroczyński, naczelny lekarz stołecznego miasta Warszawy, b. dyrektor Departamentu Służby Zdrowia w Ministerstwie Spraw Wewn., wykład z zakresu medycyny wewnętrznej na tem.: „Najważniejsze kierunki pracy zapobiegawczej i ubezpieczenia społeczne". Wykład ten odbędzie się w sali Śniadeckich w Collegium Medicum. Ze względu na tematy poruszone, jak i doświadczenie prelegenta, sądzimy, że wykład ten wzbudzi zainteresowanie w szerokich kołach lekarskich.

— * **Powszechne wykłady uniwersyteckie.** Profesor dr. Michał Sobeski wygłosi w sobotę, dnia 23 bm. w sali 17 Collegium Minus wykład p. t. „Filozofja grecka przed Platonem". Prelegent znany jest społeczeństwu poznańskiemu ze sposobu mówienia zajmującego i przystępnego. To też nie wątpimy, że sobotni wykład wzbudzi należne zainteresowanie wśród inteligencji poznańskiej i wśród młodzieży.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Plenarne zebranie „Sokoła" w Gnieźnie** odbyło się 20 bm. w sali Hotelu Europejskiego pod przewodnictwem prezesa p. dr. Trepińskiego. Przyjęto nowych członków w osobach pp.: St. Grabianowskiego, mec. dr. Pietrowicza, J. Konkiewicza i J. Lipowicza, poczem przewodniczący referował o zebraniu prezesów i naczelników gniazd. W wolnych głosach dh. prezes zwrócił się do młodzieży, aby licznie uczęszczała na ćwiczenia, poczem udzielił głosu dh. Krukowskiemu, który wygłosił ciekawy wykład o Piotrze Skardze. (br.)

WIECZORY, KONCERTY

— * **Papieskie Dzieło Rozkrzewienia Wiary parafji archikatedralnej** urządza w niedzielę, dnia 24 bm. na wielkiej sali Domu Katolickiego na Śródce o godz. 19 wieczornicę z bardzo urozmaiconym programem. Ks. rektor Cieszyński wygłosi referat. Pani Frankiewicz-Becka, artystka-śpiewaczka, wystąpi przy akompanjamencie p. profesora Pawlaka. Milusińscy z parafji wykonają część humorystyczną. Ponieważ napływ publiczności na wieczornicę w roku ubiegłym był tak liczny, że wielu musiało odejść z powodu braku biletów przeto wieczornica w dniu 24 bm. będzie jedynie dla dorosłych, dla dzieci zaś dnia poprzedniego.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Dziesięciolecie Koła Polonistów U. P.** Uroczysty obchód odbędzie się w niedzielę, 24 bm. z następującym programem: Godz. 10,30 msza św. w kaplicy akademickiej przy Wałach Leszczyńskiego 6. — Godz. 12 akademja w Auli Uniwersyteckiej: a) Gaude Mater — odśpiewa Chór Akademicki, b) przemówienie prezesa Koła, c) przemówienia delegacyj, d) referat prof. dr. Grabowskiego, e) deklamacje pp. Wysockiej i Boelkego, f) chór. — Godz. 22 wieczór towarzyski w Bazarze. Wstęp za zaproszeniami, na akademję bezpłatny, na wieczór 6 zł, akademicy 3 zł. Lista zaproszeń wyłożona w Kole — Zamek p. 15. Tamże można zamawiać „Księgę Pamiątkową", wydaną na dziesięciolecie Koła Polonistów U. P.

— * **Kwesta uliczna na cele Polskiego Czerwonego Krzyża.** W sobotę, 23 bm. odbywać się będzie na terenie Poznania kwesta uliczna i po lokalach na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża. W dniu tym kwestarze, zaopatrzeni w legitymacje, będą zbierali datki pieniężne i nie wątpimy, że doznają życzliwego poparcia. Chyba niema nikogo, komu byłaby obojętną sprawa niesienia pomocy Ojczyźnie i Jej dzielnemu obrońcy — żołnierzowi polskiemu.

— * **Rekolekcje dla panów.** W poniedziałek 25 bm. o godz. 20 rozpoczynają się rekolekcje dla panów w kościele M. B. Bolesnej w Poznaniu na Łazarzu, ul. Marszałka Focha 97. Udział w rekolekcjach za zaproszeniami. Po karty wstępu zgłaszać się można do zakrystji. Nauki, które wygłasza znakomity mówca ks. Król z Krakowa ze Zgromadzenia ks. ks. Misjonarzy, odbywają się tylko wieczorem o godz. 8 przez cały tydzień. Wspólna komunja św. w sobotę 30 bm. na mszy św. o godz. 8, którą odprawi Najprzew. ks. biskup Dymek. Z rekolekcyj korzystać mogą także panowie pozamiejscowi.

— * **Nabożeństwo w kościele SS. Karmelitanek Bosych,** ul. Niegolewskich 23. W niedzielę, 24 bm. uroczystość św. Jana od Krzyża. Suma z kazaniem o godz. 10. Popołudniu nieszpory z kazaniem o godz. 5-tej.

— * **35-lecie Tow. Przemysłowców na Winiarach.** Dnia 24 bm. (niedziela) urządza Tow. Przemysłowców Poznań-Winiary uroczysty obchód z okazji 35-lecia istnienia Tow. O godz. 8,30 zbiórka w lokalu posiedzeń przy ul. Leonarda 2; o godzinie 9 msza św. na intencję Towarzystwa w kaplicy św. Stanisława Kostki Poznań-Winiary, potem wspólny pochód na uroczyste posiedzenie do lokalu Urbanowo; o godz. 11 uroczyste posiedzenie. Wieczorem o godz. 17,30 koncert i przedstawienie amatorskie. Odegrana będzie „Prawica i lewica", sztuka ludowa w 3 aktach. Po przedstawieniu zabawa z tańcami.

— * **Celem przeciwdziałania wypadkom kradzieży drutu z przewodów telegraficznych i telefonicznych** Dyrekcja Poczt i Telegrafów wyznacza nagrody po 25 zł każdemu, kto bezpośrednio przyczyni się do wykrycia sprawców kradzieży. Ponadto, jeżeli skradziony drut zostanie odnaleziony, Dyrekcja Poczt i Telegrafów wypłacać będzie oprócz wymienionej premji, także 30 proc. wartości odnalezionego drutu, o ile tych 30 proc. przekraczać będzie wysokość wypłaconej premji. Wszelkie doniesienia o zauważonych kradzieżach z podaniem nazwiska sprawcy oraz wnioskiem o przyznanie nagrody należy wnosić do najbliższych urzędów pocztowych wzgl. posterunków policji państwowej.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Odroczone pertraktacje.** W początku bieżącego tygodnia toczyły się w Toruniu pertraktacje między organizacjami pracodawców rolnych a związkami zawodowemi robotników rolnych w sprawie ustalenia taryfy płacy na rok 1930-31. Do uzgodnienia taryfy, obejmującej województwo poznańskie i pomorskie nie doszło i pertraktacje zostały odroczone. — Przypuszcza się, że sprawę kontraktów rolnych rozstrzygać będzie prawdopodobnie nadzwyczajna komisja rozjemcza. (k.)

— * **Prace przy przewodach telefonicznych.** Dnia 23 bm. Dyrekcja Poczt i Telegrafów przystępuje do przekładania kabli telefonicznych przy ul. Podgórnej, wobec czego połączenia telefoniczne abonentów przy ulicach: Podgórna, św. Marcina, Aleje Marcinkowskiego, św. Józefa, Romana Szymańskiego, Wysoka, plac Świętokrzyski, Wrocławska, Kozia, Gołębia i Szkolna będą częściowo nieczynne i to w dniach, 23, 24 względnie 25 bm.

— * **Wieczór pieśni na Górczynie.** — Miłą niespodziankę sprawił mieszkańcom Górczyna występ nowo utworzonego Tow. Śpiewu „Harfa", którego dyrygentem jest nauczyciel p. Bohdan Kwiatkowski. Zebraną publiczność powitał prezes tegoż koła p. Malizłowski. Sam występ był bardzo udatny, a na szczególniejszą uwagę zasługiwał własny utwór dyrygenta p. t. „Wesele Kujawskie", czego dowodziły huczne oklaski zebranych, zmuszające do powtórzenia odśpiewania utworu. Wieczór przeplatany był monologami i deklamacjami. W końcu zabrał głos proboszcz parafji górczyńskiej, ks. Skórnicki, zachęcając członków towarzystwa do dalszej wytężonej pracy. Po występie odbyła się zabawa taneczna w gronie zaproszonych gości.

— * **Gilzy zamiast papierosów** sprzedaje Monopol Tytoniowy, sprawiając swoim i tak już niezbyt zadowolonym z jego fabrykatów, klijentom niemiłe niespodzianki. Jako „corpus delicti" przysłano nam z miasta cztery tutki bez tytoniu, znalezione w jednej jedynej paczce

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „W tajdze Sybiru".
Aurora: „Czarny Pirot" z Douglasem Fairbanksem.
Bajka: „Magdalena".
Casino: „Magdalena".
Colosseum: „Strzał wśród Dżungli".
Corso: „Walka w prochowni."
Edison: „Parada rekrutów".
Kapitol: „Adjutant cara".
Metropolis: „Kobiety nie do małżeństwa".
Oedon: „Arlekinada życia".
Polonja — Górczyn. „Gdy mężczyzna kocha".
Renaissance: „W pogoni za diamentem".
Słońce: „Ogród Allaha"
Stylowe: „Sen o miłości"
Wilsona: „Dzikuska".

papierosów „Aromatica". Ponieważ palacze skarżą się na zbyt częste niespodzianki tego rodzaju, należałoby jakoś temu zaradzić.

— * **Na kaplicę w Domu Akademickim** kwotę 100 złotych ofiarowało Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo parafji Farnej pod wezwaniem św. Józefa, a nie Rada Wyższa św. Wincentego a Paulo. Albę i puryfikaterze ofiarowała p. A. Żychlińska a nie p. prezydentowa Żychlińska.

— * **Z targu.** Dnia 22 b. m. na pl. Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 5.80—6.00 zł; masła mleczarskiego 7,00—7,20 zł; twarogu 1,00—1.40 zł; mendel jaj 3,70—3,90 zł; litr śmietany 2,80—3,20 zł; litr mleka pełnego 40 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,40 do 3,60 zł; słoniny wędzonej 4,00—4.20 zł; wieprzowiny 3,20—4,40 zł; wołowiny 3,20—4.40 zł; cielęciny 3.20—4.80 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2.00—2.20 zł. smalcu 4,00—4,20 zł; za drób: para kurcząt 6,00—7,00 zł; kura 4,00—5.00 zł. perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 5.00—6,00 zł; 1 kg. tuczonej gęsi 4 zł; para gołębi 2—3 zł; para kuropatew 6—7 zł; indyk 10—16 zł; królik 3—4 zł; za ryby: 1 kg. szczupaka 4,40—5,00 zł; karpia 4,00—5,00 zł; lina 3.60—4.40; karasia 2.00—4.40 zł; leszcza 1,60—2,40 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4.00—5,00 zł; białych ryb 0.80 do 1,50 zł; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; 1 kg marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 1,20 zł; jarmużu 40 gr; 1 kg. pietruszki 50 groszy; seleru 1.00 zł; 1 kg brukselki 1,40 zł; białej kapusty 25—40 groszy; modrej i włoskiej 40 do 60 groszy; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafjor 0.30—1.00 zł; 1 kg melonu 30 gr; 1 kg bobu 1.20 zł; 1 kilogram pomidorów 0.80—1.40 zł. 1 kilogram borówek 2.80 złotych; — za owoce: 1 kg jabłek 0,40—1.60 zł; gruszek 1,00—1.60 zł; śliwek 0,50—0.80 zł; winogron 5 zł; za grzyby: 1 kg pieczarek 1.00 zł; 1 kg zielonek 1.00—1.40 zł; 1 kg maślaków 1.00—1.20 zł; 1 kg borowików 2.40 do 4.00 zł; 1 kg podpieniek 0.80—1.20 zł. czubajki szare zielonki sarny i inne grzyby 1,00 zł za kg; 1 kg chleba 40 gr — Targ bardzo ożywiony. — Dowieziono ogromne ilości drobiu. Ryby podrożały nieco, poza tem ceny bez zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Karygodna swawola.** Ubiegłej nocy, alarmowano bez powodu straż ogniową aż w trzech wypadkach mianowicie: na Wrocławskiej, z aparatu na budynku Państwowej Szkoły Mierniczo-Budowlanej Meljoracyjnej przy ul. Łąkowej i przy ul. Libelta. Niemądrzy „żartownisie" zostali prawdopodobnie spłoszeni we wszystkich trzech wypadkach, gdyż nie zdążyli widocznie pociągnąć za rączkę z sygnałem alarmowym. (k.)

— * **Wypadki samochodowe.** Dnia 20 bm. samochód reklamowy W. 23 139 wjechał na ogrodzenie żelazne ustępów publicznych przy pl. św. Krzyskim, które znacznie uszkodził. — Dnia 21 bm. przy G. Wildzie 100 najechany został przez samochód P. Z. 40 043 podczas prac brukarskich robotnik Tomkowiak Franciszek (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Ujęcie złodzieja.** Przytrzymano Antoszkiewicza Antoniego, zam. przy W. Garbarach 51, który jadąc tramwajem linji 1, skradł z kieszeni portfel zawierający 50 zł p. Garniaczykowi Franciszkowi z Kozichlasków pow. Nowy Tomyśl. (z.)

— * **Kradzieże i włamania.** Włamano się do szkuty 172, stojącej na Warcie i skradziono srebrny zegarek, koc wełniany, żaglowiec i parę ciepłych trzewików p. Pawłowi Steinkemu. — Z biur przy ul. Wjazdowej 10 skradziono p. Mułkowskiemu Józefowi, ul. Łąkowa 18, kilka książek, kwitów dowodowych, różną korespondencję i inne przedmioty. — G. Szerfkemu, ul. Dąbrowskiego 93, skradziono nową walizkę i złoty zegarek znacz. literami G. S. — P. Kliszowi Józefowi, ulica Kraszewskiego 30, skradziono rower marki „Weltrad" nr fabryczny 1 257 253, pozostawiony na Rynku Jeżyckim. — W nocy na 20 bm. nieznani osobnicy usiłowali włamać się do składu cygar p. Scheibiga przy św. Marcinie 56 przez przebicie sklepienia w piwnicy, lecz zostali spłoszeni i zbiegli, pozostawiając na miejscu łom, dłuto, bagnet wojskowy i lampkę elekr. — Dnia 21 bm. włamali się nieznani złoczyńcy do przedpokoju mieszkania dr. Machowskiego przy ul. Wierzbięcice 15 i skradli futro męskie i damskie wart. 5 000 złotych. — Z szkółki owocowej na terenie P. W. K. skradziono 240 płyt cementowych i 100 m kamieni wapiennych. — Do szkółki św. Stanisława Kostki przy Wierzbięcicach 24 włamali się złodzieje i skradli sawek dla dzieci, wart. 400 zł. — Z zamkniętej na kłódkę ubikacji przy G. Wildzie 77-78 skradziono rower męski marki „Sofabor" nr. fabr. 188 198 nr. rej. 5276 p. Bernhardini Maksymiljanowi, ul. Matejki 40-41. — P. Marciniakowi Janowi, zam. w lasku Dębińskim, skradziono rower męski nr. fabr. 154 253, nr. rej. 8311 (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Wpadł pod auto** na szosie pomiędzy Łubowem a Fałkowem (pow. gnieźnieński) pracownik kolejowy Franciszek Blichalski z Imielinka w pow. gnieźnieńskim Blichalskiego z złamaną nogą przewieziono do lecznicy kolejowej w Poznaniu. Samochód był własnością p. Nakulskiego z Gniezna. Narazie nie ustalono, kto ponosi winę. (k.)

— * **Pożar** wybuchł w Mokrem (pow. mogileński) w zabudowaniach Leona Strzeszewskiego. Spaliły się stodoła ze zbożem, chlew, szopa i maszyny oraz część inwentarza żywego. Przyczyny powstania ognia nie zdołano ustalić. (k.)

— * **Włamano się** w Gnieźnie w nocy na 21 bm do zakładu fryzjerskiego Jana Piotrowskiego. Nieznani włamywacze zabrali narzędzia fryzjerskie wartości około 500 złotych. (k)

— * **Samochód wjechał na drzewo** na szosie między Stęszewem a Poznaniem. — Auto było własnością firmy Bracia Nowakowscy w Poznaniu. Szofer Franciszek Chmielewski wyszedł bez szwanku, natomiast uległ pokaleczeniu pasażer Stanisław Stachowiak. Jak się okazało w dochodzeniach, zawinił szofer Ignacy Kierzek z Karczewa, który nie zgasił przy mijaniu reflektorów, wobec czego Chmielewski stracił orjentację. (k.)

— * **Przyznał się,** że popełnił kilka malwersacyj, urzędnik pocztowy w Koronowie niejakiś Antoni Latos. Przywłaszczył sobie pieniądze od okolicznych gospodarzy, które zbierał jako składki ubezpieczeniowe i podatki. Widząc, że sprawa zaczyna przybierać dla niego obrót niepomyślny, zwolnił się z urzędu i zamierzał udać się na Śląsk. Nie znalazł jednak dość pieniędzy na podróż. Przygnębiony tem udał się do komisarza policji śledczej w Bydgoszczy i wyznał swe uchybienia. (fj.)

JARMARKI

— * **Krzywin.** Jarmark na konie i bydło odbędzie się w mieście Krzywiniu w środę, dnia 27 bm. Spęd świń z powodu zarazy niedozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Z życia Młodych Polek.) W ubiegłą niedzielę odbyła się uroczystość 10-lecia Tow. Młodych Polek „Samopomoc" przy parafji św. Wawrzyńca. Uroczystość rozpoczęto mszą św., którą odprawił ks. prob. Chilomer, zaś piękne kazanie wygłosił ks. kanonik Szulc z Poznania. Po mszy św. zebrano się w salce parafjalnej, gdzie na samym wstępie chór towarzystwa pod batutą ks. prob. Chilomera odśpiewał hymn młodzieży żeńskiej, poczem nastąpiło powitanie gości i delegacyj przez ks. patrona. Piękną deklamację wygłosiła p. W. Dyamentówna. Obszerne sprawozdanie z okresu 10-lecia odczytała sekretarka p. St. Kwiatkowska. — Następnym punktem obrad było przemówienie ks. kan. Szulca. W słowach podniosłych zwrócił się wielebny prelegent do młodzieży, wskazując na szczytne cele i zadania organizacji. Uroczystość zakończyła się wieczorkiem tanecznym. (br.)

— * **Trzemeszno.** (Święto niepodległości.) Święto niepodległości Polski uczczono uroczystem nabożeństwem w katedrze, podczas którego wygłosił podniosłe kazanie ks. prob. Kowalski, nawołując do podniesienia ducha i godności obywatelskiej i wprzągnięcia się do uczciwej, bezinteresownej pracy dla dobra narodu. — W południe odbyła się w auli gimnazjum męskiego akademja. O minionych latach pracy mówił pięknie dyrektor gimnazjum p. Świerzowicz, poczem jeden z nauczycieli gimnazjum odczytał referat o odbudowie państwowości polskiej. Miłą niespodziankę sprawiła publiczności orkiestra uczniów gimnazjum, która udatnie wykonała kilka utworów pod batutą p. prof. Woźniaka.

— (Święto młodzieży.) Dorocznym zwyczajem obchodziła młodzież, zrzeszona w Stow. Młodzieży Polskiej, święto patrona, św. Stanisława Kostki. Młodzież uczestniczyła w „Triduum" i przystąpiła gremjalnie do komunji św. W sali p. Mikulskiego urządzono udatne przedstawienie, poprzedzone przemówieniem ks. Kuczmy.

— (Obrazek z przeszłości.) Onegdaj przeciągali przez miasto cyganie, prowadząc na łańcuchu wychudzonego misia, który miał im pomnożyć datki. Niejednemu z starszych przypomniały się dawne czasy, kiedy po kraju płatało się mnóstwo kuglarzy z niedźwiedziami. (pa.)

— * **Inowrocław.** (Stała wystawa przeciwgazowa.) Na ostatniem zebraniu zarządu miejscowego oddziału L. O. P. P. stwierdzono, że składki zbierane na budowę lotniska, dosięgły sumy około 3 000 złotych. Do kwoty tej wliczono i dochód z październikowego „Tygodnia", który przyniósł powyżej 1 700 złotych. Stała wystawa lotniczo-przeciwgazowa przeniesiona została do jednej z sal „Parku Miejskiego", gdzie po ukończeniu remontu zostanie ponownie otwarta.

— (Wieczór literacko-muzyczny.) — Urządzony staraniem zarządu „Bursy Ziemi Kujawskiej" ze współudziałem znanego podróżnika i pisarza prof. Ossendowskiego oraz żony jego, p. Iwanowskiej-Ossendowskiej wieczór „literacko-muzyczny", cieszył się niebywałem wprost powodzeniem. Prócz miejscowej inteligencji, licznie stawiło się i okoliczne ziemiaństwo, powodowane ciekawością wysłuchania koncertu i nader zajmującego odczytu, jak również chęcią uczczenia 10-lecia pożytecznej placówki.

— (40-lecie pracy.) W pobliskiej osadzie fabrycznej w Mątwach znajdują się oddawna zakłady chemiczne belgijskiego Towarzystwa „Solway". Jest to największa w Polsce fabryka sody, przetwarzanej z miejscowych pokładów soli kuchennej.

Ku uwadze naszych czytelników!

„Jlustracja Poznańska" stanowi tygodniowy bezpłatny dodatek do pisma naszego. Osobno abonować ja nie można. Wszyscy abonenci otrzymują ten ładny, 8 stronnicowy dodatek bezpłatnie.

Zakłady te pozostają pod zarządem generalnego dyrektora, inż. Zygmunta Toeplitza, który w dniu 15 bm. obchodził 40-letni jubileusz swej pracy. W ostatnim dziesiątku lat sodownia w Mątwach rozwija się nader pomyślnie. Obecnie zatrudnia ona 700 pracowników stałych, tj. tylko Polaków, nie licząc sezonowych, a obecna produkcja sody wzrosła o 60 proc. w stosunku do przedwojennej. Dużo w tem jest zasługi jubilata, p. inż. Toeplitza. To też, chcąc uczcić jubileusz dyrektora, pracownicy sodowni ufundowali stypendjum jego imienia dla dzieci robotników, kształcących się w Szkole Rzemieślniczej w Bydgoszczy.

— (Kino dla młodzieży.) Staraniem miejscowego koła Tow. Naucz. Szkół Wyższych odbywają się co tydzień ciekawe przedstawienia kinematograficzne filmów naukowych. Ubiegłej soboty wyświetlano dwa filmy; jeden ilustrujący urządzenia portowe nadmorskiego miasta francuskiego Dunkierki, drugi zaś faunę i florę w głębiach morskich. Ten ostatni, niezwykle ciekawy i pouczający, wprawił w zachwyt zebraną młodzież. (cm.)

— * **Ostrów.** (Występ Teatru Nowego z Junoszą-Stępowskim.) Zespół Teatru Nowego w Poznaniu z znakomitym artystą K. Junoszą-Stępowskim, bawiącym na występach w Poznaniu, zjeżdża na dwa gościnne występy do Kalisza i Ostrowa z świetną komedją St. Kiedrzyńskiego p. t. „Miłość bez grosza". W sobotę, dnia 23 bm. gościnny występ w Teatrze Rozmaitości w Kaliszu, w niedzielę zaś w Teatrze Miejskim w Ostrowie. Zapowiedź tych występów wywołała wśród publiczności kaliskiej i ostrowskiej zrozumiałe zainteresowanie.

— * **Budzyń.** (Święto młodzieży.) W dzień św. Stanisława Kostki urządziło Towarzystwo Młodzieży Polskiej wieczornicę w sali p. Kolańskiego. Po deklamacjach, wykonanych przez członków stowarzyszenia wygłosił ks. patron odczyt o św. Stanisławie Kostce. Apelem do młodzieży, by tłumnie garnęła się do stowarzyszenia i pieśnią „Boże coś Polskę" zakończono wieczornicę. (bk.)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: S. M. 20 zł. — N. M. 10 zł. — N. N. 17 zł. — Marja Paluszyńska 10 zł. — K. Borkowski, Gniezno, 5 zł. — Anastazja Cwojdzińska z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 574,20 zł.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Aida". W sobotę, 23 bm. lubiana operetka „Madame Pompadour" z pp. Fontanówną, Grabowską (tytułowa), Bratkiewiczem, Sendeckim i Wiśniewskim; kapelmistrz p. Tyllia. W niedzielę o godz. 15 po cenach zniżonych „Trubadur" z pp. Marynowicz, Szafrańską, Karpackim, Perkowiczem i Romanowiczem, kapelmistrz pan Tyllia. Wieczorem stale wyprzedana operetka „Hrabina Marica" z p. Grabowską. W poniedziałek „Skowronek" z p. Fontanówną.

Premjerę opery Różyckiego p. t. „Casanova" naznaczono na czwartek, 28 b. m. W naszym teatrze będzie to trzecie dzieło tego znakomitego kompozytora, a w tym sezonie drugie. „Casanova" niewątpliwie cieszyć się będzie takiem samem powodzeniem, jak „Pan Twardowski".

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś po raz 17 konkursowa komedja historyczna A. Nowaczyńskiego „Wiosna narodów" w koncertowem wykonaniu całego zespołu. — Jutro po raz 7 pełna humoru komedja Dunin - Markiewicza i M. Fijałkowskiego „Miłość czy pięść", na której publiczność bawi się wybornie. W niedzielę popołudniu po cenach zniżonych zawsze wypełniająca teatr do ostatnich miejsc, rekordowa krotochwila A. Grzymały-Siedleckiego „Maman do wzięcia".

Premjera głośnej już w Polsce komedji Szaniawskiego „Adwokat i róże" odbędzie się we wtorek. Premjera wzbudziła wielkie zainteresowanie wśród bywalców teatralnych. Kasa już rozpoczęła sprzedaż biletów.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś po raz ostatni świetna komedja St. Kiedrzyńskiego p. t. „Miłość bez grosza" z gościnnym występem największego artysty doby obecnej K. Junoszy - Stępowskiego. Publiczność, szczelnie wypełniająca salę Teatru Nowego, darzy niemilknącemi oklaskami grę tego niepospolitego artysty. — W roli Witaminki występuje p. H. Cieszkowska. Resztę obsady stanowią pp. Czarnecka, Żeromska, Bystrzyński, Smoczyński, Szarski, Tylczyński i inni.

W sobotę i niedzielę wieczorem cieszą się ogromnem powodzeniem na scenie Teatru Nowego komedja Pagnola p. t. „Pan Topaz" (wielkie A. B. C.). W roli tytułowej znakomity artysta, ulubieniec publiczności warszawskiej p. K. Justian.

Bajka dla dzieci. W niedzielę o godz. 15-tej przepiękna bajka dla dzieci p. tyt. „Królewna Śnieżka i siedmiu karłów", która cieszy się ogromnem powodzeniem u naszych milusińskich.

WYSTĘP KWARTETU DREZDEŃSKIEGO
(organiz. dyr. koncertów Rozmarynowicza)

Jutro w sobotę, koncert Kwartetu Drezdeńskiego, który odbędzie się **jutro w sobotę, dnia 23 b. m. wiecz., o godzinie 8, w sali Domu Ewangelickiego,** zainteresował cały świat muzyczny naszego miasta. Jest to zupełnie zrozumiałe, bo Kwartet Drezdeński należy dziś bezsprzecznie do rzędu najwybitniejszych współczesnych zespołów komnatowych. Kwartet Drezdeński, którego członkowie okazali się artystami z krwi i kości, zdobywa z roku na rok większą sławę. Niema w Europie miasta, gdzieby Kwartet Drezdeński nie zachwycał słuchaczy swą wysoce kulturalną i pełną temperamentu grą. Kwartet Drezdeński jest jedynym zespołem, który w Poznaniu gra stale przy wyprzedanej sali, co jest najlepszym dowodem jak publiczność nasza wysoko ceni ten świetny kwartet. Artyści odegrają kwartet **Debussy'ego, Beethovena** op. 59 I. i **Brahmsa** op. 51 II. Bilety wcześniej nabyć można u p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38, w dzień koncertu od godziny 7 wieczorem przy kasie. zw 20 142

Recital Emmy Matouskowej i Gertrudy Konatkowskiej
(organiz. dyr. koncert. Rozmarynowicza)

Emma Matousek i Gertruda Konatkowska wystąpią z własnym koncertem we wtorek, dnia 3 grudnia, o godz. 20, w Auli Uniwersyteckiej. Artystki, które przed kilkoma tygodniami wystąpiły w Prądze przy wypełnionej sali, mieszczącej zgórą 2 000 słuchaczów, odniosły niebywały sukces artystyczny. Wszystkie pisma wyrażały się o naszych artystkach z największym zachwytem. Narodni Listy pisze o p. Matouskowej: „Artystka posiada ogromny, szeroko brzmiący sopran o dramatycznym akcencie i ma głębokie wyczucie i artystyczny gust, który wykazała w pomyślnem ułożeniu programu". Ten sam dziennik pisze o p. Konatkowskiej „Artystka olśniewała wielką techniką. Gra jej była pełna temperamentu". Sprzedaż biletów w najbliższych dniach u p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna. zw 20 340

SPISEK PODCHORĄŻYCH
w sali Amarantowej w Poznaniu.

W sobotę, dnia 23 b. m., o godz. 8 wiecz., w sali Amarantowej przy ulicy Słowackiego 19, odbędzie się uroczyste przedstawienie przez Teatr Zachodnio Polski sztuki historycznej Estejki p. t. „Spisek Podchorążych". zw 20 378

Na premjerze odbędzie się deklamacja i referat zastosowany do uroczystości powstania listopadowego z 1830 roku.

Ceny biletów od 1 do 3 złotych.

W niedzielę, dnia 24 b. m., odbędą się 2 przedstawienia. Po południu o godz. 3.30 po zniżonych cenach dla wojska i młodzieży szkolnej. Wieczorem zaś o 8 dla publiczności.

Ze względu na wielką uroczystość bez jakiegokolwiek zabarwienia politycznego udział wszystkich obywateli pożądany.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Aida" — opera Verdi'ego.
Sobota, 23. 11. „Madame Pompadour", operetka Falla.
Niedziela, 24. 11. o godzinie 15. „Trubadur", opera Verdiego (Ceny zniżone).
Niedziela, 24. 11. wiecz. „Hrabina Marica", operetka Kalmana.
Poniedziałek, 25. 11. „Skowronek", operetka Lehara.
Wtorek, 26. 11. „Pan Twardowski", balet Różyckiego.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.
Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Wiosna narodów".
Sobota, 23. 11. „Miłość czy pięść".
Niedziela, 24. 11. o godz. 15 „Maman do wzięcia" (Ceny zniżone).
Niedziela, 24. 11. wieczorem „Miłość czy pięść".
Poniedziałek, 25. 11. „Wiosna narodów".

Teatr Nowy

DZIŚ — „Miłość bez grosza". — Gościnny występ Junoszy - Stępowskiego.
Sobota, 23. 11. „Pan Topaz" (wielkie A. B. C.) Gość. występ K. Justiana.
Niedziela, 24. 11. o godz. 15 „Królewna Śnieżka i siedmiu karłów" — bajka dla dzieci.
Niedziela, 24. 11. wiecz. „Pan Topaz" (wielkie A. B. C.) Gość. występ K. Justiana.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarlowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

TEATR WIELKOPOLSKI
pod dyr. Bol. Brzeskiego

„Niespodzianka", dramat w 3 aktach
H. Rostworowskiego.
22. listopada — Wronki.
23. listopada — Międzychód.
24. listopada — Opalenica.

„Bolesław Śmiały"
Stanisława Wyspiańskiego.
25. listopada — Tuchola.
26. listopada — Chojnice.
27. listopada — Kościerzyna.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W ROCZNICĘ OSWOBODZENIA LWOWA

(22 listopada 1918)

Wśród rocznic, które tak obficie niesie z sobą miesiąc listopad, godzi się i należy pamiętać o jednej, której osobliwe znaczenie wybiega daleko poza lokalny charakter — o rocznicy obrony i oswobodzenia Lwowa w 1918 roku. Wiele refleksyj z dziedziny historji i kultury, przeszłości i współczesności, duszy miasta i ducha narodu nasunąć musi pomyślenie o tych niedawnych, a tak żywych jeszcze i wciąż żywotnych zdarzeniach. A gdy się zważy, że lwowska epopeja rozgrywała się w chwili, kiedy nie było rządu jednolitego, ani granic uznanych, ani wojska zorganizowanego — że przez tygodnie i miesiące miano przeciw sobie olbrzymią przewagę wroga — to w tem jaśniejszem staje świetle bohaterstwo obrońców miasta. Ich wiara wbrew rzeczywistości, ich wierność bezwzględna uderza miarą niepospolitą i domaga się porównań najwyższych.

By takie porównanie znaleźć, niedaleko szukać wypada. W dziejach Lwowa jest chwila dziwnie podobna do listopadowych dni 1918 roku. To oblężenie przez Moskali i Kozaków pod Buturlinem i Chmielnickim w r. 1655. Podobieństwo zaś nie na tem tylko polega, że za obu razami świat polski starł się ze światem ruskim, lecz także i na tem, że wyjątkowo ciężkie położenie Rzeczypospolitej zdawało się wykluczać nadzieję odsieczy, a przecież Lwów się nie poddał i pozostał „semper fidelis". Warto przytoczyć słowa, które wtedy radny i pisarz miejski Dr. Kuszewicz wyrzekł do Chmielnickiego:

— „Zdrowia nasze są w rękach Waszmość Pana i tak już rouzmiemy, że się z miejsca tego do swoich nie powrócimy. Ale żebyśmy na imię cara moskiewskiego przysięgę i miasto oddawać mieli, tego nigdy nie uczynimy. Przysięgliśmy raz królowi naszemu miłościwemu Janowi Kazimierzowi i onemu, w jakiemkolwiek szczęściu schowa go fortuna, wiary naszej dotrzymać chcemy".

A całe miejskie poselstwo zgodnemi głosy zawołało:

— Przy Królu Jegomości Janie Kazimierzu, panu naszym miłościwym, do gareł naszych stawać i krew naszą wylewać zawsze sąśmy gotowi".

Tak mówili lwowscy mieszczanie w chwili najgroźniejszego z oblężeń, które Lwów przebywał, gdy Polska zalana była potopem szwedzkim, gdy na stronę wroga przechodzili hetmani, senatorowie i szlachta, gdy zajęte były Poznań, Warszawa i Kraków, spalone Wilno, a oblężona Częstochowa. Trzy tysiące ludzi zbrojnych stało wówczas pod Krzysztofem Grodzickim przeciw stu tysiącom nieprzyjaciół. Więc mimo duży „czasu przedział" oba listopady: ten z przed lat 274 i ten z przed 11 niemałe wykazują podobieństwo, a już tożsamość zupełną jeśli idzie o ducha obrony i ducha wierności dla Polski.

Skąd miasto kresowe, o nazwie wziętej z imienia kniazia ruskiego, taką właśnie rolę odgrywało i po dziś odgrywa? Odpowiedź daje historja, która stwierdza niezbicie, że chociaż był czas, kiedy Lwów nie był polskim, to jednak nigdy nie był on ruskim. Założony w połowie XIII w. stanowił nie miasto i nie zamek nawet, ale lichy gród i podgrodzie, palone kilkakrotnie przez Tatarów i Litwę. Właściwym założycielem miasta jest dopiero Kazimierz Wielki i to w podwójnem znaczeniu: budowlanem, bo wzniósł mury na innem jednak miejscu niż dawny gród, oraz prawnem, bo nadał mu autonomję, na prawie magdeburskiem opartą. Nowy Lwów — Lwów Kazimierza nic prócz samej nazwy nie zachował z dawnego książęcego gródka, zaś do Polski przylgnął odrazu całem sercem. Między miastem a królami nawiązał się też i utrzymywał nader bliski stosunek. Wystarczy przypomnieć, że po Kazimierzu założycielu, zdobyła Lwów dla Polski ponownie Jadwiga, że bywał w nim często i ziemią go hojnie obdarował Jagiełło, że stąd ruszali na Wołoszczyznę Olbrachtowi rycerze, tu na rynku hołd składali hospodarowie; że obwarowywał i uzbrajał miasto król Władysław IV, że Jan Kazimierz w lowskiej katedrze składał swoje śluby, później zaś nobilitował Lwów i był założycielem tamtejszego uniwersytetu w r. 1661, że tu umarł Michał Wiśniowiecki, tu zwyciężał, często mieszkał, a miasto szczególnie kochał Jan III Sobieski.

Dla państwa był Lwów prawdziwą „tarczą przeciw pogaństwu" — wszak u bram jego zbiegały się trzy szlaki tatarskie: wołoski, czarny i kuczmański. Słusznie tedy mówiono, że w paszczęce tatarskiej leży. Bohaterska epoka miasta to druga połowa XVII w., kiedy wytrzymał trzy wielkie oblężenia oraz kilka niemniej groźnych pomniejszych ataków. „Taetra facies": ohydna twarz, jak niegdyś pogaństwo nazywano, po raz ostatni zajrzała miastu w oczy w r. 1920. I znowu podobnie jak w 1648, 1656, 1672 i 1695 powtórzyły się dzieje. Pobojowisko pod Zadwórzem jest nowym tytułem chwały Lwowa.

Dla polskości był pomnożycielem". Zrazu niemiecki, jak wszystkie nasze miasta średniowieczne, w ciągu XVI stulecia spolszczył się rychło i gruntownie, mimo że obok elementu polskiego miał także obywateli innych narodowości.

A kulturalna działalność miasta — to karta świetna w dziejach naszej kultury. Można wymienić długi poczet nazwisk pierwszorzędnych. Obaj Zimorowicze i Szymonowicz — poeci, Skarga i Birkowski — kaznodzieje; Niesiecki i Piramowicz — uczeni; zaś w XIX w. rosną te szeregi ogromnie: Fredro, Pol, Ujejski, Goszczyński i Kasprowicz, Bielowski, Szajnocha, Małecki, Kubala, aż po dzisiejszych Finkla, Abrahama i Balzera. Liczne bibljoteki i muzea, zakłady i towarzystwa naukowe i jakiś pęd żywiołowy nawet szerszych warstw ludności ku oświacie dowodzą, że teraźniejszość wznosi się na mocnych podwalinach przeszłości.

Zejdźmy niżej ku człowiekowi pospolitemu. Ten ma we Lwowie własną, jakże charakterystyczną fizjonomję. Można uśmiechnąć się na rozwlekły i śpiewny akcent obywatela z Łyczakowa, ale trzeba śmiać się z nim razem na jego lwowskim bruku, bo dobry humor i samorodny dowcip do każdej dostosowanej sytuacji nie opuszcza go nawet w złych czasach. Piosenka lwowska słynie w Polsce daleko. Żywiołowy temperament i młodzieńczość bujna to trwałe cechy Lwowa; dodajmy do tego osobliwą serdeczność i uprzejmość wprost przysłowiową. Słusznie podnosi Wasylewski, że Lwów to „bardzo przyjemne" miasto.

Ponad miastem wznoszą się kopuły i wieże kościołów. Dawniej było ich więcej zwłaszcza klasztornych tak, że Lwów zwano miastem mnichów: „urbs monachorum" ale i dziś pozostało niemało. Późny renesans i barok — podobnie jak w całej Polsce wyciskają zasadnicze piętno i na lwowskiej religijnej architekturze. Nawet cerkwie nie stanowią wyjątku, bo niema między niemi bizantyńskiej: spokojnie piękna wołoska ze smukłą korniaktowską wieżą — to renesans czysty — bujnie zdobna metropolitalna św. Jerzego to rokoko, jakby dowód żywy panującej tu zachodniej kultury, której ulegać muszą nawet obce żywioły.

Na krańcu miasta ogromny cmentarz, malowniczy położeniem, dostojny pomnikami — najpiękniejszy w Polsce; na nim osobno cmentarzyk obrońców Lwowa ujęty w architektoniczne ramy katakumbowego mauzoleum. Rocznica 22 listopada bywa tu rok rocznie obchodzona u mogił Iwaszkiewicza i Rozwadowskiego, Cieńskiego, Skarbka i tylu innych. Myśl nawraca znowu ku wspomnieniom i snuje refleksje. Lwów poza Polską jest niepodobieństwem, Polska bez Lwowa nie byłaby państwem potężnem. Lwowski sentyment chce Polski, polska racja stanu nie od dziś musi mieć Lwów. A zadanie pielęgnowania i obrony kultury zachodniej przeciw barbarzyństwu pozostaje zawsze tosamo, choć zmieniają się i ludzie i czasy.

Dr. Tadeusz Silnicki.

Poznań.

ZYCIE KULTURALNE

NAUKA

Śp. prof. dr. L. A. Birkenmajer. Z Krakowa piszą nam: Po długiej chorobie zmarł tutaj dr. Ludwik Antoni Birkenmajer, profesor zwyczajny historji nauk ścisłych na Uniwersytecie Jagiellońskim. Prof. Birkenmajer urodził się w roku 1855 w Lipsku pod Lublinem. Studja gimnazjalne i uniwersyteckie odbywał we Lwowie. Mając lat 25 zdobył tytuł doktora filozofji z zakresu matematyki na podstawie rozprawy pt.: „O ogólnych metodach całkowalności różniczek". W dwa lata później habilituje się na Uniwersytecie Jagiellońskim, jako docent fizyki teorytycznej i historji nauk matematycznych. Od r 1897 wykłada na Jagiellońskiej Wszechnicy, początkowo, jako profesor tytularny; w roku 1910 zostaje mianowany nadzwyczajnym, a w roku 1920 — zwyczajnym profesorem. W pierwszych latach swej pracy naukowej prowadził badania hydrotermiczne jezior tatrzańskich. Za pracę te uzyskał nagrodę Polskiej Akademji Umiejętności im. Kopernika. Dokonał również pomiarów grawitacyjnych na pograniczu Śląska i Zachodniej Galicji. Najważniejszym owocem jego pracy naukowej są liczne studja i publikacje o Koperniku oraz wybór dzieł wielkiego astronoma w przekładzie polskim. Zmarły był najwybitniejszym w Polsce znawcą Kopernika. W swych podróżach zagranicznych, które przedsiębrał, jako delegat Uniwersytetu i Akademji Umiejętności, odkrył wiele materjałów dotyczących Kopernika, dotychczas nauce nieznanych. Profesor Birkenmajer był członkiem Polskiej Akademji Umiejętności oraz wielu towarzystw naukowych polskich i zagranicznych. Nauka polska poniosła z jego śmiercią niepowetowaną stratę. (nk.)

Zebranie Koła Nauczycieli Geografji w Poznaniu odbędzie się w sobotę, 23. 11. o godz. 18-ej w sali Instytutu Geograficznego — Wjazdowa 3. Na porządku dziennym: referat p. M. Przybylskiej: Stosowanie map konturowych w szkole i p. J. Pastwy: Mapa powiatu poznańskiego.

Dziesięciolecie Koła Matematyczno-Fizycznego na naszym Uniwersytecie, które będzie święcone dzisiaj uroczystą Akademją w sali nr. 17 Coll. Minus odbywa się pod protektoratem J. M. Rektora Kasznicy, dziekana wydziału matematyczno - przyrodniczego dr. J. Jakubskiego, oraz kuratora Koła prof. dr. Z. Krygowskiego. Komitet honorowy stanowią pp. prof. prof.: Dr. K. Abramowicz, dr. L. Jaxa Bykowski, dr. K. Cwojdziński, dr. A. Denizot, dr. A. Gałecki, S. Kalandyk, J. Kilarski, dr. T. Miłobędzki, dr. T. Pęczalski, dr. L. Seipeltówna, W. Ślebodziński, W. Smosarski, J. Witkowski, dr. Z. Zawirski, W komitecie organizacyjnym pracują pp.: Z. Butlewski, S. Chmielewski, H. Krajewska, H. Ruszczyńska, St. Kozielski, J. Świdowiczówna, W. Szyguła, E. Tomaszewski, L. Tynecki, S. Walter, J. Zemski, H. Zygalski.

Uczony krakowski w Łodzi. Piszą nam z Łodzi: Prezes Państwowej Rady Ochrony Przyrody i delegat ministerstwa, prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego dr. Władysław Szafer wygłosił odczyt pt.: „Vellovstone a Parki Narodowe w Polsce". Odczyt ten odbył się w związku z wystawą przyrodniczą. Prof. dr. Szafer jest autorem licznych prac botanicznych i z dziedziny ochrony przyrody, której to „instytucji" jest duszą. Dzięki jego staraniom utworzono projekty wielu parków narodowych w Polsce, które lada dzień urzeczywistnią się. Ostatnio był prof. dr. Szafer w Ameryce Poł., gdzie zwiedzał Park „Żółtego Kamienia". Napisał później o tym Parku piękną książkę z wieloma ilustracjami. (jł.)

MUZYKA

Muzyka w Katowicach. Jak nam donoszą z Katowic, tamtejszy chór mieszany „Ogniwo" wraz ze współudziałem miejscowej orkiestry symfonicznej urządził koncert na rzecz pomnika Moniuszki. Dyrygował p. Stoiński; program wypełniły następujące utwory: Czajkowskiego poemat symfoniczny „Romeo i Julja", Griega koncert fortepianowy A-moll, Moniuszki „Sonety krymskie", Mendelssohna „Cisza morska i szczęśliwa podróż" wreszcie fantazje C-moll Beethovena na orkiestrę, chór i fortepian. Part fortepianowy koncertu i fantazji odegrał p. Lewinger. (km)

Drezdeński kwartet smyczkowy wykonał we Lwowie kwartety smyczkowe Beethovena, Czajkowskiego i J. Haydna. (k. j.)

SZKOLNICTWO

Wieczory żywego słowa w Teatrze Szkolnym. Młodzież szkół średnich usłyszy w poniedziałek 25 bm. i we wtorek 26 bm. o godz. 5 popoł. szereg recytacyj p. Kazimiery Rychterówny w Teatrze Szkolnym. Poniedziałkowy wieczór „Polskiej Poezji Romantycznej" przyniesie fragmenty z „Pana Tadeusza" i z „Dziadów", liryki Mickiewicza, Krasińskiego „Resurrecturis", Słowackiego „Mój Testament" i „Poeta i Natchnienie". We wtorek posłyszy młodzież recytację utworów Konopnickiej, Sienkiewicza, Reymonta i Żeromskiego, jako rozdziały „Złotej Księgi prozy polskiej". Dobrze się stało, że Teatr Szkolny postarał się o takie pokazowe a barwne lekcje polskiej literatury dla naszej młodzieży.

WIERSZEM I PROZĄ

POEZJE JANA SZTAUDYNGERA

Jest to rzecz bardzo trudna i bardzo niebezpieczna — być w poezji naiwnym; gdyby istniała akademja poetów, powinnaby swym wychowankom stawiać jako warunek jej ukończenia, napisanie prostego liryku o miłości. Naiwność poetycka jest sumą tych trzech czynników: szczerości, prostoty i trafnej ekspresji. Tematy „nowe", „wyszukane" dają autorowi możność zainteresowania a nawet wzruszenia czytelnika już samą swą treścią. Ale prosty liryk miłosny? Aby w tym gatunku literackim odciąć się od rzeszy grafomanów, smarujących swoje „erotyki" bez umiaru i zasypujących niemi redakcje — trzeba być poetą z rasy. — Jest nim, ponad wszelką wątpliwość Jan Sztaudynger, legitymujący się przed czytelnikiem dokumentem mocnym, któremu na imię: „Dom mój" (przedmowa K. H. Rostworowskiego, nakł. księg. Św. Wojciecha Poznań).

Sekretem poezji jest zdolność odświeżania świata, ukazywania nam rzeczy starych powszednich, znanych jako nietylko żywych, ale zadziwiających — poeta jest twórcą niespodzianek wzruszenia. Przeglądając tomik Sztaudyngera, na każdej stronicy spotykamy się z tą właśnie niespodzianką poetycką. A środków używa poeta prostych, ani śladu silenia się na jakowąś „niezwykłość" formy; zamiast tego, dbałość o jej czystość i uwaga stale zwrócona na dobieranie obrazów jasnych i poetycko-rewelacyjnych. — Świetnie też scharakteryzował Sztudyngera Rostworowski, pisząc w przedmowie:" „Jest silny duchem, więc nie dba o to, w co się artystycznie „przyodział" ale jak lilja polna zaczyna kwitnąć „wedle rodzaju swego": wedle rodzaju prawdziwych, młodych poetów."

Tematem poezyj Sztaudyngera jest wyłącznie niemal miłość, dodajmy, miłość w jej fazie wiośnianej, kiedy nie jest jeszcze namiętnością.

„I nie wiem, co mi boleść przyniesie
dzisiaj z sobą,
Czy kolor oczu modrych, czy krągłość białej ręki,
Zatrważam się nad formą dzisiejszej
mej udręki
Nad smutkiem innym wciąż i nową
wciąż żałobą.

Oto w tych tonach trwożnej zadumy, melancholji, dyskretnego umiłowania bólu, wyczekiwania miłosnego skąpany jest cały niemal tomik Sztaudyngera. — Wyjątek stanowi „Groteska żaków" i bardzo dobra „Sonata księżycowo-piecowa", w której poeta wykazuje ogromną zdolność chwytania swoistej mistyki przedmiotów martwych.

Pragnęlibyśmy, aby poeta szedł dalej tą prostą i swoją drogą, która w „Domu moim" obrał. Wysoka kultura autora gwarantuje nam, że nie zboczy na manowce pierzchliwej mody.

J. E. Skiwski.

Przekrój życia dziecięcego. Wszyscy jesteśmy pod wrażeniem „Żywota Mikołaja Srebrempisanego" Zegadłowicza. tych tomów pełnych uroku, tak mało znanego a tak bogatego świata wewnętrznego dziecka. Zegadłowicz predysponował nas do żywego wchłonięcia wszystkiego, co się w literaturze wiąże z duszą dziecięcą. Bierzemy też dziś do ręki książkę Karin Machaelis p. t. „Gunhild" (Tow. Wyd. „Rój" 1929) z żywszem zaciekawieniem, niż gdybyśmy to uczynili przed ukazaniem się trzech tomów Mikołajowego „Żywota".

Bohaterką powieści Michaelis jest siedmioletnia dziewczynka, córka niezamożnego urzędnika, trochę literata, pędzącego żywot kwaśny i pełen trosk. Gunhild jest typowem „dzieckiem myślącem". Zajmują ją przedewszystkiem kwestje religijne: istnienie Boga, zagadnienie zła, jego początku i stosunku do dobroci i wszechmocy Bożej. Biedny umysł dziecinny gmatwa się bezradnie w tych problematach metafizycznych, „rozwiązując" je na swój sposób. Autorka dobrze obserwuje. Jakżeż łatwo wpaść tu w przesadę i nienaturalność. Problematy eschatologiczne, jako temat rozmyślań uczennicy szkoły powszechnej — to zakrawa na żart. A jednak wierzymy autorce, bo umiała nam przedstawić funkcjonowanie dziecinnego umysłu ze znajomością rzeczy i plastyką, że opowiadanie całe jest żywe i zajmujące. Książka Karin Michaelis ze strony faktury zaleca się tem, że autorka stara się patrzeć na świat oczami swej bohaterki, przez co opowiadanie nosi piętno autentyczności. Podobno „Gunhild" jest powieścią autobiograficzną. (J. E. S.)

W świątyni „grozy i piękna"

18 dni walki z straszną burzą śnieżną wśród lodowców Mt. Mc. Kinley na Alasce

Świeżo donosiliśmy o śmiałej wyprawie młodego prelegenta i podróżnika St. Jarosza na górę Mt. Mc. Kinley.

Korzystając z jego pobytu w naszej redakcji p. Jarosz opowiedział o swej wyprawie co następuje:

„Podróżując po Ameryce Północnej, wybrałem się ub. r. na Alaskę, z zamiarem zorganizowania wyprawy na Mt. Mc. Kinley, będący, jak wiadomo, najwyższym szczytem świata o wysokości względnej.

Z osady portowej Seward, w południowej części Alaski, udałem się jedyną koleją na Alasce, po przez góry i lodowce. w stronę miasteczka Fairbanks. Wysiadłem na stacji Mc. Kinley, która jest punktem wyjścia do Mt. Mc. Kinley, Parku Narodowego, jaki Amerykanie utworzyli z tego niezmiernie ciekawego terenu górskiego.

Przypadkowo dowiedziałem się o pobycie między okolicznymi traperami Polaka, Leona Koppy, którego wkrótce zyskałem jako towarzysza zamierzonej wyprawy.

Było to z początkiem sierpnia 1928 r. Wbrew zapewnieniom amerykańskiego klubu alpinistycznego w N. Yorku, który podawał, że pogoda w lecie (trwającem tu tylko dwa miesiące) jest dobra, a powietrze czyste, przekonałem się na miejscu że informacje te niestety były nieścisłe. Pogoda bowiem była fatalna.

Zrozumiałem wówczas, dlaczego poprzednie wyprawy amerykańskie wyruszały już w marcu. Pomimo większego mrozu, mieli dłuższy okres pogody, jakoteż możność transportowania zapasów żywności i opału na sankach, ciągnionych psami, my zaś musieliśmy dźwigać wszystko na plecach.

Od stacji do stoków lodowca trzeba przebyć ponad 200 km. odległości. Pomimo niesprzyjającej pogody — gdyż śnieg pokrył wzgórza wznoszące się ponad 500 m. nad poziom morza (zeszłoroczna zima i na Alasce była wyjątkowo ostra) — ruszyliśmy w drogę. Co 20—30 km. napotykaliśmy szałasy maleńkie ze skór lub drzewa — dawne schroniska poszukiwaczy złota lub traperów.

W siódmym dniu wreszcie znaleźliśmy się w ostatnim szałasie u stóp szczytu, w odległości około 30 km. Zaopatrzeni w mąkę, napiekliśmy na zapas placków traperskich, oraz przygotowaliśmy zapas pieczonego mięsa z kolcozwierza i „carabou" (rodzaj rogacza).

Dwie były hipotezy możliwości zdobycia szczytu. Jedni upierali się przy tem, że najmożliwszą drogą byłoby przejście lodowca w poprzek — potem granicą południową lodowca wspinaliśmy się na wysokość 5.000 m., skąd, technicznie łatwo, przy dobrej pogodzie, w dwóch dniach możnaby szczyt osiągnąć. Tej drogi trzymała się ostatnio ekspedycja amerykańska.

Inni zaś uważali za szczęśliwsze nie przechodzenie lodowca (ponieważ podchodziny od północy), lecz odrazu wspinanie się północną granicą do wspomnianego wzniesienia 5.000 mtr., skąd na szczyt już byłoby łatwo.

Mnie przemawiała więcej ostatnia hipoteza do przekroczenia i tej postanowiłem się trzymać.

W ósmym dniu ruszyliśmy w stronę dalszej granicy lodowca „Moldrow".

Późnym wieczorem dotarliśmy do krawędzi lodowca, wtłoczonego w dwa olbrzymie grzbiety górskie, który przyjął nas niegościnnie. Po przejściu kilkuset metrów — nim zdążyliśmy rozbić obóz, straszna śnieżyca zmusiła nas do skrycia się wśród brył i szczelin lodowca. — Zaskoczeni niespodziewaną burzą, kostnieliśmy wprost z zimna i wilgoci. Chyba nigdy nie zapomnę tej nocy.

Mt. Mc. Kinley.

Rano uspokoiło się. Z wysokości 3.000 m., na której noc spędziliśmy ruszyliśmy poprzez lodowiec, poorany głębokiemi szczelinami.

Patrząc na olbrzymi szeroki 3—4 km lodowiec, przekonałem się dlaczego jedna z ekspedycyj amerykańskich, chcąc go przejść, straciła aż dwadzieścia kilka dni.

Przechodziła ona bowiem tędy w marcu, kiedy świeży śnieg pokrył szczeliny, co wymagało niesłychanej ostrożności w wyszukiwaniu drogi. Dla nas niebezpieczeństwo to było mniejsze — zato ustawicznie burze były wielkiem utrudnieniem w poruszaniu się w górę.

Już przy spokojnej pogodzie na wysokości 4.000 m. w czasie wspinania jest szalenie duszno, cóż dopiero podczas burzy, kiedy często tworzą się próżne powietrzne, a silny wicher wprost dławi i tamuje oddech. Na Mt. Mc. Kinley — jako szczycie daleko na północy położonym — niedaleko strefy polarnej — warunki atmosferyczne są znacznie gorsze pod tym względem niż gdzieindziej.

Widząc niemożliwość przetrawersowania lodowca, skierowałem się granicą północną w górę.

Olbrzymie szczeliny i olbrzymie ściany lodowe musieliśmy zdobywać krok za krokiem. Tak przeszedł drugi dzień.

Ponieważ burza nie ustawała a przyniesione drzewo na opał kończyło się, musieliśmy wykopać sobie dół w lodzie i śniegu i tam burzę przeczekać. Mowy bowiem nie mogło być o powtórnem zaopatrzeniu się w drzewo, gdy do najbliższego lasu od krawędzi lodowca było około 30 km. oddalenia, pomijając późniejsze trudności transportowania podczas spinaczki po grani lodowca.

Aczkolwiek w chwilach, gdy burza ustawała, otucha napełniała nas, że pomimo braku opału kilka dni przetrzymamy — gdy jednak okazało się, że burza potrwa dłuższy czas — po pięciu dniach walki, po dokładnem rozpatrzeniu się w terenie, zdecydowaliśmy nawrócić, pokonani przenikliwem zimnem, dającem się nam we znaki pomimo noszenia „parki" (ubrania ze skór, używanego przez Eskimosów i Indian) — głodem i osłabieniem, wreszcie wskutek depresji psychicznej, wywołanej stałem wyczekiwaniem końca śnieżycy i burzy.

W 18 dniu naszej wyprawy u stoków lodowca spotkaliśmy strażników konnych, wysłanych celem odszukania nas — jak przypuszczano — zamarzniętych wśród lodowca. Byli przekonani, że śnieżycy tej nie przetrwaliśmy.

Gdy powróciliśmy do miasteczka Fairbanks w miejscowej gazecie własne nekrologi wyczytaliśmy.

Mt. Mc. Kinley nas pokonała. Żegnając ją, rzuciłem na pożegnanie „do widzenia" Za rok... dwa... lub później....

Jestem przekonany, że gdybym dysponował większemi funduszami (obecna kosztowała mię łącznie z podróżą ze Stanów Zjedn. około 18.000 zł.), które umożliwiłby mi zorganizowanie ekspedycji celem dowiezienia na sankach większej ilości żywności i opału — szczyt ten zdobylibyśmy. W tej bowiem wyprawie wszystko — jak na początku wspomniałem — musieliśmy sami dźwigać W przyszłości więc będziemy mogli, mając większe zapasy opału i żywności, przetrwać burzę trwającą choćby kilka tygodni, co obecnie było niemożliwem. Nic to... Warto bowiem choć raz jeszcze w życiu przeżyć chwile w Świątyni Grozy i Piękna".

700 rocznica śmierci biskupa krakowskiego Iwona Odrowąża

(KAP) W lipcu r. b. upłynęło 700 lat od śmierci Jana (Iwona) Odrowąża, biskupa krakowskiego, następcy błogosławionego Wincentego Kadłubka na stolicy św. Stanisława, fundatora przesławnej świątyni Marjackiej i bliskiego krewnego św. Wacława.

Krakowscy OO. Dominikanie urządzają dla uczczenia tej rocznicy uroczystą akademję w dniu 24 b m. Program akademji obejmuje prócz produkcji wybitnych sił artystycznych dwa odczyty: prof Uniwers. Jag. dr. Jana Dąbrowskiego n. t. „Znaczenie kulkturalne i polityczne reformy kościelnej w Polsce w XIII w." i prof. O. Lucjana Wołka, dominikanina, p. t. „Biskup Iwo Odrowąż na tle współczesnych stosunków kościelnych i społecznych".

Książka kard. Bertrama o pedagogice seksualnej

(KAP) Pruskie ministerstwo oświaty w okólniku z 8 marca 1928 wyraziło usilne życzenie, by duszpasterze i rodzice współpracowali z czynnikami szkolnemi nad wychowaniem młodzieży. Katolicka część społeczeństwa pruskiego przyjęła ten apel z całkowitem uznaniem i ze swej strony dała wyraz pragnieniu, by głos katolickich duszpasterzy był należycie oceniany przez władze. Ponieważ w wydanej przez ministerstwo książce o kwestjach wychowawczych znalazły się idee wyraźnie niezgodne z pojęciem katolickiem, więc kardynał Bertram napisał broszurę p. t. „Reverentia puero!", w której poucza o stanowisku Kościoła wobec pedagogiki seksualnej i daje praktyczne wskazówki. Młodzieży winien być wpajany głęboki szacunek wobec własnego ciała, jako naczynia Bożego, i wobec jego sił oraz zaufanie do uświęcających i pomocniczych środków wiary w okresie rozwoju, a więc do modlitwy, sakramentu Pokuty i Komunji św. W ten sposób punkt ciężkości wychowania przeniesiony zostanie do dziedziny duchowej w przeciwieństwie do nowoczesnej pedagogiki seksualnej, która w wychowaniu młodzieży nie przypisuje żadnej wartości czynnikowi religijno - moralnemu.

Broszura może oddać cenne usługi każdemu, kto współdziała w pracy nad wychowaniem młodzieży i dlatego winna być przetłomaczona na język polski.

(Bertram Adolf, Kardinal, Fürstbischof von Breslau: „Reverentia Puero!" Katholische Erwägungen zu Fragen der Seksual-Pedagogik. 8°VI. i 40 str. Fryburg w Bryzgowji 1929, Herder. M. — 80).

Wyroby kosmetyczne w starożytnym Londynie

Angielscy archeolodzy ogłosili ostatnio nazwisko pierwszego rzymskiego kupca, który w ślad za legjonami Cezara przywędrował do Londynu ze swemi wyrobami. Nazywał się Lucjusz Juljusz Senis i wyrabiał kosmetyczne przybory, nie zaliczające się wówczas do towarów pierwszej potrzeby. Tem bardziej podziwiać należy, zdaniem uczonych, odwagę pierwszego łacińskiego kupca, który nie zawahał się w ślad za zwycięskiemi legjonami Rzymu, przybyć do dalekiej i barbarzyńskiej Brytanji. Jak głosi ostatnie sprawozdanie londyńskiego „British Muzeum", Senis sprzedawał kremy, kosmetyki i szminki na cerę „dla pięknych niewiast" i szlachetnych rzymskich konsulów".

Interesa jego były widać wyjątkowo pomyślne, gdyż w krótkim czasie po przybyciu do Londynu założył tam własną wytwórnię, zaopatrując wszelkie swe wyroby ochronnym znakiem fabrycznym, odbitym na słoikach, sprowadzanych z Galji. Ochronną tę oznakę fabryczną odkryto w ub. miesiącu na odłamku czerwono - glinianego słoika, wydobytego przy wykopaliskach w londyńskiej dzielnicy Moorgate. Odłamek wykazuje monogram Lucjusza Juljusza Senis'a, pierwszego łacińskiego kupca w Anglji, i jest otoczony następującym napisem: „Liulseniser Ogodadaspr." Słowa te — zdaniem archeologów — przetłomaczone na współczesny język dzisiejszych fabrykantów kosmetyków, oznaczają: krem szafranowy dla pielęgnowania cery, wynaleziony i wyrabiany przez Lucjusza Juljusza Senisa." S. F.

Jedyna kolej żelazna.

W ciągu 60 lat wypalił 292 000 cygar

Wiedeńczyk, niejaki Józef Jahoda, obchodził niedawno 86 rocznicę urodzin, a zarazem 60-lecie palenie cygar. Ponieważ imć Jahoda jest bardzo skrupulatny i ściśle przestrzegał dziennej normy wypalanych cygar, która wynosiła w ciągu 50 lat 15 sztuk dziennie, a od 1919 r. tylko 6 sztuk dziennie, przeto nie trudno było mu obliczyć, ile w ciągu 60 lat wypalił cygar. Okazało się, że w ciągu 60 lat wypalił 292.000 cygar, których łączna długość wyniosła 60.960 klm.

10 miljardów papierosów wypaliła Ameryka w październiku

Według ostatniego sprawozdania statystycznego, ogłoszonego przez urząd przychodów w Waszyngtonie, obywatele Stanów Zjednoczonych wypalili w miesiącu październiku, o cały miljon papierosów więcej na godzinę, niż w tym samym miesiącu w r. 1928. Do tego zastraszającego wzrostu nałogu palenia, przyczyniły się głównie kobiety. W ciągu ubiegłego miesiąca października wypalono w Stanach Zjednoczonych niemniej jak 10 miljardów i 450.000 sztuk papierosów. S. F.

Sobór powszechny a reforma kalendarza

(KAP) Donoszą z Rzymu, że przy omawianiu kwestji mającego się odbyć soboru powszechnego w Mieście Watykańskiem, zastanawiano się nad sprawą wyboru stałego terminu Wielkanocy. Ma to związek z reformą kalendarza, nad którą obecnie pracuje Liga Narodów. Rząd angielski poczynił jakoby pewne kroki w tej sprawie. Opinja i decyzja Stolicy Apostolskiej jest tu, jak się to rozumie samo przez się, niezbędna. Tem się tłumaczy, że rektor Uniwersytetu Gregorjańskiego ks. Gianfranceschi weźmie udział w przygotowywanych obradach jako oficjalny reprezentant Watykanu. Przeciwko rychlemu rozstrzygnięciu kwestji przemawia stanowisko innych rządów, zaabsorbowanych palącemi zadaniami chwili. Należy się liczyć i z tem, że pewna liczba krajów wschodnich dopiero niedawno przyjęła kalendarz gregorjański, dlatego nowa zmiana w tak krótkim okresie czasu nie wydaje się wskazana. W związku z tem panuje przekonanie, że dla Kościoła moment rozstrzygnięcia w tej sprawie byłby odpowiedniejszy nie teraz, lecz dopiero po upływie pewnego czasu.

Niezwykła kara za szybką jazdę samochodem

W walce z nadmiernie szybką, zagrażającą bezpieczeństwu publicznemu jazdą samochodów, władze na całym świecie chwytają się najrozmaitszych środków. Najodpowiedniejszy a bodaj czy nie najskuteczniejszy środek zastosowany został w mieście amerykańskiem, Libertyville. Otóż tamtejszy sędzia wprowadził zarówno dla kierowców, jak i dla pasażerów jadącego z niedozwoloną szybkością samochodu oprócz grzywny jako karę... zamiatanie ulicy w ciągu godziny.

Co sądzi prezydent Hoover o swym urzędzie?

Niedawno jeden z osobistych przyjaciół prezydenta Stanów Zjednoczonych, Herberta Hoovera, zapytał go, co sądzi o urzędzie prezydenta po półrocznem zajmowaniu go. Prezydent Hoover miał na to odpowiedzieć, że „wszystko byłoby w porządku, gdyby prezydentowi przysługiwało prawo skazania na powieszenie co roku przynajmniej dwóch ludzi bez obowiązku podawania powodu wyroku. To by odstraszyło innych i prezydent miałby więcej czasu na wykonywanie swoich obowiązków".

114 słów na ziarnku ryżu

Niezwykły i jedyny w swoim rodzaju upominek otrzymał niedawno gubernator stanu West Virginia (Stany Zjednoczone Ameryki Północnej), Hovard Gore: oto z muzeum Darl-ul-Falan w stolicy Indyj. Delphi, przysłano mu maleńkie ziarnko ryżu, na którem z iście benedyktyńską pracowitością wyryte zostało przez nieznanego artystę pozdrowienie w języku hinduskim, składające się ze 114 słów, które, oczywiście, można odczytać jedynie pod szkłem powiększającem. Ten niezwykły okaz wykonany został w ciągu pięciu miesięcy nieprzerwanej pracy.

Odsłonięcie pomnika w Srebrnogórze

Bardzo już dawno Srebrnogóra i okolica nie obchodziły tak wspanialej i imponującej uroczystości. Dzień 17. listopada 1929 r. w pamięci wszystkich mieszkańców długo pozostanie, jako żywy obraz wielkiej manifestacji dla tych którzy w walkach powstańczych o ziemie zachodnie ponieśli śmierć bohaterską.

Pomnik w Srebrnogórze oddawna już był gotowy, czekano tylko na odpowiedni moment, aby akt odsłonięcia nosił charakter więcej uroczysty. Ostatnia niedziela wiązała się z wielkiem świętem jedenastej rocznicy niepodległości Państwa Polskiego. Już wczesnym rankiem do miejscowego kościoła zdążały niepreliczone tłumy wiernych. Nabożeństwo odprawił miejscowy proboszcz ksiądz Szuller. Po mszy św. wszystkie miejscowe organizacje i stowarzyszenia zawodowe, sokoli, straż ogniowa, kółko rolnicze, delegacje różnych organizacyj z pobliskiej okolicy ustawiły się ze sztandarami w karnym szeregu. Do pochodu dołączyły się tłumy miejscowych i okolicznych mieszkańców, przybyłych specjalnie na tę uroczystość, tworząc przepotężną manifestację. Z orkiestrą na czele pochód ruszył w kierunku majątku p. Mieczkowskiego, gdzie właśnie miano dokonać odsłonięcia pomnika. W pochodzie wśród zaproszonych gości zauważyliśmy m. in. ks. Szullera, Zygmunta Plucińskiego z Lasówka w zastępstwie gen. Muśnickiego, starostę powiatowego, delegację kopalni „Wapno" z dyrektorem na czele, dyr. Kupczyka i p. J. Tylczyńskiego. Pomnik, wyobrażający czterech powstańców, otoczyły tysiączne tłumy. Pierwszy przemówił do zgromadzonych ks. Szuller, sławiąc bohaterstwo poległych, którzy odrywali się samorzutnie od rodziny i domu rodzicielskiego, aby wywalczyć wolność tej ziemi, która była, jest i zawsze być musi polską. Pomnik ten będzie przypominał ich bohaterskie czyny i poświęcenie. Drugi zkolei przemawiał p. Zygmunt Plucński z Losówka. W końcu zabrał głos fundator pomnika p. Mieczkowski, dziękując nieprzeliczonej rzeszy publiczności za udział w uroczystości. Na zakończenie uroczystości oddział sokoli oddał trzy salwy honorowe, poczem tłumy rozeszły się do domów. (tr.)

Serdeczna prośba

Zbliża się zima a z nią wzmożenie nędzy u warstw najuboższych wielkich miast.

I w naszem mieście setki rodzin wyciąga błagalne ręce, oczekując pomocy od społeczeństwa zamożniejszego, zwłaszcza z okazji świąt Bożego Narodzenia.

Duszą i sercem pragną dopomóc biedzie Konferencje męskie Tow. św. Wincentego á Paulo, zrzeszone w podpisanej Radzie Miejscowej — brak jednak środków uniemożliwia im niesienie pomocy dostatecznej.

Składając przeto najserdeczniejsze „Bóg zapłać" tym Szanownym Dobrodziejom, którzy raczyli udzielić Swej pomocy wskutek poprzedniej naszej prośby, zwracamy się ponownie z gorącą prośbą o łaskawe dalsze ofiary na rzecz najbiedniejszych, czy to w gotówce, czy też w naturaljach. Każdą ofiarę wynagrodzi stokrotnie Ten, który rzekł: „Coście uczynili jednemu z najmniejszych, mnieście uczynili".

Rada Miejscowa Konferencyj męskich Tow. św. Wincentego á Paulo w Poznaniu.

Ks. Kazimierz Tadrzyński, prezes. Alojzy Henke, sekretarz, Wały Jagiełły 22, parter, lewa, róg ul. Półwiejskiej. Piotr Malinowski, podskarbi, ul. Długa 7, III.

„Przegląd Graficzny, Wydawniczy i Papierniczy"

Zorganizowanie się przemysłowców graficznych i wydawniczych w Polsce zostało w roku bieżącym ostatecznie dokonane. Przyczyniła się do tego w przeważnej mierze Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu. Ona to zapoznała i związała przemysł graficzny i wydawniczy ścisłym węzłem organizacyjnym.

Dziś w organizacjach tych wre intensywna praca. Posługują się one jedynym w Polsce w tych gałęziach tygodnikiem, starannie redagowanym, wychodzącym w Poznaniu (ul. Masztalarska 8, tel. 25-55), który nosi tytuł: „Przegląd Graficzny, Wydawniczy i Papierniczy", organ Związku Organizacyj Przemysłu Graficznego i Wydawniczego w Polsce.

Pismo to, istniejące już 10 lat, zajmowało się początkowo sprawami techniki graficznej; później połączył się z niem organ prasowy branży papierniczo-przetwórczej, tak fabrykantów jak i kupców; stworzono osobny dział dla papierni i ich rynku zbytu, — a ostatnio po utworzeniu się w Warszawie Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism zaprowadzono poważny dział, poświęcony gałęzi prasowo - wydawniczej. Łamy „Przeglądu" stoją każdej chwili do dyspozycji tak wydawców, jak i Syndykatów Dziennikarzy. Podawane są stale wszelkie komunikaty, referaty, uchwały oraz wszelkie dane z życia organizacyjnego Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism i innych pokrewnych organizacyj.

Poszczególne organizacje gałęzi graficzno - wydawniczo - prasowej nie są w stanie wydawać osobnych pism fachowych, wobec czego wszystkie czynniki tej produkcji grupują się w powyższem wydawnictwie. I stało się dobrze.

Jeżeli przemysłowiec - drukarz, zecer lub maszynista, fabrykant i hurtownik papieru, kupiec i wytwórca wyrobów papierowych, wydawca książek, wydawca dzienników i czasopism, wreszcie — dziennikarz — spotkają się na jednej platformie, to niezawodnie osiągną porozumienie, gdyż wszyscy są zainteresowani w rozwoju swych wydawnictw i w rozwoju słowa drukowanego w Polsce. — Będzie to z korzyścią dla naszych przyszłych pokoleń, które ostaną się tylko wówczas, jeżeli będą wykształcone fachowo oraz silnie i umiejętnie zorganizowane.

W Anglji wyszedł ciekawy numer — „Printing Number" — londyńskiego „The Times'a", w którym znajduje się szereg artykułów, opisujących niesłychanie ciekawy rozwój i dzisiejszy stan angielskiego przemysłu graficzno - wydawniczego z którym bezwątpienia musi się zapoznać każdy, kto czerpie i chce nadal czerpać swe dochody z przemysłu graficzno-wydawniczego i pokrewnych.

Numerem 64-tym, w bieżącym tygodniu, rozpoczyna „Przegląd" serję owych artykułów, na które już dzisiaj zwracamy uwagę wszystkim kołom zainteresowanym.

Katolicy holenderscy odzyskali ostatecznie katedrę w Hulst

(KAP) Władze kościelne w Hulst w Holandji odkupiły od gminy protestanckiej nawę słynnego kościoła św. Willibrorda. W ten sposób cały kościół przeszedł znów w posiadanie katolików. Od 1645 r. należał on do protestantów. Napoleon polecił odgrodzić murem nawę od chóru i przekazał chór katolikom. Dn. 7 listopada odbyła się uroczystość przejęcia świątyni, w której wziął udział nuncjusz papieski Mgr. Schippa.

Z życia Towarzystw

Ze Zrzeszenia Tow. Hod. Gołębi Pocztowych. Zebranie odbyło się niedawno w lokalu p. Kasperkowej. Zagaił je prezes p. Kargol. Przybyły Tow. „Wesoła Nowina", „Kurjer", „Kanonier", „Dobry Lot", „Błyskawica", „Paderewski", „Strzała". Wybrano p. Demela przewodniczącym, p. Kargola sekretarzem. P. Münchberg odczytał sprawozdanie z swej działalności jako kierownika lotów, p. Wittig sprawozdanie rewizorów kasy. Zebranie udzieliło pokwitowań. Do nowego zarządu wybrano prezesem p. Duchalskiego, zast. prezesa p. Demela, sekretarzem p. Janowicza St., zast. sekr. p. Janowicza K., kierownikiem p. Münchberga, ławnikami pp. Gluche, Poetzolda i Fabisza. Następnie uchwalono kilka wniosków zarządu.

Poznańskie Koło Stowarzyszenia Rodzina Wojskowa pozostające pod przewodnictwem p. majorowej Ziołeckiej odchodziło w dniach 9. i 10. bm. uroczyście doroczne swe Święto. W dniu 10. bm. o godz. 12 odprawiona została przez ks. prałata Wilkansa, przy nader licznym udziale członkiń, uroczysta msza św. O godz. 20. w kasynie 57. pp. przy nader licznym udziale członkin i zaproszonych gości odbyła się uroczysta akademja. Wstępne słowa wygłosiła wiceprzewodnicząca p. pułk. Chilewska, poczem w części koncertowej wzięli udział znani artyści: p. Zabska, p. Gąsiorowska, p. Łuczyński, p. Ressler, por. Turkowski, mistrzowska orkiestra 57. pp. pod batutą p. por. Vorella, oraz por. Pruszyński, który świetnie wypowiedział dwa utwory. Po akademji odbyła się ochocza zabawa taneczna, która trwała aż do bardzo późnej godziny.

W dniu 9. bm. odbył się w świetlicy 7. Dyonu Żandarmerji również bardzo udatny uroczysty wieczór i zabawa taneczna rodzin podoficerskich członkiń R. W. Komitetowi w skład którego wchodziły panie: Kwiecińska jako przewodnicząca sekcji dochodów niestałych, p. Jaszwilowa p. Lewkowiczowa, p. Najnertowa, p. Turkowska, p. Szypczyńska oraz kilku panów, istotnie należy się uznanie za poniesione trudy w organizowaniu tego obchodu.

Z Drużyny Błękitnej w Toruniu. W niedzielę dnia 17 bm. toruńska Drużyna Błękitna przy Związku Hallerczyków obchodziła pięciolecie swego istnienia. Na uroczystości reprezentował gen. Hallera p. Dworzański z Poznania, komendant związkowy Drużyn Błękitnych. Obecny był też komendant chorągwi pomorskiej Związku Hallerczyków p. Pałaszewski z Bydgoszczy. Po nabożeństwie w kościele odbyło się wręczenie Drużynie Błękitnej masek przeciwgazowych ofiarowanych przez L. O. P. P. Następnie odbyła się defilada, a w końcu akademja w sali Wiktorja. (wd)

RADJO

Programy radjofoniczne

Sobota, dnia 23 listopada, 1929 r.

Poznań (335 m) godz. **7.15** gimnastyka poranna; godz. **13.00** sygnał czasu; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** notowania giełdy pien.; godz. **14.15** komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. **16.45** kurs wyższy języka ang. (wykł. dr. Arend, lektor U. P.); godz. **17.05** odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godz. **17.25** gawęda harcerska; godz. **17.45** słuchowisko dla dzieci p. t. „O świerszczyku, Bumcyku i błękitnej trajkotce" — pióra p. Lucyny Krzemienieckiej. Ilustracja muzyczna Władysława Macury (transmisja z Warszawy); godz. **18.45** nadprogram; godz. **19.05** odczyt p. t. „Lirycy greccy" (wygł. dr. prof. J. Klinger); godz. **19.30** interludjum muzyczne w wyk. orkiestry klubu mandolinistów „Chopin" pod batutą p. Szemborskiego; godz. **20.00** gawęda reporterska (wygł. p. red. Winiewicz) godz. **20.15** Ze świata kobiecego (wygł. p. Sabina Kazanowska); godz. *) **20.30** koncert wieczorny. Wykonawcy: Ludwika Marek-Onyszkiewiczowa (śpiew i prelekcja) Mola Sacewiczowa (solo fortepianowe i akompanjament); godz. **22.00** sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. *) **22.15** radjografja; godz. *) **22.45** radjokabaret gramofonowy; godz *) **24.00** koncert nocny firmy „Philips" w wyk. p. Franciszka Goertza.

Stacja krótkofalowa (31.8 m) nada z pow. wyższego programu audycje, oznaczone gwiazdką.

Warszawa (1412 m) godz. **12.05** koncert gramofonowy; godz. **13.10** komunikat meteorologiczny; godz. **15.00** komunikat gospodarczy; godz. **15.45** kącik artystyczny „L. S. G.". Występ p. Kazimierza Krukowskiego, art. Teatru Qui pro quo; godz. **16.15** muzyka gramofonowa; godz. **17.45** słuchowisko dla dzieci z Warszawy; godz. **19.10** giełda rolnicza; godz. **19.25** muzyka gramofonowa; godz. **20.15** feljeton p. t. „O Clownie" — wygł. red. St. Kuczkowski; godz. **20.30** „Księżniczka O-la-la", operetka w 3 aktach Jana Gilberta; godz. **22.00** feljeton p. t. „Przy czarnej kawie" — wygł. red. Tadeusz Hiż; godz. **22.15** komunikaty; godz. **22.25** „Z dymkiem papierosa", godz. **22.35** komunikaty PAT; godz. **23.00** muzyka taneczna.

Katowice (409 m) godz. **12.05** koncert gramofonowy; godz. **16.00** komunikaty gospodarcze; godz. **16.20** koncert gramofonowy; godz. **17.45** słuchowisko z Warszawy; godz. **19.05** Jerzy Langmann, kustosz działu etnograficznego Muzeum Śląskiego: „Cudze chwalicie, swego nie znacie". (Sprzęty, stroje i zdobnictwo śląskie); godz. **19.30** Kazimierz Rutkowski „Florencja"; godz. **20.00** Dobiesław Dobierzyński, Asystent Zakładu Wych. Fiz. U. J.: „Co dzieje się na planetach?"; godz. **20.30** operetka Jana Gilberta p. t. „Księżniczka O-la-la" z Warszawy; godz. **22.00** red. Michał Orlicz: feljeton teatralny: — „Problemy ustrojowe teatru w Polsce"; godz. **22.15** komunikaty; godz. **23.00** muzyka taneczna z Warszawy.

Niedziela, dnia 24 listopada 1929 r.

Poznań (335 m) godz. **10.15** transmisja nabożeństwa z Bazyliki wileńskiej; godz. **12.05** i **12.25** odczyty rolnicze; godz. **12.45** wykład dla gospodyń; godz. **17.00** koncert gramofonowy; godz. **17.45** audycja dla dzieci w wykonaniu p. W. Trojanowskiej; godzina **18.15** biuletyn Stow. Młodzieży Polskiej; godz. **18.50** utwory fortepianowe w wykonaniu p. Felicji Pelińskiej, godz. **19.15** duety w wykonaniu pp. Gabrjeli Krygier-Bernackiej (sopran), prof. Włodzimierza Maławskiego (tenor). Przy fortepianie prof. Franc. Łukasiewicz; godz. **19.40** „Silva rerum"; godz. **20.00** słuchowisko pogodne; (Transmisja z Krakowa); godz. **20.30** akademja Austrjacka z okazji święta narodowego Austrji. Wykonawcy: Włodzimiera Jarochowska (mezzosopran), prof. Konserwatorjum Zdzisław Jahnke (skrzypce), profesor Konserwatorjum Zygmunt Lisicki (fortepian), Jadwiga Komorowska (akompanjament); (transmisja koncertu do Krakowa i Katowic); godz. **22.00** sygnał czasu — komunikaty sportowe; godz **22.15** radjografja; godz. **22.45** muzyka taneczna z winiarni „Carlton".

Katowice (409 m) godz. **10.15** transmisja nabożeństwa z Bazyliki wileńskiej; godz **12.10** transmisja recitalu organowego z Filharmonji Warszawskiej; godz. **15.00** transmisja z Warszawy; godz. **15.20** ks. dr. B. Rosiński: Z cyklu wykładów religijnych: — „Potęga ciemności"; godz. **15.40** — **16.00** prof. Franciszek Bogacz: „W jaki sposób uchronić w przyszłości sadownictwo przed ostremi mrozami?"; godz **16.00** koncert popularny; godz. **17.20** A. Moszkowski: „Na szachownicy"; godz. **17.40** koncert Reprezentacyjnej Orkiestry Policji Państwowej w Warszawie; godz. **19.20** Adagio ma non troppo z kwartetu smyczkowego Beethovena op. 18 nr. 6; godz. **19.30** „Bery i bojki śląskie" — Karlik z Kocyndra (prof. St. Ligoń); godz. **20.00** słuchowisko- pogodne z Krakowa; godz. **20.30** — **22.00** transmisje z Warszawy; godz. **22.00** transmisja feljetonu z Krakowa; godz. **22.15** — **22.35** komunikaty; godz. **23.00** muzyka taneczna z Krakowa.

Warszawa (1412 m) godz. **10.15** nabożeństwo z katedru wileńskiej; godz. **12.10** poranek muzyczny. W programie muzyka organowa w wyk. prof. Fritza Lubricha; g. **14.00** „Pogadanka dla gospodyń wiejskich"; godz. **14.20** Fr. Chojin: a) Polonez a-dur, b) Mazurek d-dur — odegra orkiestra P. R., godz. **14.30** „Co uprawiać, co hodować"; godzina **14.50** St. Moniuszko: Stary kapral — odśp. p. Aleks. Michałowski; godz. **15.00** „Co słychać, o czem wiedzieć trzeba"; godzina **15.20** interl. muzyczne; godz. **16.20** muzyka gramofonowa; godz. **16.40** „Czy wrócił żubr do Białowieży" — opowie dr Stan. Sumiński; godz. **16.55** muzyka gramofonowa; godz **17.15** „Ostatni czyn Mickiewicza" — wygł. prof. Henryk Mościcki; godz. **17.45** koncert Orkiestry Policji Państwowej, godz. **19.25** feljeton p. t. „Podróż w kajaku z Warszawy do Kopenhagi" — wygł. kpt. Prószyński; godz **20.00** słuchowisko z Krakowa; godz. **20.30** koncert popularny. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego, Adelina Czapska (sopran) i prof. L. Urstein (akomp.), godz. **21.10** kwadrans literacki. Fragment z powieści Sigridy Undset p. t. „Krystyna, córka Lawransa"; godz. **22.00** feljeton p. t. „W Szanghaju" — wygł. p. Stan. Milkowski; godz. **22.15** komunikaty; godz. **22.25** „Ostatnia fala" — wygł. red. Jan Piotrowski; godz. **22.35** komunikaty P. A. T.; godzina **23.00** muzyka taneczna z „Oazy".

Sukces Kiepury we Frankfurcie.

Tysiączne rzesze, które wczoraj wieczorem w całej Polsce słuchały przez radjo koncertu Jana Kiepury we Frankfurcie nad Menem, miały poza bezpośredniem wrażeniem artystycznem (psutem zwłaszcza w początku przez odgłosy uboczne na długim przewodzie drutowym) możność bezpośredniego wyczucie entuzjazmu, jaki wśród Niemców wzbudził śpiew naszego głośnego i znanego artysty. Entuzjazm w końcu zmienił się wprost w istną burzę oklasków i okrzyków, a sprawozdawca radjowy, ilustrujący słowami owacje dla Kiepury, oświadczył, że „publiczność szaleje" („ist ganz aus dem Häuschen") Z powodu pełnego sukcesu złożyli artyście gratulacje obecni na koncercie konsulowie generalni Polski, Włoch i Francji. Kiepura śpiewał m. in. po polsku arję z „Legendy Bałtyku" i arję Jontka z „Halki".

Z rynków nabiału

Jakkolwiek w ub. tygodniu sprawozdawczym (od 13 do 19 listopada) nie można było stwierdzić efektywnej poprawy sytuacji rynkowej, to jednak z ogólnego położenia sądzić wolno o pewnem bliskiem ożywieniu. Notowania giełdowe na głównych rynkach podaży i zbytu pozostały coprawda bez zmiany, lecz poczęści eksporterzy zwłasnej inicjatywy żądania podwyższyli.

Notowano w Kopenhadze w dn. 14. bm. kr. 316 per 100 kg. wzgl. sh 182 fob per ctw., w Leeuwarden hol. guld. 217 per 100 kg.

Na rynku niemieckim pozostały notowania do dn. 19. bm. również bez zmiany i wynoszą 182 zł per 50 kg. za I. gatunek franko stacja odbiorcza, 165 zł per 50 kg. za II. gatunek franko stacja odbiorcza, 149 zł, per 50 kg. za III. gatunek franko stacja odbiorcza przy tendencji spokojnej.

Na rynku tamtejszym ukazuje się coraz więcej masła standaryzowanego, które w ostatnich tygodniach mimo spokojnej konjunktury znalazło bieżący zbyt, dzięki wyborowej jakości. O zaprowadzeniu się masła standaryzowanego na rynku niemieckim świadczy wybitnie fakt, że kraje bałtyckie eksportowaływ w bieżącym roku o blisko 100 proc. więcej masła, aniżeli w roku ub., a również kontyngent tegoroczny masła duńskiego i szwedzkiego skierowany do Rzeszy przewyższa transporty 1928 r. Również ukazało się na rynku niemieckim mimo spokojnej tendencji masło czeskie, austrjackie i węgierskie.

Dla masła polskiego sytuacja naogół się nie zmieniła, a zainteresowanie kupców, kierowało się w szczególności na wyborowe jakości masła niesolonego.

W Londynie sytuacja nieznacznie się polepszyła, przy niezmienionem notowaniu, które dla masła polskiego wynosiło w dn. 15 listopada sh 152—162 per cwt. loco Londyn.

Większem zainteresowaniem cieszyło się masło duńskie, które uzyskało o 6 sh per cwt wyższą cenę niż w tygodniu ub. Również masło kolonjalne, które w prównaniu do r. 1928 jakościowo znacznie się polepszyło znajduje chętnych odbiorców. W ub. tygodniu nadeszło z Australji ca 26.000 skrzyń, a z Nowej Zelandji 60 218 skrzyń. Polskiego masła nadeszło w dniu 12. bm. statkiem „Warszawa" 1 892 beczek.

Nasiona. Sprawozdanie handlowe z dnia 19. 11. 1929 r. specjalnego składu nasion Telesfora Otmianowskiego w Poznaniu. Notowania informacyjne w zł. za 100 kg. za jakości przeciętne dominialne nowego sprzętu, loco stacja załadowania. Koniczyna czerwona 140—165; koniczyna biała 160—215; koniczyna szwedzka 180—210; koniczyna żółta chmielowa odłuszczona 130—145; koniczyna żółta chmielowa w łuskach 60—65; inkarnatka 220—240; przelot pospolity 75—85; rajgras angielski krajowy 80—90; kostrzewa łąkowa 175—200; trawa kupkowa 170—190; tymoteusz 35—40; seradela 24—26; wyka latowa 33—36; peluszka 30—32; wiczka zimowa 65—75; groch Wiktorja 46—55; groch zielony Folger 40—44; groch polny mały 38—40; gorczyca 66—72; rzepik latowy 70—78; rzepak zimowy 70—74; tatarka 30—33; konopie 70—80; siemie lniane 84—90; proso 45—50; mak niebieski 110—120; mak biały 130—145; łubin niebieski 21—22; łubin żółty 23—25.

SPORT

Boks

Zawody urządzane przez K. S. H. Cegielski w dniu 23 bm. w sali klubu wywołały w sferach sportowych, interesujących się boksem, zrozumiałe poruszenie. Doskonały Völkner (Heros) walcząc przed paru dniami zwyciężył reprezentanta Lipska, do którego Wiśniewski przegrał podczas spotkania Poznań — Lipsk. Doskonały technik, posiadający silny cios, taktycznie dobry Völkner przeważnie wypunktowuje przeciwnika. Spotkanie Werner — Anioła będzie niemniej ciekawe. Anioła coraz bardziej obyty w meczach międzynarodowych i stracił już tremę, która mu przedtem przeszkadzała. Inne spotkania będą następujące: Frohmberg (W) — Buszka (HCP), Kokociński (W) — Paterczyk (HCP), Górny (W) — Chmielewski II (HCP), Wyżykiewicz (W) — Fliebig (HCP), Matuszewski I (W) — Fabisz (HCP), Warecki (W) — Radomski (HCP). Przypominamy że przedsprzedaż biletów odbywa się w firmie Camera, a początek walk o godz. 19.30.

Gry ruchowe

Polska — Szwecja w koszykówce. PZGS zgłosił się do igrzysk kobiecych w Pradze w 1930 r. w dziale koszykówki. W wyniku losowania Polska spotka się w pierwszej rundzie z Szwecją, a Francja z Włochami. Zwycięzcy tych meczów walczyć będą o tytuł mistrza strefy europejskiej, który w finale spotka się z mistrzem grupy amerykańskiej. Organizatorzy olimpiady kobiecej w Pradze powierzyli nam urządzenie meczu koszykówki Polska — Szwecja. Specjalna komisja złożona z pp. Olszewskiej, Lisowskiej, Chrupczałowskiej, por. Woskowicza i Z. Orłowicza czuwa nad przygotowaniem drużyny polskiej do tych zawodów.

Lekka atletyka

W wyjeździe Petkiewicza do Ameryki zaszły pewne zmiany. Nasz znakomity długodystansowiec udaje się najpierw do Paryża, gdzie zabawi jeden dzień, a następnie do Cherbourga, skąd 27 bm. popłynie na statku „Majestic" do Nowego Jorku. „Majestic" posiada salę gimnastyczną, w której Petkiewicz będzie mógł trenować w czasie podróży. Stanie on w Nowym Jorku 3 grudnia a pierwszy raz wystąpi prawdopodobnie 15 grudnia.

Piłka nożna

Niedzielne mecze ligowe zadecydują ostatecznie, kto obok „1 F. C." z Katowic spadnie do klasy A. Oba spotkania odbędą się w Warszawie. W pierwszem gra „Ruch" z „Warszawianką", w drugiem walczą „Turyści" z „Legją". W razie zwycięstwa „Ruchu" może on uchronić się od spadku do klasy A, natomiast w razie przegranej należy los jego uważać za przesądzony. W związku z tem należy spodziewać się nowego rozłamu w piłce nożnej pod postacią utworzenia specjalnej ligi śląskiej. Sprawa ta jest już od pewnego czasu przedmiotem poufnych narad w piłkarskich kołach Górnego Śląska.

Termin wyjazdu warszawskiej „Legji" do Egiptu został ustalony na 15 stycznia 1930 roku. Podróż będzie trwała aż do 24 lutego przyczem „Legja" gościć będzie w Constancy, Aleksandrji, paru miastach Egiptu i Palestyny, w Stambule oraz w Salonikach i rozegra ogółem osiem spotkań.

H. Cegielski I — Warta Ib. W niedzielę o godzinie 11 odbędą się powyższe zawody na boisku HCP przy ul. Górna Wilda. Obie drużyny wystąpią w pełnych swych składach szczególnie HCP zasilona kilku nowymi graczami w napadzie.

Różne

K. S. „Warta" komunikuje, że wobec nawału prac organizacyjnych w oddziale sportów zimowych odbędzie się następny suchy trening na boisku klubowem w niedzielę o godz. 10.30 min.

Tennis

Mistrzostwa Polski na rok 1930 odbędą się prawdopodobnie w Łodzi, bowiem mandat ten powierzono już Łódzkiemu Lawn Tennis Klubowi, który wszakże nie powziął jeszcze ostatecznej decyzji i nie wyraził swojej zgody, co do podjęcia się zorganizowania tych mistrzostw.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Polskiej Młodzieży Kat. p. w. św. Kazimierza, Poznań-Jeżyce** urządza w dniu 23 bm. zabawę w salach Ogrodu Zoologicznego. Bardzo urozmaicony program, doborowe dwie orkiestry wojskowe i moc niespodzianek. Początek o godz. 20.

— **Tow. Ogródków Działkowych im. J. Chociszewskiego.** Zapowiedziana na sobotę zabawa nie odbędzie się.

— **Związek Pracowników Fliskarskich.** Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę, dnia 24 bm. o godz. 11 w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8 a.

— **Tow. Przem. „Kościuszko" Poznań-Łazarz** urządza dnia 23 bm. wieczorek familijny w lokalu p. Dusika przy ul. Marszałka Focha 64. Na powyższy wieczorek zapraszamy wszystkich członków wraz z rodziną. Początek o godz. 20.

— **Tow. Przem. w Ratajach.** Plenarne zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 23 bm. o godz. 19 w salce posiedzeń p. Przybeckiego.

— **Tow. Gimn. Sokół — Poznań-Wilda.** Wszyscy druhowie umundurowani, nieumundurowani i młodzież winni stawić się obowiązkowo w niedzielę, dnia 24 bm. o godz. 8 przed lokalem zebrań p. Zawadkowej, celem udziału w rocznicy Tow. Gimn. Sokół Poznań XIII.

— **Koło Przyjaciół Harcerzy w Górczynie** urządza uroczystą akademję ku czci powstania listopadowego w niedzielę, dn. 24 bm. o godz. 14,30 w kinie „Polonja" w Górczynie. Wykład wygłosi ks. dr. Mościcki. Wstęp wolny.

— **Tow. Przemysłowców w Jeżycach.** Zbiórka w niedzielę, 24 bm. o godz. 7,30 na Rynku Jeżyckim, celem gremjalnego udziału w 35-leciu Tow. Przemysłowców Poznań-Winiary.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **J. P. P.** W zakresie rzemieślniczym niema; w zakresie przemysłowo-artystycznym Państwowa Szkoła Sztuk Zdobniczych w Poznaniu, ul. Jezuicka 5; podobne szkoły w Warszawie, Krakowie i Lwowie. (K.)

— **P. P.** Jan Wiekliński, Poznań, ul. Zwierzyniecka 12. (K.)

— **Łyky.** Należy odczekać nakazu płatniczego. W drugiej sprawie — zalecamy wniesienie reklamacji. (K.)

Dziesięciolecie wybitnej placówki kupieckiej.

Pan Feliks Staszewski, jeden z czołowych przedstawicieli naszego kupiectwa, właściciel popularnego magazynu porcelany, szkła i sprzętów domowych przy ul. 27 Grudnia 5, obchodzi w dniu 22 listopada r. b. dziesięciolecie istnienia swej firmy. P. Staszewski przejął w r. 1919 z rąk obcych sklep, który przed wojną już istniał szereg lat pod firmą Louis Elkeles. Przedsiębiorstwo to p. Staszewski nietylko utrzymał na wysokim poziomie, lecz poważnie je rozszerzył, zmodernizował, tak, że dziś po dziesięciu latach z satysfakcją patrzeć może na piękne rezultaty swej pracy, wyrażające się w ogromnym rozwoju przedsiębiorstwa i stale wzrastającej liczbie klijenteli.

I poza tem złożył p. Staszewski dowody twórczej inicjatywy i przedsiębiorczości, zakładając przed kilku laty Wielkopolską Fabrykę Mebli Onufry Gertner Sp. Akc. we Wronkach, dalej Fabrykę Gwoździ w Skalmierzycach i pobudowawszy w tym roku nowoczesne garaże na 36 samochodów w Poznaniu, przy ul. Wyspiańskiego 15. Wspomnieć też należy o pięknem odrestaurowaniu domu własnego przy tejże ulicy, którego elewacja w nowej szacie jest prawdziwą ozdobą tamt. dzielnicy i już podczas Wystawy Krajowej zwracała na siebie uwagę gości. I w życiu społecznem bierze p. St. czynny udział, będąc m. i. od lat 8 wiceprezesem Klubu wioślarskiego „Tryton".

Z dziesięcioleciem przedsiębiorstwa zbiega się dziesięciolecie małżeństwa p St. z córką poważnego obywatela w Pleszewie, członka Zarządu tamt. Banku Kupieckiego p. Jana Maciejewskiego. Obie uroczystości, które wprawdzie już przypadały w czerwcu i zostały z uwagi na P. W. K. przesunięte obchodzić będą pp. Staszewscy jednocześnie w dniu 22 listopada. Odbiją się one z pewnością sympatycznem echem w kołach obywatelskich, darzących pp. St. poparciem i życzliwością.

Dzień 22 listopada będzie równocześnie inauguracją wielkiej, jubileuszowej sprzedaży w magazynie przy ul. 27 Grudnia 5, na przeciąg okresu trwania tej sprzedaży ustalił p. St. ceny niebywale niskie pragnąc w ten sposób dać wyraz podziękowania i wdzięczności wobec swej Klijenteli za poparcie swego przedsiębiorstwa. Niewątpliwie wszyscy przyjmą wiadomość tę z dużem zadowoleniem zwłaszcza z uwagi na okres przedgwiazdkowy, gdyż sprzedaż jubileuszowa firmy Staszewski ma umożliwić wszystkim bez wyjątku zakup pięknych i pożytecznych podarków po cenie zupełnie wyjątkowej, dzięki korzystnym zakupom poczynionym przez p St.

Ze swej strony składamy pp. Staszewskim z okazji dziesięciolecia małżeństwa oraz istnienia przedsiębiorstwa szczere gratulacje i życzenia dalszego, najpomyślniejszego rozwoju. Pw 7221-47,132

KINO WILSONA — ŁAZARZ
narożnik ul. Strusiej i Małeckiego
MARJA MALICKA, ZBYSZKO SAWAN
„Dzikuska"
w/d Ireny Zarzyckiej
Początek seansów 5, 7, 9.
bpw 993

Świadków
wypadku samochodowego i przejechania **w dniu 1 sierpnia r. b. Izabeli Sauerowej, Słowackiego 36, przez por. Łozińskiego,** który nie udzielił swej ofierze pierwszej pomocy, na ulicy Wjazdowej przy **hotelu „Britania",** prosi się **zwłaszcza Państwo z ul. Gwarnej jądących w krytycznej chwili o godzinie 7,30 do Zoologu,** o łaskawe podanie adresu dla wywodu sądowego.
Z. Sauer,
zw 20362 **ul. Słowackiego 36.**

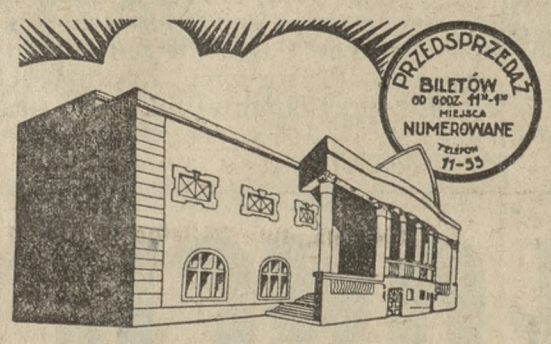

KINO APOLLO
PREMJERA!
Od piątku, 22 listopada r. b.
potężny dramat
W tajdze Sybiru
(Kajdany)
W rolach głównych:
F. Kortner - Renee Heribell.
Seanse o godz. 4,30, 6,30 i 8,30
Na scenie produkcje akrobatyczne.
Pw 7212-47,127

Dnia 21 listopada 1929, o godz. 0,15, zasnęła w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, moja najdroższa córka, nasza najukochańsza siostra, ś. p. dw 2937
Iza Jurkówna
przeżywszy lat 19. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 24 bm., o godz. 2,30, z domu żałoby ul. Wjazdowa 10.
W ciężkim smutku pogrążeni
matka, siostra, bracia i rodzina.

Ananas
Owoce osmażane
tylko z firmy
W. Patyk
Al. Marcinkowskiego 6
(przy poczcie).
Pw 7210-46,15

Płaszcze, Palta,
Raglany, Ubrania i Spodnie
chlubnie znanej marki FAWOM *w niebywałym wyborze*
po najniższych cenach poleca
F. Lisiecki, Dom Konfekcyjny Sp. Akc.
Pw 7224-47,188 *Poznań, Stary Rynek 98/100.*

K. K. P.
***Serwety, kapy** i narzuty*
***Gobeliny,** kretony, plusze,*
mokiety, adamaszki i brokaty najkorzystniej w imponującym wyborze.
w Centrali Dywanów,
KAZIMIERZ KUŻAJ
Poznań, ul. 27 Grudnia 9.
Pw 6 926/7-44.145/151

Panią Anielę Ziołkowską, Poznań, św. Marcin 51/14 zakład fryzjerski, która plotkuje i moją osobą się niedorzecznie interesuje i uwłacza — ostrzegam, jeżeli nie poprzestanie tego — oddam sprawę sądowi.
Józef Majchrzak, fryzjer.
zw 20364

Restauracja „Pod Dzwonem"
ul. 3-go Maja 3.
Polecam **treściwe obiady, specjalność co sobotę schab wieprzowy z kluskami, flaki, nogi wieprzowe,** oraz smaczne inne potrawy.
Z poważaniem
A. Wycisk
zw 20371 **Salka do zebrań wolna.**

DRUKI
wszelkiego rodzaju szybko, gustownie i tanio.
PILNE
już w kilku godzinach
Drukarnia Pospieszna
św. Marcin 77. — Tel. 56-32.
bpw 814

Nadszedł zwiastun jesieni i zimy
KATAR
nw 5265
nosa, krtani i chrypka dlatego poleca się
PINOMETHYL zarejestr. w Minist. Spraw. wewn. p. nr. 1198 i panstw. Urzędzie patent. p. nr. 18236.
PINOMETHYL używa się przy ostrym katarze nosa, krtani i chrypce — usuwa następstwa i jest środkiem dezynfekcyj. **dróg oddechowych.**
Do nabycia we wszystkich aptekach w Polsce i w Gdańsku.
Cena zł 1,75. Cena zł 1,75.

Szanownej Klijenteli, którą miałem to szczęście w zakładzie fryzjerskim **p. Ziołkowskiej św. Marcin 14** obsługiwać — dziękuję za zaufanie podaję, że nadal w tem zakładzie pracować nie będę.
Józef Majchrzak, fryzjer.
zw 20363

Okazyjne kupno!
„REX-SIMPLEX" — Coupe, 13/35 KM., 4 osobowy
„BERGMANN" — Landaulett, 10/30 KM., 6 osobowy
„DE DION BOUTON" — Landaulett, 9/30 KM., 6 osobowy Pw 7230-47,125
„UNIC" — karetka, 10/40 KM., 5 osobowy
w beznagannym stanie, na dogodnych warunkach **na sprzedaż.**
Garaż Międzynarodowy, Br. Dębińska.

Kupię dom
z większem podwórzem, lub z większemi ubikacjami fabrycznemi, w śródmieściu Poznania. Zgłosz. do Kurjera pod **zw 20350**

Przewóz mebli

przeprowadzki i wszelkie inne zwózki uskuteczniam samochodem ciężarowym. Zgłoszenia

ulica Dąbrowskiego 83/85

w podwórzu składnica 10, telefon 74-52

zw 20371

SKŁAD

towarów krótkich, bielizny, trykotaży i artykułów męskich dobrze prosperujący przy ruchliwej ulicy Poznania. 3 okna wystawowe, **korzystnie na sprzedaż.** Gotówki do objęcia około zł 20 000,—. Zgłoszenia do biura ogłoszeń **„PAR"** Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod 47.102 Pw 7202 47.102

Lokal handlowy

w centrum St. Rynku, II piętro, nadający się na hurtownię, **zaraz do wynajęcia.** Zgłoszenia

w składzie skór, ul. Szkolna 13.

zw 20370

NA GWIAZDKĘ

polecamy **wyborowe pierniki** w każdej ilości

Pracownia Cukiernicza

BRUKWICKI i MEISSNER

Wrocławska 9, wejście z ul. Gołębiej zw 77-2

MŁYN

DO PRZEMIAŁU KAMIENIA

(w ruchu) nowoczesny, w bardzo korzystnem położeniu **zaraz do sprzedania.** Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 20 347**

Lokal na hurtownię

przy ulicy Wielkiej

obejmujący parter, obszerne suche piwnice, biura, telefon, światło elektr., odstąpię zaraz lub od 1. 1. 1930 **bez odstępnego.** Zgłoszenia do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 20 366

CHŁODNICE

BŁOTNIKI
TANKI BENZYNOWE
KAROSERJE BLASZANE
WŁASNEGO WYROBU
• POLECA •
ST. GULCZYŃSKI
POZNAŃ
DĄBROWSKIEGO 90 - Tel. 15-32

Brzytwy

w najlep. gat.

Aparaty i ostrza do gol.
Scyzoryki,
Nożyczki wszelk. rodzaju,
Nożyce do drobiu,
Noże i w dełce,
Noże kuchenne,
Nożyki do owocu,
Łyżki i łyżeczki alpak.

poleca bardzo korzystnie w wielkim wyborze

ED. KARGE

Poznań, ulica Nowa 7.
Istnieje lat 50. Tel 50-18.

Pw 7198-47,11

Wydzierżawię

przedsiębiorstwo zbożowe, skład maszyn rolniczych

wraz z czteropiętrowym śpichlerzem, ubikacjami biurowemi w najlepszej okolicy Pomorza w centrum miasta dobrze zaprowadzony, istniejący od 30 lat. Do objęcia potrzeba około 60 000 złotych. Oferty do Kurjera Pozn. pod **zw 20373**

Dziewczyna

uczciwa do wszystkich prac domowych zaraz potrzebna. Grześkowiak, Kochanowskiego 2. zdw 75 350

Konfekcja damska, dla podlotków i dzieci

od najskromniejszej do wykwintnych modeli

w wielkim wyborze po cenach najniższych poleca

F. Lisiecki, Dom Konfekcyjny Sp. Akc.

Poznań, Stary Rynek 98/100.

Pw 7225 47 141

Zarząd Towarzystwa Akcyjnego „PEPEGE"

Polski Przemysł Gumowy, Tow. Akc. w Grudziądzu

zawiadamia akcjonarjuszów, **że dnia 4 grudnia r. b., o godz. 17-ej** odbędzie się **w lokalu firmy w Grudziądzu**

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu, przedłożenie bilansu i rachunków zysków i strat za rok obrachunkowy 1928/29;
2) Zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat za rok 1928/29 oraz podział czystego zysku, jakoteż udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
3) Wybór nowej Rady Nadzorczej;
4) Powzięcie uchwały w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego o zł 5.000 000,— czyli do zł 15.000.000,—, oraz określenie warunków nowej emisji;
5) Wolne wnioski.

Akcje dają prawo uczestniczenia w Walnem Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone Zarządowi w oryginale, wzgl. odnośne kwity depozytowe, lub zastawne Państwowych Instytucyj Kredytowych, lub Instytucyj Kredytowych Prywatnych, działających na mocy zatwierdzonego przez Rząd statutu, przynajmniej na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia.

Pw 7226-47,135

Zarząd.

LUDZIE NAWET NA SŁOŃCU ZNALEŹLI PLAMY

lecz przy garderobie męskiej, zakupionej w naszych magazynach, nie mogą się dopatrzeć skazy, ponieważ materjał i wykonanie jest beznaganne.

Dowodem tego 51.899 kupujących

których zarejestrowały kasy naszych specjalnych magazynów garderoby męskiej od 1-go stycznia 1928 do 31-go października 1929 roku.

Dla naszej sprawności miarodajne są nie gołe słowa, lecz liczne i to bardzo liczne rzesze

ZADOWOLONYCH ODBIORCÓW

Tam, gdzie wielki zbyt, tam też muszą być na pewno niskie ceny

a więc dewizą każdego, dbającego o swój wygląd zewnętrzny a co najważniejsze, o swą kieszeń, wprost do Rychtera po piękne **PALTA,** ciepłe **FUTRA,** praktyczne **KURTKI** do polowania, duże pełnowłosiowe **KOZUCHY** dla szoferów, stangretów i dozorców, **KURTKI** skórzane, **JUPY** i kamizelki futrzane — mundury — liberje.

WYKONANIE na MIARĘ pod egidą czterech pierwszorzędnych krójczych — za dobre wykonanie pełna gwarancja. Wybór w materjałach co do gatunków i deseni przewyższa wszystko, co dotąd było.

EDMUND RYCHTER, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 2

Telefony 26-07, 54-25, 21-71, 54-15

ulica Wrocławska 14 i 15. — Wielki skład ulica Wrocławska 14 — mały skład nr. 15 po schodkach

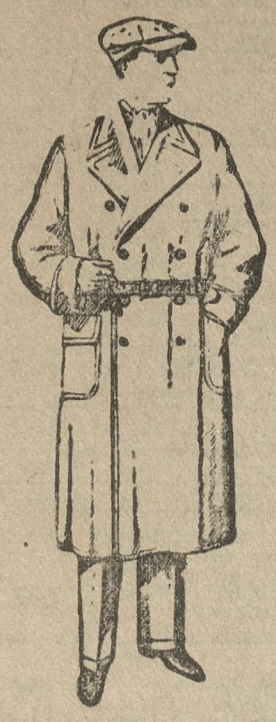

Na sezon JESIENNO-ZIMOWY

są nasze składy fabrycane zaopatrzone w największy wybór ostatnich nowości. — Nasze ceny są najniżej kalkulowane dlatego mamy tysiące odbiorców.

Ulstry najmodniejsze desenie i fasony z paskiem
Seria reklamowa
materiały w kratę zł 38,—
Ia Veloury tylko zł 65,—
Gatunki czysto wełniane
zł 88,— zł 105,— zł 140,—

Palta z aksamitnym kołnierzem surdutowe i gładkie.
Seria reklamowa
Przedn. na watelinie zł 42,—
sur lutowe na watel. zł 53,—
Gatunki wyższe
zł 90,— zł 115,— zł 130,—

Raglany z obojczykami lub bez obojczyków
Ostatni krzyk mody
Seria reklamowa
Najnowsze desenie zł 49,—
Ia Veloury tylko zł 78,—
Gatunki czysto wełniane
zł 98,— zł 138,— zł 165,—

Płaszcze czarne z kołnierzami fokowemi i szalowemi.
Seria reklamowa
Póki zapas starczy zł 68,—
Ia materjał Eskimo cały na watelinie zł 78,—
Gatunki wyższe
zł 95,— zł 115,— zł 140,—

Płaszcze kolorowe z kołnierzem oposowym
Seria reklamowa
Póki zapas starczy zł 87,—
Najmodniejsze materjały Ia cały na watel. zł 105,—
Gatunki czysto wełniane
zł 130,— zł 148,— zł 170,—

Odzież chłopięca i burszowska w olbrzymim wyborze!

Uwaga! W razie przepełnienia w naszym składzie detalicznym na parterze, upraszamy uskutecznić zakupy w naszych oddziałach fabrycznych na I. piętrze (wejście przez bramę).

CENTRALA ODZIEŻY, wł. B-cia Tilgnerowie Poznań ul. Wodna 27

przy Starym Rynku, parter oraz I. piętro

Mech. Fabryka Konfekcji

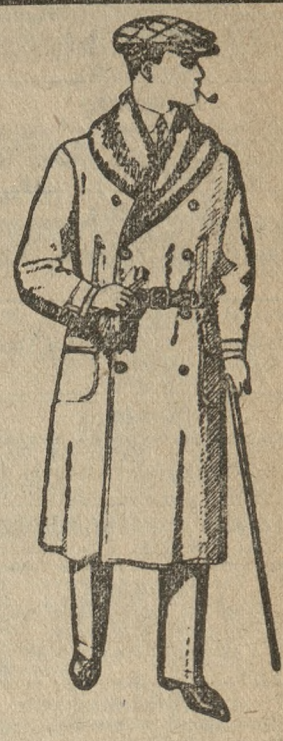

Pw 6[illegible]-3-31/2

10

Z okazji 10 rocznicy przejęcia przedsiębiorstwa z rąk obcych, założonego w 1887 roku, mam zaszczyt złożyć niniejszem serdeczne podziękowanie Szanownej Swej Klienteli za tak łaskawe poparcie mego przedsiębiorstwa.

Z tej okazji poczyniłem bardzo korzystne zakupy **porcelany, serwisów obiadowych, platerów** *i jako akt wdzięczności wobec Swej Klienteli rozpoczynam w dniu 22 listopada r. b.*

JUBILEUSZOWĄ SPRZEDAŻ

na którą uprzejmie zapraszam celem skorzystania z taniej sprzedaży jubileuszowej, która trwać będzie do dnia 10-go grudnia 1929 roku.

Ceny na jubileusz ogólnie zniżyłem.

Z wysokim szacunkiem

Feliks Staszewski

Porcelana, Kryształy, Sztućce

ulica 27 Grudnia 5 POZNAŃ, ulica 27 Grudnia 5.

Pw 7213 47.129

„On jest bardzo wykształcony"!

tak będą o Tobie mówili ludzie, jeśli codziennie choćby przez 1 godzinę będziesz słuchał radjo u siebie w domu!

Radjo-program przynosi codziennie pouczające wykłady, lekcje obcych języków, wiadomości ze świata, śpiew, koncerty.

Napisz zaraz!

Do firmy:

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO TELEFONÓW

Poznań, ul. Jasna nr. 9.

Mógłbym poświęcić ..... zł miesięcznie przez okres 8-ch miesięcy, na kupno i instalację radja. Proszę o korzystną ofertę. — P w 7216-47,122

Nazwisko: ..... Adres: .....

Zawód: .....

Chcesz kupić tanio

przyjdź do nas na przekonanie, u nas kupisz

płaszcze, ubranie i futro

po niebywałych cenach tanio.

Warszawska Konfekcja Męska

Poznań, Wrocławska 13.

Pw 6[illegible]

Sprzedam hipotekę zł 15000

znajdującą się na willi w Poznaniu płatną zł 5000,— do 1. 8. 1930, 5000,— do 1. 8. 1931, 5000,— do 1. 8. 1932 roku. Odsetki po 8 proc. rocznie płatne w półrocznych ratach zdołu. Procent od 15. 7. r. b. Zgłoszenia z podaniem sumy do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20 361

Poszukuje się rutynowanej, starszej

książkowej

Posada do objęcia zaraz. Zgłoszenia wraz z dołączeniem odpisu świadectw uprasza się kierować do **Maj. Gorzyczki,** p. Czempiń. zw 20 334

Pana złodzieja

który dziś rano skradł w Sołaczu z samochodu prywatnego walizkę, proszę o zwrot tylko figury Matki Boskiej w rodzaju kapliczki przydrożnej, gdyż jest dla mnie cenną pamiątką.

ATZA - SEPARATOR, ŚW. MARCIN 41

zw 20 365

Zbożowiec

korespondent polsko-niemiecki, piszący na maszynie, biegły buchalter, **potrzebny zaraz.** Panowie od lat 25—30 stanu wolnego zechcą zwrócić swe oferty wraz odpisami świadectw i podaniem referencyj pod **„Zbożowiec"** do **„IRO", Instytut dla Reklam i Ogłoszeń, Bydgoszcz.** nw 4996

Agronom

posiadający **220 000 tys.** złotych gotówki, z długoletnią praktyką, renomowany rolnik, **poszukuje dzierżawy, kupna lub administracji większych majątków,** gdzieby mógł kapitałem służyć. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 20 360

PRZETARG OFERTOWY

na dostawę odzieży, bielizny itd.

Starosta Krajowy odda na podstawie przetargu ofertowego dostawę **odzieży, barchanu, płótna, drelichu oraz materjału na obrusy, szale, serdaki, płaszcze itd.**

Termin składania ofert upływa dnia 28 listopada 1929 r. o godzinie 12-tej.

Warunki przetargu i dokładne zestawienie potrzebnych przedmiotów otrzymać można w oddziale gospodarczym Starostwa Krajowego, pokój 31 (w godzinach od 13 - 15-tej), gdzie również można obejrzeć próby materjału wzgl. odzieży.

nw 4988

Starosta Krajowy Poznański.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Tchórze żywe
oswojone trzy sztk., sprzeda W. Michalek, Miłosław, Bugaj. Pw 7 218-57,34

Wózek
sportowy z budką, rowerek i samopojazd dziecięcy sprzedam. — Szczepaniak, Klasztorna 2. zdw 75 622

Futro
skunsowe męskie korzystnie na sprzedaż. Sekula, Wielka 23, I. p. zdw 75 631

Karakułowy
płaszcz na większą figurę okazyjnie na sprzedaż Piekary 12, parter, prawo zdw 74 591

Sprzedam
samochodową koncesję. Degórski, św. Marcin 65. zdw 75 171

Meble
we wielkim wyborze za gotówkę i na miesięczne spłaty poleca Stanikowski. Wożna 12 (Butelska). bpp 971

Willę
10 pokojową w śródmieściu z komfortem oraz budynki fabryczne z towarem sprzedam w całości lub oddzielnie z powodu spłaty rodzeństwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 243

Willa
nowoczesna, komfortowa, w powiatowem kulturalnem mieście blisko Poznania wolna zaraz tanio na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 75 155

Dom
w Gnieźnie II. piętro, wysoki i niski parter z 2-morgowym ogrodem korzystnie na sprzedaż. Opitz, Gniezno, Łubieńskiego 4. zdw 75 392

Salon
mahoniowy inkrustowany w stylu Biedermeyer i rozmaite starożytne meble na sprzedaż Skarbowa 4, ptr., lewo. zdw 75 364

Cirka
200 centnarów żytawskiej cebuli sprzedam natychmiast za gotówkę à 12,— zł. przy odbiorze 50 centnarów począwszy à 10 zł. L. Grabarski, Gostyń, tel. 122. nw 4 990

Samochód
okazyjnie Kabryolet 10/30 KM, jak nowy, afrki Peugeot, 4 cylindrowa na 4 osoby doskonale się prezentujący na sprzedaż bardzo korzystnie. Do obejrzenia w garażach firmy Hempowicz Automobile Poznań, Patrona Jackowskiego 49, tel. 6515. bpw 992

Meble
najtaniej poleca firma Kafkus, Wrocławska 19. zdpw 75 289

Koncesję
samochodową stałą ze zegarem sprzedam. Śniadeckich 18, II. p., lewo, od 10—3 po południu. zdw 74 962

Pawilon
Pierwszej Fabryki Lokomotyw w Polsce, Chrzanów, na terenach zachodnich sprzedam. Oferty Kurjer zdw 75 106

Garnitur
koszykowy (Peddig) 10 części używany tanio na sprzedaż. Piątkowski, 27. Grudnia 19, I. zdw 75 006

Lampy
elektryczne duże sprzedam Ogrodowa 11, skład kolonjalny. zdw 75 275

Meble
w wielkim wyborze na dogodne spłaty poleca K. Bakoś, ul. Wielka 12. Odstawiam własnym samochodem. zdw 71 185

Dorożka samochodowa
Landolet 9/28 KM., 6 cylindrowa, dobrze utrzymana z całą koncesją i z wszelkiemi przyborami na sprzedaż bardzo korzystnie. Do obejrzenia w garażach firmy Hempowicz, Automobile, Poznań, Patrona Jackowskiego 49, tel. 6515. bpw 991

Prasa hydrauliczna
system Lauramca 150 atm. pod gwarancją dobrze funkcjonującą, nadająca się do różnych prac sztancowanych, sprzeda okazyjnie tanio firma Hempowicz, Automobile, Fabryka Karoserji, Poznań, Patrona Jackowskiego 49, telefon 6515. bpw 990

Samochód ciężarowy
11/35 KM. jak nowy, pełny, fabrycznej gwarancji nośność 1 300 —1 500 kg., bardzo ekonomiczny w użyciu paliwa, na sprzedaż bardzo korzystnie. Do obejrzenia w garażach firmy Hempowicz, Automobile, Poznań, Patrona Jackowskiego 49, tel. 6515. bpw 988

Lokomobila
stacjonowana system rur wyciągalny, bud. 1906 r., 45/55 KM/PS posiada palenisko na trociny. Motor Deutza - Diesel 12 KM, sprzeda tanio. M. Broński, Poznań, Nowa 6, tel. 3764. bpw 987

Skład kolonjalno-delikatesowy
w centrum z mieszkaniem 3 pokojowem kuchnia. Objęcie 6 000 złotych. Agentura Kurjera, Leszno, Komeniusza 42. nw 4 998

Rzeźnictwo
w Lesznie, zaprowadzone przy bardzo ruchliwej ulicy, z domem, podwórzem, stajnią, warsztaty, spiesznie za 20 000 złotych przy wpłacie 10 000 na sprzedaż. Zgłoszenia Agentura Kurjera Poznańskiego Leszno, Komeniusza 42. nw 4 999

Sprzedam
czarne nowe pianino. Zgłoszenia ul. Ogrodowa 18, III. p., prawo. zdw 75 642

Koniki
na biegunach mocne i ładne do sprzedania. Dolna Wilda 62, parter. zdw 75 623

Kapelusze Krawaty Bieliznę

najkorzystniej w firmie „Elegant". Poznań, Wrocławska 30. zdw 75 398

Kardex
najnowszy system kontokorentu, do sprzedania. M. Stępczak i S-ka, Małe Garabry 9. zdw 75 633

Fortepian
czarny sprzedam, Szyperska 3, I. p., prawo. zdw 75 653

Nieruchomość
z wolnem mieszkaniem i dobrze prosperującą kolonjalką w mieście powiatowem zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Agentura Kurjera Pozn., Wolsztyn. nw 4 992

Szafa dębowa
180 ctm. szeroka prawie nowa, tanio na sprzedaż. Marszałka Focha 25. Ast. zdw 75 656

Płaszcz
suknie, modne, eleganckie, tanie, okazyjnie sprzeda Salon Mód Szulczewska, Raczyńskich nr. 2. zdw 75 666

Singera
maszynę sprzedam. Warsztat, Szamarzewskiego 31. zdw 75 594-5

Samochód
kryty, model 27, w doskonałym stanie, gotowy do jazdy za 2 800 zł. spiesznie sprzedam. Wiadomość telefon 2194. zdw 75 687-8

Gospodarstwo
46 mórg pszennej ziemi, budynki masywne, pod dachówką, z kompletnym żywym, martwym inwentarzem, w bardzo ładnej okolicy, przy niskiej wpłacie z rąk niemieckich spiesznie sprzedam. Stanisław Cyraniak, Poznań, Wrocławska 22, pierwsze piętro. zdw 75 689-90

Płaszcze
i ubrania używane tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer rw 7 775-6

Parcela
budowlana za wpłatą 400 złotych do sprzedania. Białkowski, Wronicka 18. rw 7 771-2

Samochód Ford
karetka r. 27. w dobrym stanie i motor elektr. 240 volt prąd stały tanio sprzedam. Oferty Kurjer sdw 74 889

Futra
męskie, gotowe 150.—, skórki czarne 7.50, bilety 12.—, skunksy 35.—, spody pod futra 45.—, 75.—, 95.— gotowe jupy kożuchowe 45.—, wszelkie modne skórki najtaniej. Dla odbiorców hurtowych specjalne ceny!! Hankiewicz, Magazyn Futer Wielka 9 (wchód Szewska). Pw 7191/92-47.97.98

Koncesję
wyszynkową oddam. zdw 75 442

Wielki gmach czynszowy
Górny Śląsk, Siemianowice, na sprzedaż 20.000 dolarów, dwie trzecie wpłaty. Bliższe szczegóły listownie, znaczek pocztowy załączyć. Zgłoszenia Adam Rosenstock 360 Szczakowa. zdw 74 446

Orzechy
włoskie 24 zł, miód pszczelny, kuracyjny 20 zł, jabłka 12, pięciokilowe wysyłki franko zaliczkę wysyła S. Selzer, Zaleszczyki. zdw 74 450

Rzeźnictwo
z mieszkaniem, warsztat zaped. elektr., nadaje się na inne branże. Adres Kurjer zdw 75 710.

Zabawek
wózeczków, lalek, ubranek, wybór. Światek dziecięcy. Kraszewskiego 11. zdw 75 110

Bronzy — marmury
Aleks. Thomas. Alabastry, kryształy. Przybory artystyczne Pw 6 034-43.7

Płaszczyki
dziecięce podlotkowe i mundurki tanio Hurtownia, Rybaki 10, II. Pw 6 940-44.12

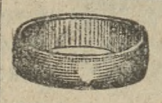

Obrączki
ślubne zegarki najtaniej Matysiak św Marcin 9. bpw 1159

Zegarki
zegary, biżuterje, oraz budziki w wielkim wyborze poleca K. Ostrowski, ul. Wielka 15. bpw 820

Meble
na dogodnych warunkach spłaty, gotówką wysoki rabat, olbrzymi wybór. Marcin Żytkowiak tylko Chwaliszewo 5. bpw 962-3

Tanio
sie ubierzesz, umeblujesz w Domu Komisowym św. Marcin 78a. Pw 6 630-1

Motorowa
kaszarnia i olejarnia z masywnym śpichlerzem, domem mieszkalnym, składem kolonjalnym, w powiatowem mieście zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia agentura Kurjera Poznańskiego, Wolsztyn. nw 4 991

Woźna 12
Najtańsze źródło zakupu książek dla bibljotek i wypożyczalni szkolnych, prywatnych i towarzyskich. „Książka Antykwarjat". zdwp 73 869

Łóżka
dwa orzechowe z materacami à 25 złotych na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 75 708.

Pianino
tanio sprzedam Dolna Wilda 60, skład kolonjalny. zdw 75 723

Sprzedam
skład fryzjerski na prowincji. — Cena 1,500. Oferty Kurjer zdw 75 700

Elektrolux
(odkurzacz) na 220 wolt, kilka razy używany, zupełnie nowy, oraz wiolonczelę, korzystnie sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 684

Okazja!
Para brylantowych kolczyków (butony) 4 karaty 4,000 zł. Śliczny szkic sepja, prawdziwy Orłowski z r. 1797. Zgłoszenia proszę nadesłać pod zdw 75 680

Wydra
oryginalna okazyjnie tanio na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer rw 7 774

Futro
męskie opasy za 600 zł. Wielkie Garbary 8, III., lewo. rw 7 780

Skład skór
w mieście pow. dobrze zaprowadzony z dostawą dla wojska zaraz do objęcia. Dzierżawa z mieszkaniem 120 zł mies., gotówka potrzebna 4—7 tysięcy. Wiadomość Fr. Włodarczak, Śrem (Wielkopolska). zdw 75 712

Sprzedam
skład bławatów i towarów krótkich w Nakle przy Rynku, przy składzie 3 pokojowe mieszkanie za 4 000 zł z towarem. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 713.

Skład
w Grodzisku w rynku, 6 pokoi z towarem lub bez zaraz do nabycia. Zgłoszenia W. Gawęcki, — Grodzisk (Wlkp.) Stary Rynek 27 zdw 75 550

„Hallovox"
to odbiornik idealnie eliminujący stację miejscową, dając przy tem wszystkie stacje europejskie wyraźnie i silnie w głośniku. Dwuletnia pisemna gwarancja. Przekonajcie się. „Elektrovox", Poznań, ul. Półwiejska 30, tel. 58-30 zdw 75 286

Wypożyczalnia samochodów
z mieszkaniem i samochodami — pewny zarobek zaraz do nabycia. Zgłoszenia W. Gawęcki, Grodzisk (Wielkop.) Stary Rynek 27. sdw 75 561

Jadalnię
kompletną, dębową w bardzo dobrym stanie zamienię na ładną bibljotekę i biurko. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 356

Interes zbożowy
pewna egzystencja, śrutownik, elektr. zaped. obszerne ubikacje bez zapasów do przejęcia. Oferty Kurjer zdw 75 508

Przyjechałem
z Niemiec i sprzedam natychmiast w dniu 24. 11. w Murowanej Goślinie dom masywny, w rynku z ogrodem i 2 składy, do wpłaty potrzeba do 20.000 złotych Drugi dom z ogrodem, masywny do wpłaty potrzeba 12.000 złotych Zgłoszenia w Hotelu Żurek o godzinie 13 w Murowanej Goślinie Kietzmann. zdw 75 494

Skład
kapeluszy damskich tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 75 487

Willa
7 pokojowa wolna 10 km od Poznania bardzo dobra komunikacja, sprzedam cena 35.000 zł. — wpłaty 25.000 zł. Oferty Kurjer zdw 75 474

Skrzypce
Jakobusa Steinera rok 1617 i futro 170 razy 130 cm okazyjnie — sprzedam. Ul. Marszałka Focha 171. zdw 75 465

Szafa
składowa na sprzedaż. Plac Wolności 18, w składzie artykułów męskich. zdw 75 464

Błamy
oposy, woloby brzuszki sprzedam detalicznie. Poznań Wierzbięcice 28, Suszczykiewicz. zdw 75 545

Okazja!
Futro damskie sealowe mało noszone sprzedam 350 zł. Wiadomość: telefon 64-43. zdw 75 542

Fortepian
koncertowy Blüthner, śliczny ton sprzedam za 7.500 Hildebrandt, Poznań, ul. Pocztowa 33. zdw 75 535

Klacz
6 letnią z uprzężą, platforme — sprzedam. Wielkie Garbary 51. zdw 75 534

Czarny pudel
syberyjski na sprzedaż (suczka), nagrodzony listem pochwalnym na P. W. K. Krzyżowa 2, II. lewo. zdw 75 565

Szpic
biały roczny 40 zł, maszyna do szycia Singera 60 zł sprzedam. — Adres Kurjer zdw 75 586

Egzystencja
dla marszantki. Skład zaprowadzony w rynku kapeluszy i towarów krótkich zaraz do sprzedania. Potrzeba do przejecia 4—5 tysięcy zł. Adres wskaże Kurjer zdw 75 582

Katarynkę
sprzedam. Mańczak, Park Rozrywkowy, Droga Dembińska. zdw 75 577

Skórę
futrzana na kołnierz, mankiety sprzedam. Kpt. Stachurski, Niegolewskich 14. zdw 75 576

Psa Dogę
okazyjnie sprzedam. Ogrodowczyk, Wielkie Garbary 53. zdw 75 578

Pianino
wysoko wartościowe. Wskaże Kurjer zdw 75 580

Okazja
szory, półszorki robocze tanio na sprzedaż. Grupka, Marcelego Mottego 5. zdw 75 579

Daszek
„Fiat" 501, koło Fiata, karburator i inne części sprzeda. Mylna 10, Garaże. jpw 3 034

Skład
kolonjalny z towarem bez mieszkania na Jeżycach tanio na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 75 590

2 DLA DOMU

Obraz
Augustynowicza do sprzedania. Adres Kurjer zdw 75 495

5 KUPNA

Książki
poszczególne dzieła i całe bibljoteki kupuje po cenach najkorzystniejszych „Książka Antykwarjat". Woźna 12. zdpw 73 871

Motor
benzynowy lub gazowy 1½—4 km. kupię. Augustyn Meller, zegarmistrz, Rogoźno, Wielkopolska. rw 7 778

Kupię
używaną tokarnię i aparat do spawania autogenicznego. St. Krajewicz, Wągrowiec, Gnieźnieńska 43. rw 7 743

Składu
poszukuje w dobrym punkcie Poznania ewentl. z przyległemi większemi ubikacjami. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 505

Poszukuję
składu w śródmieściu na zakład fryzjerski. Oferty Kurjer zdw 75 159

Kupię
mniejszą nieruchomość, grunt budowlany lub skład detaliczny w zamian na fabrykę masowego artykułu w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 75 475

Poszukuję
składu najchętniej od gospodarza Oferty Kurjer zdw 75 483

Skład
papieru kupię zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 472

Kupię
angielkę westfalską z lewym kominem. Oferty Kurjer zdw 75 521

Motocykl
w dobrym stanie kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 540

Żupię
piec kaflowy przenośny. Górna Wilda 117, drogerja. zdw 75 536

Fabrykę
wód mineralnych kupię. Oferty Kurjer zdw 75 584

Fortepian
uszkodzony kupię. Zgłoszenia Kurjer jw 3 037.

Skrzynie
używane w beznagannym stanie kupuje firma Gaede, św. Wojciech 29, tel. 41-27. dw 2 936

Plac
pod budowę willi kupię za gotówkę. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 628

Kupię
szyny waskotorowe każdy profil, podać ceny za kg. franco wagon. M. Broński, Poznań, Nowa 6, tel. 3764. bpw 986

Kupię
używaną karoserję kryta lub nasadzkę do „Chevroletu". Zgłoszenia Agencja, Wronki. nw 4 993

Radjo
trzy do pięć lampowy kupię. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 76 686

6 KAMIENICE

Kupię
w centrum miasta kamienicę w dobrym stanie z wolnem większem mieszkaniem, wpłacę 120 tys. Oferty Kurjer zdw 74 828

Kupię
kamienicę z składem w centrum Poznania, wpłacę 80—100 tysięcy zł. Oferty Kurjer zdw 75 497

2 kamienice
w Grodzisku w rynku za 45 000 zł. wpłaty 20.000 zł zaraz na sprzedaż. W. Gawecki, Grodzisk Stary Rynek 27. zdw 75 549

Kamienicę
komfortową, dzierżawa roczna 28 000, cena 280 000, wpłaty 150 tys. Poważne oferty Kurjer zdw 75 651

7 PIENIĄDZ

Mam
9.000 gotówki proszę o korzystne propozycje lokaty przy współpracy, później więcej. Oferty Kurjer zdw 75 200

Wypożyczę
5.000 dolarów na pierwszą hipotekę bez długu. Zgłoszenia z podaniem procentu do Kurjera Poznańskiego zdw 75 261

Hipotekę
10 000 zł zagwar. kursem dolara po 7 proc. korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 317

Pożyczkę
dolarową 15 procentową na pupilarnie pewną hipotekę kamienicy poszukuję. Oferty Kurjer zdp 74 308

Wspólnika
czynnego kapitałem 20.000 zł poszukuje bardzo intratne przedsiębiorstwo. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 460

Poszukuję
pożyczki 10 tys. złotych na majątek wartości 50 tys. złotych za wysokim procentem. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 502

Poszukuję
pożyczki 50.000 na folwark pierwszej klasy na pierwszą hipotekę 40 hektarowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 477

Kupiec
poszukuję pracy, stawi 3.000 kaucji. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 470

20.000 zł
poszukuje intratne przedsiębiorstwo lub czynnego wspólnika kapitałem. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 461

Mieszkanie
wynajmę 2 i 3 pokojowe w Żabikowie przy dworcu kolejowem Luboń. Wiadomość Borisow, Żabikowo. zdw 75 538

List hipoteczny
kupię za gotówkę. Oferty z podaniem wysokości hipoteki, terminu płatności oraz ceny do Kurjera zdw 75 557

10 000 zł
poszukuję na pierwszą hipotekę nieruchomość, powiat źniński. — Oferty proszę składać do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 567. Pw 6 699-62,788

Mam
lokal śródmieście, — przyjmę wspólnika 8—10 000 zł. założenia Jadłodajni. Oferty Kurjer zdw 75 657

2 — 2 500 zł
na I. hipotekę na gospodarstwo przy Poznaniu poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 726.

25 000
złotych na I. hipotekę nieruchomości w Poznaniu ulokuję. — Oferty Kurjer zdw 75 671

Za
pożyczenie 6—10 tysięcy złotych dam kierownicze stanowisko. — Pensja i procenty. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 697

Wspólnika
cichego lub czynnego 10—15 000 poszukuje przedsiębiortswo metalowe bez konkurencji. Oferty Kurjer zdw 75 695

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
4 pokojowe w centrum Poznania, wprost od gospodarza za 3 letnim czynszem zgóry zaraz do wynajęcia. Agenci wykluczeni. Adres wskaże „Par". Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 7 169-57.32

Starszemu
państwu bez drobnych dzieci wydzierżawię ładne mieszkanie w Dębcu, czynsz 180 zł miesięcznie Adres wskaże Kurjer zdw 75 517

Małżeństwu
oddam pokój za pożyczkę 2—3.000 Oferty Kurjer zdw 75 539

Mieszkanie
2 pokojowe, kuchnia za dzierżawę Rynek Jeżycki, 2 pokojowe kuchnia Wilda meblami wskaże — Świercz, Żupańskiego 18. zdw 75 444

Mieszkanie
1, 2, 3, 4, 5, 7 pokojowe za dzierżawą również meblami poleca Poznańska Informacja, Fredry 1, II. zdw 75 703

Mieszkanie
pokój kuchnia, 1000, zaraz wolne. Poznańska Informacja, Fredry 1, II. zdw 75 704

Mieszkanie
dwupokojowe, 1 400, dwuletni czynsz odda „Warta" Seweryna Mielżyńskiego 28. zdw 75 727

Pokój
parterowy na warsztat lub składnicę odda gospodarz. Oferty Kurjer zdw 75 718.

2
pokoje kuchnia 2 200, policzona dzierżawa, objęcie zaraz. „Centrum", Żydowska 5. rw 7 781

9 SZUKA MIESZK.

4 pokojowe
mieszkanie dla mej matki, wdowy możliwie w górnem śródmieściu, nie wyżej pierwszego piętra w nowoczesnym domu, elektryczność, balkon, możliwie słoneczny poszukuję zaraz. Pertraktacje wprost z właścicielem (bez mebli) cena obojętna. Zgłoszenia niezwłocznie Kurjer zdw 75 411

Szukam
3 pokojowego mieszkania w Poznaniu lub Gnieźnie, płacę roczna dzierżawę zgóry. Szymańska, Zaniemyśl, probostwo. dw 2 932

Młode małżeństwo
poszukuje w Poznaniu 4 pokojowego mieszkania z wygodami wprost od gospodarza. Czynsz za rok zgóry ewentl. za dwa lata. Oferty z podaniem warunków Kurjer zdw 75 599

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
5 pokojowe mieszkanie z komfortem na 3 pokojowe nie wyżej 1 lub 2 ptr. Oferty Kurjer zdw 75 473

11 POKOJE UMEBL.

Miesięczne
pokoje wynajmuje hotel Francuski. zdw 73 776

Pokój
dla dwóch do trzech panienek z pościelą do wynajęcia. Br. Majchrzak, Staszica 24, w podwórzu zdw 75 450

Pokój
dobrze umeblowany w willi, I. piętro, wynajmę solidnemu panu Konopnickiej 22. zdw 75 509

Pokój
niekrępujący wynajmę 1 grudnia Skarbowa 4, III lewo. zdw 75 490

Pokój
umeblowany. Małeckiego 12, II., lewo. zdw 75 488

Pokój
umeblowany z elektr. oświetleniem, centralnem ogrzewaniem, całodziennem utrzymaniem dla osoby z inteligencji do wynajęcia. Wały Wazów 24. zdw 75 484

2 panów
na pokój od 1. 12. Górna Wilda 100, II. lewo. zdw 75 479

Wynajmę
pokój dwom panienkom z utrzymaniem lub bez, elektryczność, łazienka, telefon, konwersacja francuska. Domańska, Siemiradzkiego 2, III. zdw 75 471

Pokój
dla 1—2 osób inteligentnych, solidnych. Poplińskich 11, I. prawo zdw 75 530

Pokój
inteligentnemu panu wynajmę, światło elektr., wejście z klatki schodowej. Górna Wilda 42, II., prawo. zdw 75 520

Pokój
frontowy umeblowany wynajmę panu. Czajcza 2, II. prawo, przy Rynku Wildeckim. zdw 75 516

Pokój
1. 12. dwom panom. 27 Grudnia 4, I. ptr., podwórze zdw 75 513

Pokój
frontowy wynajmę panu. Lepczyński, Wielka 16. zdw 75 511

Pokój
dobrze umeblowany do wynajęcia solidnemu panu z własną pościelą. Piotra Wawrzyniaka 5, III. ptr., lewo. zdw 75 525

Matejki 59
I. piętro, prawo, pokój umeblowany. zdw 75 553

Tylko dla lepszego małżeństwa pokój
duży, frontowy światło elektryczne, używaniem kuchni od 1. 12. Oglądać od 3—8 po południu — Markiewiczowa, Matejki 4, II. zdw 75 548

Pokoik
spokojnej osobie wynajmę. Borowczyk, Marszałka Focha 72, podwórze, II. ptr. zdw 75 546

Pokój
dobrze umeblowany, telefonem, lepszemu panu wynajmę. Słowackiego 27, III. prawo. zdw 75 543

Pokój
kuchnie wynajmę. Adres wskaże Wilczyński, Ławica, restauracja Dworcowa. zdw 75 541

Pokój
ogrzewany, elektryczność, łazienka. Śniadeckich 28, parter, prawo zdw 75 562

Wynajmę
pokój, Działyńskich 8, III., lewo. zdw 75 559

Umeblowany
frontowy pokój solidnemu, spokojnemu panu wynajmę od 1. 12. Karnowska, Gąsiorowskich 12. zdw 75 558

Mały
pokój do wynajęcia. Czesława 17, III., lewo, Horn. zdw 75 583

Pokój
wynajmę dwom inteligentnym panom. Matejki 41, wejście od kościoła, drugi dom, I. piętro, lewo. zdw 75 575

Pokoje
duży eleg. i wspólny tanio wynajmę. Gwarna 8, III., prawo. zdw 75 573

Pokój
małżeństwu. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 75 574

Ogrodowa 11
2 pokoje duże umeblowane razem lub oddzielnie wynajmę. (Pościel pożądana). III. p., prawo. zdw 75 572

Niekrepujący
zaraz lub 1. 12. obiady, śniadania, elektryczność. Kręta 6, III., prawo. zdw 75 613

Pokój
dwuosobowy bez pościeli do wynajęcia. Mostowa 34, IV. piętro, prawo. zdw 75 730

Pokój
elegancko umeblowany 1—2 osobom wynajmę. Kantaka 5, I., lewo, front. zdw 75 707

Solidnemu
studentowi oddam ciepły pokoik z utrzymaniem. Niedźwiedzińska, Pocztowa 26, III. p. zdw 75 720

Pokój
dla 2 panów. Stary Rynek 45, II. zdw 75 722

Poszukuję
inteligentnej panienki na wspólny pokój 1. 12. Św. Wojciech 22/24, II., front, Szymański. rw 7 769

Prawnik
poszukuje pokoju niekrepującego w okolicy Jeżyc za 50 zł. Oferty Kurjer jw 3 033.

Elegancki
pokój dwom osobom wynajmę. Plac Sapieżyński 5, III., prawo. zdw 75 593

Pokój
umeblowany Jeżycka 46, II., prawo. zdw 75 591

Pokój
umeblowany zaraz lub 1 wynajmę Gwarna 17, III., prawo. zdw 75 617

Gabinet
i sypialnia elegancko umeblowane i czyste. Różana 4a, II., lewo. zdw 75 605

Pokój
umeblowany utrzymaniem od 1. 12. wynajmę. Mickiewicza 15, parter, lewo. zdw 75 601

Dobrze
umeblowany pokój wynajmę. — Kwiatowa 5, III., lewo. zdw 75 677

Pokój
frontowy ładnie umeblowany dla inteligentnej osoby do wynajęcia. Cena 60 zł. Gruwaldzka 13, III. ptr., prawo. zdw 75 705

Pana
wspólny pokój. Piekary 6, III., lewo. zdw 75 600

Pokój
frontowy dla 1 lub 2 panów wynajmę. Spokojna 21 wysoki parter, prawo. zdw 75 596

Sołacz
pokój wolny Mazowiecka 5. zdw 75 598

Małżeństwu
wskaże pokój używaniem kuchni 60 z otych. „Fragut" Ratajczaka 15 Pasaż. I. wchód. parter. zdw 75 618

Pokój
lepszy dla inteligentnego pana wynajmę. Rutkowski. św. Czesława 8. ptr zdw 75 626

„Informator" poleca pokoje umeblowane
dla panów, pań. małżeństw. Ratajczaka 15. zdw 75 640

Pokój
3 panom (paniom) wynajmę. — Wierzbięcice 39a, parter. prawo. zdw 75 639

Pokój
utrzymanie inteligentnej panience. Pocztowa 28. IV. ptr. zdw 75 643

Pokój
komfortowy, telefon. solidnemu panu wynajmę, można z utrzymaniem. Ratajczaka 29. III. p., prawo. zdw 75 646

Pokój
słoneczny. frontowy. balkonowy, 1—2 panom do wynajęcia. osobne wejście. Pamiątkowa 6. III. wprost. zdw 75 644

Podgórna
2a. III prawo. pokój utrzymaniem. zdw 75 733

Pokój
intel. panu elektr.. łazienka — Wierzbięcice 17, III., lewo, front. zdw 75 658

Niekrępujący
pokój umeblowany z elektrycznem oświetleniem na 2 osoby zaraz do wynajęcia. Grunwaldzka nr. 5. I., prawo. zdw 75 655

Pana
na wspólny pokój Grobla 27, II. zdw 75 661

Pokój
umeblowany inteli. bezdzietnemu małżeństwu wynajmę. — Przemysłowa 41, w podwórzu, I. wchód. parter. zdw 75 664

Czysty
pokój na Łazarzu dla 2 osób. — Elektryczność od 1. 12. do wynajęcia. Graniczna 12, Baczyńska. zdw 75 663

Pokój
frontowy od 1. 12. wynajmę. — Wierzbięcice 24 a, III., prawo. zdw 75 675

Wspólny
pokój dla pani z własną pościela Wielkie Garbary 50, front, III., prawo. zdw 75 669

Pokój
dla dwóch do wynajęcia. Piotra Wawrzyniaka 31. II. piętro, lewo, dom ogrodowy. zdw 75 685

12 SZUKA POKOJU

Dwie
panie poszukują skromnego pokoju śródmieściu od 1 12. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 500

Ubikacje
przemysłowe nadające sie na każdą branże w osobnym domu masywnym pod żel tragarzami i żel. słupami i to parter ca 50 m kw i piętro ca 50 m kw razem ca 100 m kw zaraz do wydzierżawienia Zgłoszenia Ignacy Liczbiński. ul. Kanałowa 17. skład żelaza. zdw 75 486

Poszukuję
pokoju z utrzymaniem. Zgłoszenia z podaniem warunków. Oferty Kurjer zdw 75 481

Skromnego
spokojnego pokoiku poszukuje urzędnik od 1. 12. do 20 min od Starego Rynku Oferty Kurjer zdw 75 552

Taniego
pokoiku poszukuje pan. pościel własna. Warunki Kurjer zdw 75 563

Panienka
poszukuje pokoju umeblowanego pościel własna Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera zdw 75 556

Niekrępujący
pokój z wejściem z klatki schodowej dla pana potrzebny od 1. 12. 29. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 311

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje pokoju zaraz lub 1. 12. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 614

Urzędniczka
poszukuje pokoju z osobnem wejściem. centrum lub pobliżu zaraz. Oferty cena Kurjer zdw 75 604

Poszukuję
pokoju niekrępującego. dzielnica obojetna. Oferty Kurjer zdw 75 630

Pokoju
umeblowanego. niekrępującego poszukuje zaraz. Elektryczność. opał. pościel. Podać cenę zdw 75 725

Małżeństwo
poszukuje próżnego pokoju 1. 12. płaci 40 do 60 miesięcznie. Oferty Kurjer rw 7 770.

13 LOKALE

Ubikacja
nadająca się na warsztat do wynajęcia zaraz. Kaczmarek. Poznań Knapowskiego 26 zdw 75 356

W centrum
miasta jest mała ubikacja. nadająca się na magazyn zaraz do wynajęcia. Pośrednicy wykluczeni. Łaskawe oferty dw 2918 do eksp. Kurjera Poznańskiego.

Interes
bardzo rentowny. skład frontowy duże okno wystawowe centrum miasta oddam. powód wyjazd Do objęcia potrzeba 20 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 462

Gościniec
z pełnym koncesem. salka do zabaw. 6 pokoi. skład kolonjalny. 22 morgi roli. z martwym i żywym inwentarzem od zaraz do wydzierżawienia. do objęcia potrzeba 5 500 zł. Zgłoszenia do Kurjera zdw 75 641

Poszukuję
dzierżawy młyna wodnego motorowego około 200 ctn przemiału w dobrej okolicy Zgłoszenia z podaniem warunków Kurjer Poznańsk. zdw 75 219

Wydzierżawię
skład rzeźnicki. tow kolonjalnych i restaurację mieszkaniem 2 pokojowem kuchnią w dużej wsi. do objęcia 15 tys. złotych. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 504

1f OSOBISTE

Za
wszelkie długi mej żony Wandy z domu Brodnickiej nie odpowiadam. Antoni Stypiński. Dąbrowskiego 64. zdw 73 909

Ostrzeżenie!
Zaginął weksel nr. 7 186 na sumę 800.— zł. płatny 2. I. 1930. akceptant Franciszek Ogórkiewicz. Gacz p Łopienno. na zlecenie Ignacego Niwczyka. Mieczewo żyrowany przez firmę K. Bakoś Poznań. wobec czego ostrzegam przed nabyciem. gdyż został prawdopodobnie skradziony Marjan Witkowski. Swarzędz. Nowy Świat 8a. nw 4 995

Kinoteatry — Magistraty!

posługują się biletami naszego wyrobu

Olbrzymie ilości

produkujemy codziennie dla całej Polski na specjalnych maszynach rotacyjnych

Spółka Akcyjna Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70.

510301 III. Parter	Kino „ODRODZENIE" ul. Miedza nr. 2 — 510301 III. PARTER — Bilet należy zachować dla kontroli — Drukarnia Polska S.A. Poznań.	Kontrola 510301 III. Parter
510302 III. Parter	Kino „ODRODZENIE" ul. Miedza nr. 2 — 510302 III. PARTER — Bilet należy zachować dla kontroli — Drukarnia Polska S.A. Poznań.	Kontrola 510302 III. Parter
510303 III. Parter	Kino „ODRODZENIE" ul. Miedza nr. 2 — 510303 III. PARTER — Bilet należy zachować dla kontroli — Drukarnia Polska S.A. Poznań.	Kontrola 510303 III. Parter
510304 III. Parter	Kino „ODRODZENIE" ul. Miedza nr. 2 — 510304 III. PARTER — Bilet należy zachować dla kontroli — Drukarnia Polska S.A. Poznań.	Kontrola 510304 III. Parter
510305 III. Parter	Kino „ODRODZENIE" ul. Miedza nr. 2 — 510305 III. PARTER — Bilet należy zachować dla kontroli — Drukarnia Polska S. A. Poznań.	Kontrola 510305 III. Parter

Pokój
z kompletnem urządzeniem z telefonem oddam dobrze zaprowadzonemu przedsiębiorstwu na biuro w śródmieście. Oferty Kurjer zdw 75 668

Dwa
pokoje na biuro lub cichy przemysł centrum. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 059

Składnice
lub warsztat suter.. Staszica 26. wynajmie Hotel Francuski. zdw 74 986

14 DZIERŻAWY

Składu
odpowiedniego na drogerję poszukuję. Zgłoszenia do Kurjera zdw 75 424

Potrzebna
piwnica na składnicę. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 513

Garaże
bardzo obszerne korzystnie, położone. nowocześnie urządzone. po cenie przystępnej do wynajęcia. Hempowicz. Automobile. Poznań. Patrona Jackowskiego 49. telefon 6515. bpw 989

Skład
z mieszkaniem natychmiast wydzierżawię w powiatowem mieście nadający sie na rzeźnictwo lub jakikolwiek interes na dogodnych warunkach. Zgłoszenia Oborniki, Obrzycko 10 — Słupski. zdw 75 165/6

Magazyn zbożowy
zaprowadzony od lat kilku w wielkiej wsi. korzystnie do wydzierżawienia zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 74 628

Poszukuję
ubikacji na warsztat mechaniczny. z przyległem mieszkaniem w mieście. względnie kuźni z narzędziami lub bez na dużej wsi. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 75 721

15 UZDROWISKA

Pensjonatów
możliwie z całkowitem umeblowaniem na 35—50 osób w miejscowościach letniskowych i uzdrowiskowych na miesiące letnie w celu wydzierżawienia na rok lub dłużej poszukuje Stowarzyszenie Urzędników Państwowych. Warszawa. Chmielna 17. m. 8. zdw 74 479

Ostrzegam
wszystkich zainteresowanych — przed oddzierżawieniem od Spółdzielni Piekarskiej lokali mieszczących się przy Alejach Marcinkowskiego 17 a. gdyż ja tych lokali osobom trzecim w ten sposób nie oddam. Koralska. zdw 75 564

21 ZGUBY

Zgubioną
książeczkę wojskową. wykaz osobisty i inne papiery na nazwisko Iwiński Stefan Poznań - Wschodni. ul. Wiejska 9. unieważniam. zdw 75 701-2

Książeczkę
wojskową na nazwisko Jan Konewka, ur. 1907, wystawioną przez P. K U. Kościan-powiat. unieważniam. zdw 75 566

Zgubiono
dnia 20. bm. na Jeżycach portfel z pieniędzmi. dokumentami. książeczką wojskową. dyplom szoferski. książka samochodowa nr. P. Z. 43 082 na nazwisko Feliks Kozica. ul. Stroma 26. I. ptr. pr. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot dokumentów pod wyżej podany adres. zdw 75 627

Zaginęła
suka foxterrierka w dniu 20 bm. Prosze łaskawego znalazcę zgłosić sie za wynagrodzeniem do kapitana Wróbla. Koszary 14 pułku artylerji. zdw 75 482

Foksterjerka
zabłąkana odebrać można za okazaniem legitymacji od 2—3 Sew. Mielżyńskiego 23. dom ogrodowy II. zdw 75 501

22 ROZMAITE

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych Jankowska Stary Rynek 48 II bpw 948

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tanio firma F Tarkowska. plac Wolności 11 (pod filarami) Pw 4 941

Kto
wypożyczy fortepian poza dom. Gwarancja zapewniona Oferty do Kurjera zdw 75 229 lub telefon nr. 68 45

Samochód
6 osobowy kryty na tury wypożyczam. Telefon 76-65. zdw 75 279

Rabat
udzielam na zakupy gwiazdkowe uskutecznione jeszcze w listopadzie. Gramofony i płyty St Jarosz. ul 27 Grudnia 3 zdw 75 412

Abażury
firany. kapy na łóżka i różne poduszki wykonuje predko i tanio Sikorska Mostowa 14a front. IV piętro. zdw 75 252

Piękny
podarek gwiazdkowy Ostatnia nowość! Fotografja w lusterku za nadesłaniem fotografji i dwóch złotych wykonuje pierwszorzędnie Wytwórnia Zdobnicza. Poznań Kramarska 5. P. K. O. 211 105 bpw 984

Obiady
wyborowe 1 i 2 daniowe mięsne oraz kolacje wydaje Jadłodajnia. Konopnickiej 8 zdw 70 618

Parowa Pralnia Bielizny „Polonia"
ul. Grunwaldzka 18 telefon 79-56 Wykonania pierwszorzędne ceny konkurencyjne. dostawa punktualnie w dom również odbiór na telefoniczne zawezwanie. zdw 72 987

Wypożyczalnia
książek. Największa w Poznaniu. 2 zł miesięcznie. Woźna 12 zdwp 73 870

„Nowości" w Salonie Kosmetycznym „Halina"
Siemiradzkiego 11. tel 72 78 — Odtłuszczanie neofiną prasowanie japońskie wszelkie najnowsze zabiegi elektryczne i światłoleczn.cze. Usuwanie wszystkich wad cery Praktyczne demonstracje dykretnego upiekszania Wszelkie porady fachowe udziela wytrawna dyplomowana specjalistka Własne laboratorjum. zdw 74 895

Polecam
się jako krawcowa na suknie i płaszcze po najniższych cenach. W Zielińska Staszica 24 zdw 75 451

W 24 godziny
po ukazaniu sie nowości beletrystycznej można ją pożyczyć w Wypożyczalni Książek J Dippel. Plac Wolności 11. naprzeciw Policji. nw 4972

Obiady
od 2—4. Kuchnia Kresowa. Aleje Marcinkowskiego 22. I. zdw 75 729

Kurs
ondulacji. manicure udzielam. Oferty Kurjer zdw 75 717.

Fotografa
który robił zdjecie Zjazdu Literatów w Auli. czerwiec. prosze adres. Koreywo. Słowackiego 35. zdw 75 706

Zdrowy
silny 7 miesięczny chłopczyk do oddania na wasne tylko w dobre rece. Oferty Kurjer zdw 75 592

Reparacje
biżuterji i zegarków wykonuję szybko i tanio. W. Kruk. jubiler. Poznań, ul. 27. Grudnia 6. Kw 1 189

Darmo udziela porad prawnych
biuro procesowe Poznań. Podgórna 7. oraz załatwia wszelkie sprawy sądowe, majątkow.., podatkowe. skargi i t. p. zdw 75 619-20

Słowa
wypowiedziane przez moją niepełnoletnią siostrę dnia 7 listopada rb. pod adresem urzędniczek centrali telefonicznej Inowrocław. jako nieodpowiednie. na jej prośbę cofam i za wyrządzoną w ten sposób zniewagę najuprzejmiej przepraszam. I. Sobczak. zdw 75 731

Podnoszenie
oczek w jedwabnych pończoszkach. Skarbowa 8, I., prawo. Szafrańska zdw 75 659

Witold Leworski Wrocławska 36
najtaniej obrazy i oprawa obrazów. Pw 6 037/8-43.121/2

Prasowaczka
poszukuje pracy Nowakowska 27 Grudnia 15 III podwórze lewo zdw 75 518

Obiady
prywatne. smaczne. pożywne. wydaje kresowianka. Jeszcze kilka osób z inteligencji może się zgłosić. Kantaka 8-9. w bramie na prawo. III. p. zdw 75 581

23 OŻENKI

Panna
lat 35. z gospodarstwa. posiadająca 4 000 zł i wyprawe szuka panów (także wdowców) w celu matrymonjalnym Oferty Kurjer zdw 75 491

Blondyn
lat 29. przystojny posiadający kilka tysięcy kierownik mleczarni poszukuje znajomości pań w celu matrymonjalnym. do lat 27 majątek 10—12 000 pożądany dla wspólnego dobra Oferty Kurjer zdw 75 527

Poznam
kobietę inteligentna złudzona życiem i losem niezależną. Cel matrymonjalny Zgłoszenia przyjmuje „Boisar". Katowice. Mickiewicza 34. pod „Inteligentny". nw 4 987

24 NAUKA

Vala Jennings
przyjmie kilka inteligentnych panienek do akademickiego kompletu tańców Lekcje prywatne o każdej porze Ratajczaka 29 III. lewo. Pw 6 924 45.75

Pedagogiczna szkoła tańców
Baletmistrza Ignacego Szczurka wyucza pod gwarancją każdego najnowszą uproszczoną metodą. przyjmuje dzieci na plastykę. asystenci rutynowani tancerze Szczurkówna Jan Szczurek. Karabasz. Plac Wolności 14 a III. ptr.. 4—9 zdw 74 858

Włoskiego
francuskiego udzielam praktycznie 2—2.50 Strzelecka 31 podwórze. wprost II ptr.. prawo. zdw 74 857

Lekcyj
niemieckiego (konwersacja) pragnę brać od inteligentnego berlińczyka. berlinianki. Oferty z podaniem warunków pod zdw 75 583

Student
udzieli korepetycyj za pokój. — Oferty Kurjer zdw 75 728.

25 MUZYKA

Kursy
gry na fortepianie tylko dla starszych metodą bardzo szybką. Pięć sztuczek salonowych lub kolendy w trzech godzinach pod gwarancją. Kurs 25.— zł. Guziński. Dyrektor Muzyki. Aleje Marcinkowskiego 28. bpw 977

Muzykę
wszelką dostarczam. Guziński. Dyrektor Muzyki. Aleje Marcinkowskiego 28. telefon 39-27. — Duet. trio lub kwartet salonowo-dancingowy lub kino zaraz wolny. bpw 976

Duet
damski lub meski dobrze zgrany potrzebny od 1 12 29 Zgłoszenia Grand Café. Jarocin zdw 75 492

Trio
lub kwartetu poszukuje Kawiarnia. Rawicz. Rynek 8. Oferty z całkowitem utrzymaniem bez mieszkania. nw 4 997

Pianista
potrzebny od 1. 12. Kino „Colosseum". zdw 75 692

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Zbożowiec
Pomorzanin lat 25 zdolny organizator. ze znajomością branży artykułów budowlanych na kierowniczem stanowisku zmieni posadę z dniem 1 stycznia 1930 r. Pierwszorzędne referencje. na życzenie kilka tysięcy złotych gwarancji. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 811

Przyjmę posadę
inkasenta. woźnego biurowego lub t. p.. znam dobrze książkowość amerykańska. mogę złożyć kaucji 2 000 3 000 zł. władam językiem polskim. niemieckim. Spieszne zgłoszenia z podaniem czynności oraz pensji upraszam przesyłać do Kurjera zdw 74 070

Palacz
kilkuletnia praktyka. doświadczony obeznany w różnych systemach kotła centralnego ogrzewania poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 74 992.

Osoba
z dobrej rodziny. dobrze wychowana. poszukuje posady do prac domowych z gotowaniem. samodzielna w lepszych i mach przebywała pracowita, wzorowo czysta nawskroś uczciwa. polecenia lepszy dom od 1. Oferty Kurjer zdw 75 615

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posługi do południa lub po południu zaraz względnie od 1 12. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego jw 3 038.

Kasjerka książkowa
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 568

Ekspedjent dekorator
malarz. z branży artykułów męskich poszukuje posady od 1-go stycznia. Oferty Kurjer zdw 75 587

Biuralistka
obeznana z wszelkiemi pracami biurowemi, biegła w rachunkach, piśmie polskim i niemieckim, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 569

Propagandzistka
wymowna poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 75 570.

Wojażer rutynowany!!
dobrze zaprowadzony w Rzeczypospolitej Polskiej, na maszyny rzeźniczo - masarskie, urządzenia składu, warsztatu, ostatniej hygjeny, jak również na flaki krajowe, zagraniczne i t. d. przyjmie posadę w firmie hurtowej poznańskiej. Oferty upraszam Kurjer zdw 74 980

Emerytowany
inspektor celny, lat 46, zdrowy, energiczny, dobry administrator, posiadający referencje poszukuje posady magazyniera, kontrolera, nadzorcy osobistego sekretarza lub jakiegokolwiek zajęcia. Zgłoszenia do Kurjera pod dw 2769a

Panienka
młodsza poszukuje posady jako ekspedjentka. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 681

Panienka
inteligentna z dobrą prezentacją z dobrej rodziny, poszukuje posady kasjerki do kina lub składu. Na żądanie kaucja. Zgłoszenia do Kurjera pod dw 2 923

Ekspedjentka
zaufana poszukuje posady w składzie rzeźnickim. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 612

Majster
ceglarski z długoletnią praktyką, obeznany z wyrobem cegły, dreny, pustaków i dachówek, z pierścieniowemi piecami i maszynami także prowadzenie książkowości, poszukuje posady od 1 stycznia lub później. Oferty Kurjer zdw 75 616

Praczka
dobra tania, szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 621

Wdowa
poszukuje posady do samotnego pana lub małżeństwa. A. Fellenberg u p. Cieślik, Małe Garbary 7a. zdw 75 624

Kierownik młyna
z długoletnią praktyką z dobremi świadectwami, z 3 miesięcznym kursem książkowości, poszukuje posady kierownika lub nadmłynarza. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 75 635

Służąca
lat 21, przystojna i uczciwa poszukuje posady do wszystkiego z dobrem gotowaniem u 2 lub 3 osób zaraz lub od 1. 12. 29. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 388

Inwalida
liczący 22 lata, zawodu pomocnik młynarski, który przez nieszczęśliwy wypadek utracił prawą rękę, szuka posady jako woźny, inkasent lub tp. Łaskawe zgłoszenia Bernard Leśnik, Wilkowo Polskie p. Śmigiel. zdw 75 385

Szofer
kawaler z praktyką, z dobremi polecającemi świadectwami, — trzeźwy sumienny, 1000 złotych gwarancji szuka od 1. 12. 1929 stałej posady. Miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer zdw 75 390

Duet lub trio
zgrane poszukuje posady w kinie lub lokalu dancingowym. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 75 050

Dziewczyna
wiejska poszukuje posady od 1. 12. z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 75 637

Młodsza
sawijaczka do cukierków, poszukuje zajęcia. Oferty Kurjer zdw 75 638

Posługaczka
młoda, uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 647.

Krawcowa
przyjmie posadę do krawca lub szwalni. Oferty Kurjer zdw 75 652

Szofer
trzeźwy, dobremi świadectwami, poszukuje odpowiedniej posady na prowincji, ewentualnie stawi kaucję. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 648

Młoda
inteligentna panna obezn. z szyciem o milym charakterze, łagodnego usposobienia, lubiąca dzieci, poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia do Kurjera zdw 75 716

Bona
z egzaminem freblowskim, sześć lat praktyki, znająca doskonale swój zawód, szycie, robótki, kochająca dzieci, szuka posady, w lepszym domu na wsi zaraz lub później. Łaskawe oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 75 732

Panna służąca
z dobremi świadectwami i szyciem poszukuje odpowiedniej posady od 1. 1. 1930; najchętniej do państwa, którzy wiele podróżują. Zgłoszenia pod dw 2925 do Kurjera.

Młodszy
kupiec przyjmie posadę jako ekspedjent lub podróżujący. Oferty Kurjer Poznański nw 5 477

Biuralistka
(młodsza) znająca książkowość, pisanie maszyną, poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia L. Antkowiak, Buk, Pniewska 25. zdw 75 443

Młodsza
książkowa, kasjerka z praktyką 2½ letnią, będąc w przykrym położeniu poszukuje jakiejkolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 867

Uczciwy
woźnica poszukuje posady. Adres wskaże Kurjer zdw 75 230'31

Ekspedjentka-magazynierka
z branży obuwia, z kilkoletnią praktyką, poszukuje posady zaraz ewentl. jako kasjerka z kaucją. Oferty Kurjer zdw 75 247

Szwajcar
dojarz samotny szuka posady samodzielnej zaraz. Oferty Kurjer zdw 75 507

Praczka
poszukuje prania Oferty Kurjer zdw 75 506

Młynarz
mistrz samodzielny, z znajomością księgowości, spraw handlowych, poszukuje stałej pracy ewentl. za poręczeniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 503

Ekspedjentka
siła pierwszorzędna młoda, sumienna, poważne referencje — przyjmie od 1 12 posadę w cukierni — piekarni Oferty Kurjer zdw 75 498

Posługaczka
z gotowaniem na pół dnia poszukuje posady w centrum. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 510

Poszukuję
posady jako asystentka do pomocy lekarza Oferty Kurjer zdw 75 537

28 WOLNE MIEJSCA

Służąca
młodsza do wszystkiego bez spania potrzebna św. Jerzego 5. parter. prawo. zdw 75 255

Inteligentna
panienka do ekspedycji i lekkich prac biurowych potrzebna zaraz Pelczyński. 27 Grudnia 1. zdw 75 466

Agenci
losowi zgłoście się po dodatkowy artykuł pokrewniony. Stały dochód wysoka prowizja Śniadeckich 30. II., 4—7. Kw 1 166

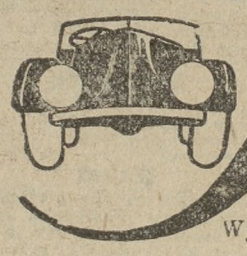

Samochód

Zagadnienia nowoczesnej komunikacji
Technika — Praktyka — Kronika
Wydawnictwo: Drukarnia Polska S. A w Poznaniu, św. Marcin 70
Nr. 8 — 1929 — Egzemplarz tylko 30 groszy — 16 stron

Straszna katastrofa samochodowa pod Grudziądzem

ilustracja

Uczeń drogerzysta
w 3 roku praktyki poszukuje posady od 1. 12. na prowincji. — Kurjer zdw 75 667

Ekspedjentka
z dłuższą praktyką przyjmie posadę w składzie kolonjalnym. Miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer zdw 75 654

Młodszy
biegły ekspedjent z branży bławatów konfekcji damskiej i męskiej z dobremi świadectwami, zaraz poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 75 676

Sierota
poszukuje całodziennej posługi. Oferty Kurjer zdw 75 674

Poszukuję
prania. Kurjer zdw 75 698

Maszynista palacz
który sam wykonuje reparacje poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 709

Przyjmę
przedstawicielstwo poważniejszej fabryki lub innego przedsiębiorstwa, posiadam zabezpieczenie, mam własne ubikacje handlowe. Oferty Kurjer Poznański zdwp 75 719

Panienka
poszukuje posady od 1. 12 lub 1. 1. 30 do dzieci, może i na prowincję. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 699

Fotografistka retuszerka
wykwalifikowana przyjmie posadę. Oferty Kurjer zdw 75 683

Książkowa
młodsza z praktyką biurową poszukuje posady 1. 12. Oferty Kurjer rw 7 773.

Panna
lat 24, z prowincji, znająca szycie bielizny, wszelkie robótki, język polski i niemiecki, z ładnym charakterem pisma poszukuje jakiejkolwiek posady jako początkująca. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Kurjera zdw 75 711

Poszukuję
posady robotnika lub woźnicy ewentualnie za kaucją. Oferty Kurjer zdw 75 064

Początkująca
książkowa i stenotypistka polska poszukuje posady do biura. Oferty Kurjer zdw 75 149. — (Miejscowość obojętna).

Maturzystka
szuka posady elewki w aptece w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 75 184

Biurowy - bilansista
obeznany z kasą, piszący biegle na maszynie w języku polskim i niemieckim poszukuje stanowiska. Oferty Kurjer zdw 75 180

Książkowa
pierwszorzędna zna gruntownie książkowość, bilans, kasowość, stenografję niemiecką oraz wszelkie prace biurowe, dwunastoletnią praktyką szuka posady zaraz lub od stycznia. Oferty Kurjer zdw 75 458.

Dziewczyna
z poleceniem do wszystkiego zaraz lub 1. 12. Oferty Kurjer zdw 75 496

Kucharka
restauracyjna szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 75 489

Poszukuję
posługi po południu. Oferty Kurjer zdw 75 480

Posługaczka
poszukuje posługi przed południem lub po południu. Oferty Kurjer zdw 75 478

Zastępstwa
najchętniej z branży rolniczej lub jako podróżujący, własne auto, poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdwp 75 468

Drukarz - maszynista
lat 40 poszukuje stałej posady na wszelkie ilustracje i kolorowe prace. Oferty do Kurjera zdw 75 467

Pracownik
umysłowy szuka jakiejkolwiek pracy. Dobre referencje Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 75 463

Inteligentna
uczciwa panieka poszukuje posady do 1—2 osób lub do dzieci. — Oferty Kurjer zdw 75 531

Kierownik
cegielni z kilkuletnią praktyką, specjalista wyrobu cienkościennego, zmieni posadę. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 519

Kuźnia i kołodziejstwo
razem lub oddzielnie przy głównej ulicy do **wydzierżawienia.** Klijentela stała. Również dobrze utrzymany **wóz meblowy 6-cio m. do sprzedania.** Informacje u **A. Kolwika, Bydgoszcz, ul. Gdańska 137, I.** nw 4983

1.500—3.000
złotych miesięcznie zarobią zdolni zastępcy i subzastępcy przy sprzedaży ratalnej obligacyj — najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku Najwyższa prowizja zdolnym pensja, patent, kolej djety Uwaga! — Ulatwiona sprzedaż — najniższe ceny! Skrupulatne obliczenia prowizyjne Początkujących pouczamy Oferty Lwów, skrytka pocztowa 206. np 5304

Uprawniony technik dentysta
biegły w operatywie i technice może objąć zaraz lub od 1. 12. posadę. Oferty skierować dent. Leon Skąpiński, Jutrosin, pow. Rawicz. nw 4 981

Niania
dla 3-letniego chłopczyka sumienna dobrej rodziny z dobremi świadectwami, z powodu choroby dotychczasowej potrzebna zaraz lub od 1. 12 29. Wojtkiewiczowa ul. Nowa 11, skład. zdw 74 963

Gorzelnia
Bolechowo, poczta Murowana Goślina, przyjmie elewa do lat 20, z odpow. wykształceniem. — Młodszy musi płacić za naukę. zdw 75 176

Uczeń
syn uczciwych rodziców, najchętniej z szkołą handlową, z stołowaniem i stancją, może się zaraz zgłosić. Ignacy Liczbiński, skład sprzętów kuchennych i żelaza. Poznań, ul. Kanałowa 17. zdw 75 485

Radjomechanik
zaraz potrzebny. A. Kachlicki, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 1. zdw 75 691

Poszukuję
służącej do wszystkiego zaraz, cośkolwiek z gotowaniem, silnej i ponad 24 lata. Rzeźnictwo — Szamarzewskiego 19. zdw 75 693

Doświadczona wychowawczyni
zdrowa, w średnim wieku, łagodna, sumienna potrzebna od 1. I. 30. na wieś do 2 dzieci (2 i 4 lata). Zgłoszenia pod zdw 75 714 do Kurjera Poznańskiego.

Ogrodowy żonaty
w średnim wieku potrzebny zaraz na wieś w Poznańskiem. Prócz utrzymania ogrodu obowiązek pieczy nad pałacem, gdzie dziedzic tylko czasowo przebywa. Żona winna umieć gotować na lepszy stół. Zgłoszenia pod zdw 75 715 do Kurjera Poznańskiego.

Kwestarki
zdolne oraz kwestarze mogą się zgłosić do Czerwonego Krzyża, ul. Cieszkowskiego 3, II. piętro pokój 60, między godzina 10—12 16—17.30 do 22 listopada włącznie. zdwp 74 725

KONKURS

Okręgowy Urząd Ziemski w Poznaniu przyjmie **rewidenta pomiarów** w charakterze pracownika kontraktowego za wynagrodzeniem miesięcznem do 750,— zł i z prawem do odpowiedniego wynagrodzenia akordowego a w razie podróży służbowych do zwrotu kosztów podróży i djet w/g VII stopnia służbowego.

Kandydat winien mieć ukończone studja politechniczne i conajmniej czteroletnią praktykę w wykonywaniu pomiarów w ramach przepisów obowiązujących w katastrze województwa poznańskiego i pomorskiego. nw 5511

Należycie udokumentowane podania należy wnosić do Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Poznaniu, ul. Fredry 10, do dnia 1 grudnia 1929 r.

Poznań, dnia 15 listopada 1929 r.

(—) w z. J. Orłowski, prezes.

Kucharka
gospodyni samodzielna do 2 osób może się zgłosić. Szkolna 3. III. ptr., lewo. zdw 75 532

Posługaczka
potrzebna. Zgłosić: Spokojna 19, III., lewo od 2—5. zdw 75 524

Służąca
młodsza do wszystkiego bez spania potrzebna św. Jerzego 5, parter. prawo. zdw 75 255

Elew praktykant
na mały intensywnie prowadzony folwark podmiejski, bez wzajemnego wynagrodzenia potrzebny od 1. względnie 15 grudnia. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 554

Dziewczynę
do 2 dzieci tylko z porządnej rodziny przyjmę zaraz. Matysiakowa, skład. św. Marcin 9-10. zdw 75 607

Rzutka
młoda, inteligentna siła męska lub żeńska znajdzie dobre stanowisko. Kurjer jw 3 035.

Panienka
młodsza potrzebna do lekkich prac domowych od zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 75 589.

Blacharzy
karoseryzstów przyjmie Krakowska Fabryka Karoserji. Kraków, Mazowiecka 35. nw 4 989

Polecam
gospodynie, pokojowe, dziewczyny gotowaniem. A. Lewandowska, Aleje Marcinkowskiego 16. zdw 75 606

Kobieta
do roznoszenia gazet potrzebna zaraz. Polonia, Zielona 1. zdw 75 597

Stenotypistka
może się zgłosić. Firma Gaede, Poznań, św. Wojciech 28-30. dw 2 935

Chłopiec
bezwzględnie uczciwy w wieku od 14—16 lat, silny, do posyłek potrzebny. M. Stępczak i S-ka, Małe Garabry 9. zdw 75 634

Emerytowany
urzędnik z córką która często wyjeżdża, poszukuje zaraz lub od 1. 12. starszej, uczciwej służącej, znającej się także na kuchni, do wszelkich prac domowych. Reflektuje się tylko na osobę zaufaną. Zgłoszenia przyjmuje Gąsiorek, Żabikowo, pod Poznaniem. zdw 75 636

Na prowincji
do składu kolonjalnego i rzeźnictwa potrzebna dzielna ekspedjentka znająca język niemiecki, dobra i grzeczna obsługę gości, przy pełnem utrzymaniu z własną pościelą. Zgłoszenia z podaniem wymagań, dokładnych odpisów świadectw, których się nie zwraca do Kurjera Poznańskiego pod zdw 75 681-2

Szofer
doświadczony ale uczciwy, z dobremi świadectwami i refer. potrzebny zaraz do ameryk limuzyny prywatnie za 50 zł tygod — Zgłoszenia do Kurjera zdw 75 469

Poszukuję
dzielnego pomocnika gastronomicznego z kaucją 1—2 tys. zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 650.

Uczenice
do haftu mogą się zgłosić. Zakład haftów koniecznych i pracownia sztandarów, Andrzejewska, Poznań, Różana 6. zdw 75 529

Apteka
poszukuje od 1 grudnia siły pomocniczej męskiej lub żeńskiej z dłuższą praktyką lub elewa (ki) z praktyką Zgłoszenia z odpis. świadectw i podaniem pensji do Kurjera Poznańskiego dw 2 938

Grafologja chiromantka
przyjezdna z Ameryki przepowiada przeszłość i przyszłość z linij, pisma i kart i cały stan życia. 27 Grudnia 5. II., wprost. Przyjmuje także w niedzielę. zdw 75 312/3

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna zaraz. Zgłoszenia Filja Plac Bernardyński 5. zdw 75 673

Pielęgniarka wychowawczyni
potrzebna od 1. 12. na wieś do półrocznego niemowlęcia i czteroletniej dziewczynki. Wymagana dłuższa praktyka oraz pierwszorzędne referencje. Odpisy świadectw oraz podanie pretensji proszę kierować do Kurjera Poznańskiego zdw 75679

Dam
posadę magazyniera, biurowego lub inkasenta za udzieleniem pożyczki 1—3 000 przedsiębiorstwie metalowem. Oferty Kurjer zdw 75 694

Szofer
inkasent z kaucją 2.000 zł na samochód ciężarowy i osobowy zaraz potrzebny. Stancja wolna z utrzymaniem. Zgłoszenia wyszczególnione: Składnica Materjału Opałowego Gdynia Portowa 46. dw 2908

Służąca
uczciwa z dobremi świadectwami potrzebna. Wierzbięcice 10 I ptr. zdw 75 282

Chłopiec
16 letni do pracy warsztatowej. Mikut, Grunwaldzka 55. zdw 75 326

Dziewczyna
z dobremi poleceniami potrzebna zaraz. Graniczna 15, I., prawo. zdw 75 328

Fryzjerka
dzielna potrzebna zaraz. Polwiejska 20. zdw 75 025

Syd Chaplin w arcywesołej, egzotycznej komedji p. t.
Strzał wśród Dżungli
KINO COLOSSEUM, św. Marcin 65.
P w 71227-47.148

Humor zagraniczny

— Panie starszy! jak się nazywa to wino?
— A to czemu, proszę pana?
— Bo — ponieważ jest chrzcone, musi przecież mieć jakieś imię!

(Passing Shove — Londyn) S. F.

Przedpłata na grudzień 1929 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped zł 4 00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4 70 z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.86 kwartalnie zł 14.58 pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie strajków i t. p., wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr, przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10 w dn. przedświąt do godz 9 przed południ Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr, każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149